

Indywidualna diagnoza potrzeb rozwojowych Szkoły Podstawowej nr 1 im. H. Sienkiewicza w Starogardzie Gdańskim

Niniejszy dokument stanowi analizę sytuacji Szkoły Podstawowej nr 1 w Starogardzie Gdańskim w odniesieniu do ostatnich 3 lat szkolnych (2012/2013, 2013/2014, 2014/2015) i służy określeniu potencjału oraz identyfikacji problemów oczekujących na rozwiązanie w obszarze kształcenia ogólnego. Analiza określa sytuację szkoły i służy identyfikacji zarówno problemów jak i potencjału szkoły w obszarze kształcenia ogólnego, przygotowania uczniów do kolejnych etapów kształcenia oraz poruszania się w przyszłości na rynku pracy; oceny tego obszaru dokonała również kadra pedagogiczna szkoły.

I. Wykaz materiałów, na podstawie których powstała diagnoza

Diagnoza zawiera sformułowane potrzeby rozwojowe uczniów i wynikający z nich zakres wsparcia nauczycieli oraz doposażenia szkoły w sprzęt i pomoce dydaktyczne określone na podstawie danych uzyskanych z ankiet przeprowadzonych wśród: 142 uczniów, 16 rodziców/prawnych opiekunów, 72 nauczycieli, dyrektora szkoły oraz z analizy dokumentacji szkolnej, a także ankiet diagnostycznych, stanowiących załączniki do niniejszego opracowania:

Załącznik nr 1. „Arkusze analizy danych zastanych i danych ilościowych” zawierający następujące informacje:

A – Analiza indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym przygotowania uczniów do dalszych etapów kształcenia i poruszania się na rynku pracy realizowanych w szkole w ciągu ostatnich trzech lat. Dokumenty potwierdzające kształtowanie kompetencji kluczowych, rozbudzanie kreatywności i innowacyjności oraz wyrównywania szans edukacyjnych:

- 1) wyniki nadzoru pedagogicznego,
- 2) wnioski z ewaluacji wewnętrznej,
- 3) wnioski podjęte przez radę pedagogiczną,
- 4) wnioski wynikające z analizy wyników egzaminów zewnętrznych.

B – Analiza indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym oczekiwanych kompetencji zawodowych nauczycieli. Dokumentacja potwierdzająca planowanie i monitorowanie pracy nauczycieli w zakresie: stosowania metod pracy sprzyjających kształtowaniu oczekiwanych postaw oraz kompetencji kluczowych, stosowania aktywizujących metod nauczania, korzystania z narzędzi TIK oraz indywidualizacji pracy z uczniami w ostatnich trzech latach oraz kluczowe potrzeby w zakresie wsparcia rozwoju kompetencji nauczycieli na kolejny rok szkolny.

C – liczba uczniów w latach 2014/2015, 2015/2016 i przewidywana na 2016/2017.

D – liczba uczniów niepełnosprawnych i o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym zdolnych.

E – wyposażenie w pomoce dydaktyczne, sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych dla uczniów SPE, narzędzia TIK.

F – najpilniejsze potrzeby w zakresie wyposażenia.

G – partnerzy pomocni w zaspokojeniu poszczególnych potrzeb uczniów.

H – inwentaryzacja posiadanego sprzętu zatwierdzana przez organ prowadzący.

Załącznik nr 2. „Dane dotyczące form oraz możliwości wsparcia uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych” oraz „Dane dotyczące form oraz możliwości wsparcia uczniów w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych i wyrównywania szans edukacyjnych” – zawiera szczegółowy opis grup uczniów wymagających wsparcia, przypisane im działania, kompetencje nauczycieli, sprzęt i pomoce dydaktyczne.

Załącznik nr 3. „Zestawienie form i zasobów wspomagających rozwój szkoły” – Hierarchia potrzeb szkoły.

II. Diagnoza indywidualna potrzeb rozwojowych Szkoły Podstawowej nr 1 w Starogardzie Gdańskim obejmuje:

1. analizę indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym przygotowania uczniów do dalszych etapów kształcenia i poruszania się na rynku pracy ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rozwojowych uczniów w zakresie:

- 1a – kształtowania kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy,
- 1b – rozbudzania kreatywności i innowacyjności,
- 1c – przełamywania barier i ograniczeń wynikających z niepełnosprawności lub z zaburzeń rozwoju,
- 1d – wyrównywania szans edukacyjnych;

2. analizę indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym kompetencji zawodowych nauczycieli oraz warunków ich pracy ze szczególnym uwzględnieniem:

- 2a – stosowania metod pracy oraz form organizacyjnych procesu nauczania sprzyjających kształtowaniu właściwych postaw/umiejętności oraz kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy,
- 2b – stosowania aktywizujących metod pracy z uczniem, opartych na metodzie badawczej i doświadczalnej,
- 2c – korzystania z narzędzi TIK w nauczaniu,
- 2d – indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz wsparcia ucznia młodszego;

3. analizę indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym wyposażenia w pomoce dydaktyczne, w tym:

- 3a – wyposażenie pracowni szkolnych w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych,
- 3b – specjalistyczny sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych oraz wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a także podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnościami.

III. Przedstawienie zebranych danych

W szkole uczy się obecnie 912 uczniów w 42 oddziałach. W kolejnym roku szkolnym (2016/2017) spodziewane jest nieznaczne zmniejszenie tej liczby (do około 901 uczniów). Średnio w szkole uczy się ok. 900 uczniów w 41 oddziałach. Liczba uczniów niepełnosprawnych – 24. W szkole jest 538 uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych (w tym zdolnych). Podział na grupy według potrzeb prezentuje się następująco:

Grupa	Liczba uczniów
Trudności w nauce	169
Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne	99
Socjoterapia	14
Logopeda	75
Koła zainteresowań	105
Wsparcie psychologa i pedagoga	51
Rewalidacja indywidualna	23
Nauczanie indywidualne	2
RAZEM:	538

Liczba uczniów w ubiegłym roku (tabela 1), obecnie (tabela 2) wraz z prognozą na przyszły rok szkolny (tabela 3) przedstawia się następująco:

Tabela 1

Rok szkolny	Liczba uczniów w poszczególnych rocznikach			Łącznie	
	Liczba klas	Rocznik	Liczba uczniów	K	M
2014/2015	Kl. I – 7	2007/2008	155	72	83
	Kl. II – 6	2006/2007	134	71	63
	Kl. III – 5	2005/2006	111	62	49
	Kl. IV – 7	2004/2005	155	74	81
	Kl. V – 7	2003/2004	156	61	95
	Kl. VI – 5	2002/2003	115	57	58

Tabela 2

Rok szkolny	Liczba uczniów w poszczególnych rocznikach			Łącznie	
	Liczba klas	Rocznik	Liczba uczniów	K	M
2015/2016	Kl. I – 9	2008/2009	193	88	105
	Kl. II – 7	2007/2008	151	71	80
	Kl. III – 6	2006/2007	135	74	61
	Kl. IV – 5	2005/2006	123	67	56
	Kl. V – 7	2004/2005	154	71	83
	Kl. VI – 7	2003/2004	156	62	94

Tabela 3

Rok szkolny	Liczba uczniów w poszczególnych rocznikach			Łącznie	
	Liczba klas	Rocznik	Liczba uczniów	K	M
2016/2017	Kl. I – 7	2009/2010	145	b.d.	b.d.
	Kl. II – 9	2008/2009	193	88	105
	Kl. III – 7	2007/2008	151	71	80
	Kl. IV – 6	2006/2007	135	74	61
	Kl. V – 6	2005/2006	123	67	56
	Kl. VI – 7	2004/2005	154	71	83

Wyniki egzaminów zewnętrznych w kolejnych 3 latach prezentowały się następująco:

Rok szkolny	Części egzaminu	Średnia szkolna	Chłopcy	Dziewczęta	Średnia	
					Krajowa	Regionalna
2012/2013	Sprawdzian szóstoklasisty	24,40	–	–	24,03	23,69 (wojew.)
2013/2014	Sprawdzian szóstoklasisty	25,51	–	–	25,82	25,54 (wojew.)
2014/2015	Sprawdzian szóstoklasisty – cz.1	68%	–	–	67%	66% (wojew.)
	Sprawdzian szóstoklasisty – cz.2	81%	–	–	78%	77% (wojew.)

Z badań ankietowych przeprowadzonym wśród uczniów, rodziców/opiekunów prawnych, nauczycieli i dyrekcji wynika, że działania realizowane w szkole w zakresie:

1a – kształtowania kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy

- 1) uwzględniają indywidualne potrzeby i możliwości ucznia

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
17% zawsze 37% wystarczająco często 22% często, choć niewystarczająco 23% rzadko lub wcale	75% wystarczająco często 1% zawsze	34% regularnie, 42% wystarczająco często	regularnie

- 2) wykorzystują technologie informacyjno-komunikacyjne (TIK) obejmujące m.in.: kształtowanie i rozwijanie kompetencji cyfrowych poprzez naukę programowania, myślenia logarytmicznego, z uwzględnieniem bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni i wynikających z tego tytułu zagrożeń

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
23% zawsze 49% wystarczająco często	81% wystarczająco często	30% regularnie, 38% wystarczająco często	wystarczająco często

- 3) wykorzystują różne nowoczesne pomoce dydaktyczne, np. do nauczania przedmiotów przyrodniczych

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
26% zawsze 47% wystarczająco często	56% wystarczająco często 31% często, choć niewystarczająco	24% regularnie 44% wystarczająco często 24% często, choć niewystarczająco	często, choć niewystarczająco

- 4) wykorzystują możliwości współpracujących ze szkołą instytucji edukacyjnych

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
10% zawsze 25% wystarczająco	13% często, choć niewystarczająco	38% wystarczająco często	wystarczająco często

często 23% często, choć niewystarczająco 42% rzadko lub wcale	75% rzadko lub wcale	32% często, choć niewystarczająco 21% rzadko lub wcale	
--	-----------------------------	--	--

1b – rozbudzania kreatywności i innowacyjności, 1d – przełamywania barier i ograniczeń wynikających z niepełnosprawności lub z zaburzeń rozwoju oraz 1e – wyrównywania szans edukacyjnych to obszary stanowiące **pole do rozwoju w przyszłości i dalszej zmiany. W szczególności naprawą należy objąć:**

obszar	tak/nie	uczeń	rodzice	nauczyciele	dyrektor
realizację dodatkowych zajęć	tak	41%	81%	42%	raczej tak
	nie	38%	6%	34%	
realizację różnych form rozwijających uzdolnienia	tak	51%	87%	48%	raczej tak
	nie	20%	0%	47%	
organizację kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów dla uczniów	tak	50%	81%	60%	raczej tak
	nie	32%	6%	33%	
nawiązywanie współpracy z otoczeniem zewnętrznym szkoły lub placówki systemu oświaty (w tym m.in.: przedsiębiorcami, zrzeszeniami przedsiębiorców) w celu realizacji programów edukacyjnych	tak	31%	62%	46%	raczej tak
	nie	27%	0%	29%	
realizację zajęć organizowanych poza lekcjami lub poza szkołą	tak	43%	62%	38%	raczej tak
	nie	36%	0%	37%	
nauczanie oparte na metodzie eksperymentu (n-le: 2c- wdrożenie nowych form pracy i programów, 2d – tworzenie klas o nowatorskich rozwiązaniach programowych, metodycznych, organizacyjnych)	tak	49%	69%	51%	raczej tak
	nie	27%	0%	32%	
wypożyczenie szkolnych pracowni w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych lub matematyki	tak	52%	69%	–	raczej tak/zdecydowanie tak
	nie	35%	6%		
wykorzystanie narzędzi cyfrowych w trakcie lekcji	tak	48%	62%	34%	raczej tak
	nie	37%	0%	30%	
edukację w zakresie bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni oraz bezpieczne korzystanie ze sprzętu komputerowego lub innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera	tak	41%	62%	34%	raczej tak
	nie	33%	0%	27%	
wykorzystanie zasobów dydaktycznych dostępnych w internecie	tak	45%	81%	–	raczej tak
	nie	27%	0%		
organizację dodatkowych zajęć pozaszkolnych, w tym wyjazdów i wycieczek edukacyjnych	tak	59%	75%	–	raczej tak
	nie	34%	6%		
organizację edukacyjnych programów wakacyjnych	tak	35%	75%	–	raczej tak
	nie	43%	0%		

Na podstawie analizy powyższych danych należy stwierdzić, że najbardziej wymagającym wsparcia obszarem dla rodzica/nauczyciela jest:

1. realizację dodatkowych zajęć;
2. organizacja kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów dla uczniów;
3. nawiązywanie współpracy z otoczeniem zewnętrznym szkoły lub placówki systemu oświaty;
4. nauczanie oparte na metodzie eksperymentu.

W tych obszarach zachodzi najbardziej zbieżna ocena badanych rodziców i nauczycieli. Szkoła Podstawowa nr. 1 w Starogardzie Gdańskim jest względnie dużą placówką, z dużą liczbą uczniów w związku z czym powinna być

przygotowana na wspieranie rozwoju i zainteresowań uczniów w wielu aspektach i na wielu płaszczyznach. Ponieważ część uczniów ma utrudniony dostęp do narzędzi TIK w środowisku rodzinnym, placówka i nauczyciele powinni mieć większy dostęp do sprzętu i wiedzy o nauczaniu z ich użyciem.

Także w odpowiedziach uczniów widać potrzeby zajęć dodatkowych rozwijających uzdolnienia i zainteresowania zarówno w szkole jak i poza nią. Do tego niezbędne jest posiadanie dużych i zróżnicowanych zasobów sprzętów i programów dydaktycznych, a także ciągłej edukacji nauczycieli, by mieli szeroką wiedzę i możliwości nauczania.

2. Analiza sytuacji Szkoły Podstawowej nr 1 w Starogardzie Gdańskim w obszarze dotyczącym kompetencji zawodowych nauczycieli oraz warunków ich pracy:

Zdaniem nauczycieli funkcjonowanie szkoły w obszarze:

- 1i) organizowanie i udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w trakcie bieżącej pracy z uczniem jest regularne lub wystarczająco częste (75%),
- 1j) opracowanie i realizację w trakcie bieżącej pracy z uczniem indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego jest regularne lub wystarczająco częste (89%),
- 1k) opracowanie i realizację w trakcie bieżącej pracy z uczniem indywidualnych programów zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży posiadających orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych jest regularne lub wystarczająco częste (90%),
- 1l) uwzględnianie potrzeb uczniów, nauczycieli, psychologów i pedagogów szkolnych, opiekunów prawnych jest regularne lub wystarczająco częste (75%),
- 1m) dostosowanie oferty edukacyjnej szkoły do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów, m.in. poprzez przygotowanie nauczycieli do indywidualizacji pracy z uczniem jest regularne lub wystarczająco częste (73%).

Obszary szkoły, które zdaniem nauczycieli wymagają zmian w obszarze realizacji zajęć dodatkowych, to:

- 2d) tworzenie i realizacja zajęć w klasach o nowatorskich rozwiązaniach programowych, organizacyjnych lub metodycznych (57%),
- 2e) organizacja kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów (60%),
- 2n) rozwijanie współpracy z instytucjami zewnętrznymi wspierającymi doradztwo edukacyjno-zawodowe, tworzenie programów zewnętrznego wsparcia szkół w obszarze doradztwa edukacyjno-zawodowego (52%).

Nauczyciele dostrzegają potrzebę rozwoju własnych kompetencji zawodowych w ramach:

- 4a) kursów i szkoleń doskonalących (teoretycznie i praktycznie) (79%),
- 4c) wspierania istniejących, budowania i moderowania nowych sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli (70%),
- 4d) programów wspomaganie realizowanych bezpośrednio w szkole (68%),
- 4e) staży i praktyk nauczycieli realizowanych we współpracy z lokalnymi i regionalnymi instytucjami wspomagającymi szkołę (57%),
- 4f) współpracy ze specjalistycznymi ośrodkami (80%).

Nauczyciele w obszarze dotyczącym ich kompetencji zawodowych i warunków pracy wskazali na potrzeby zmian w obszarze realizacji zajęć dodatkowych. Jednocześnie dostrzegają potrzebę własnych kompetencji zawodowych.

3. Analiza indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym wyposażenia w pomoce dydaktyczne:

Wyposażenie szkoły w pomoce dydaktyczne, sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych przedstawiono w Załączniku nr 1. „Arkusz analizy danych zastanych i danych ilościowych”. Wynika z niego, że Szkoła

Podstawowa nr 1 w Starogardzie Gdańskim nie dysponuje pomocami dydaktycznymi dostosowanymi do potrzeb uczniów i dającymi możliwości pracy z nowoczesnymi treściami multimedialnymi, które mogłyby zapewnić utrzymanie i rozwój poziomu nauczania. Największe potrzeby dotyczą tablic multimedialnych i oprogramowania pozwalającego wykorzystywać ich możliwości podczas lekcji.

Zdaniem nauczycieli działania wymagające doposażenia to:

- 3a) specjalistyczne oprogramowanie do pracy z uczniami z wykorzystaniem TIK (78%),
- 3b) materiały do diagnozy, wspomagania rozwoju i korygowania deficytów takich jak wady wymowy, dysleksja, wady postawy, zaburzenia koordynacji wzrokowo-ruchowej (76%),
- 3c) materiały do diagnozy i terapii specyficznych trudności w uczeniu się, również takich, które wynikają z potrzeb ucznia młodszego (75%),
- 3d) sprzęt specjalistyczny wspierający funkcjonowanie uczniów z niepełnosprawnością (85%),
- 3e) podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnością (83%).

Zgodnie z Załącznikiem nr 2 „Dane dotyczące form oraz możliwości wsparcia **uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych**” wymienia się m.in. następujące sprzęty:

- tablice multimedialne,
- rzutniki, projektory, ekrany,
- komputery, laptopy, tablety,
- odtwarzacze CD/USB
- stoliki sześciokątne, maty, kocyki, siedziska do relaksacji,

oraz m.in. następujące pomoce dydaktyczne:

- programy do pracy z uczniami z dysleksją,
- programy do pracy z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- gry dydaktyczne, logopedyczne, memory, puzzle, domina,
- książki, czasopisma,
- krzyżówki, rebusy, testy,
- testy diagnostyczne, psychologiczne.

IV. Podsumowanie

W diagnozie przedstawiono potencjał i problemy Szkoły Podstawowej nr 1 w Starogardzie Gdańskim w badanych obszarach oraz zaproponowano konkretne zmiany, jakie powinna wprowadzić szkoła w zakresie wyposażenia, organizacji, kompetencji oraz współpracy z instytucjami zewnętrznymi.

1. przygotowanie uczniów do dalszych etapów kształcenia i poruszania się na rynku pracy ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rozwojowych uczniów w zakresie:

1a – kształtowanie kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy

Kompetencje kluczowe są kształtowane w okolicach poziomu średniej krajowej. Celem działań jest utrzymanie wyników nauczania z przedmiotów badanych podczas egzaminu zewnętrznego lub ich polepszenie. Cel ten można osiągnąć poprzez regularną pracę na zajęciach fakultatywnych i wyrównawczych z matematyki i przyrody. Programem należy objąć uczniów najstarszych klas. Forma i częstotliwość zajęć powinny uwzględniać różny poziom uczniów.

1b – rozbudzania kreatywności i innowacyjności

Dla wszystkich uczniów niezbędna jest poprawa działań szkoły w obszarze dodatkowych zajęć, warsztatów podnoszących ich umiejętności oraz rozwijania zainteresowań uczniów. W tym celu należy tworzyć kółka zainteresowań z dostępem do odpowiedniego sprzętu i oprogramowania edukacyjnego oraz posiadać szeroką ofertę możliwości wyjść i wyjazdów edukacyjnych. 80% badanych nauczycieli dostrzega potrzebę współpracy ze specjalistycznymi ośrodkami.

1c – przełamywania barier i ograniczeń wynikających z niepełnosprawności lub z zaburzeń rozwoju

Szkoła na dobrym poziomie organizuje i udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej w trakcie bieżącej pracy, w szczególności także z uczniem posiadającym orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego oraz uczniem wymagającym indywidualizacji. Nie podlega jednak wątpliwości, że aby utrzymać ten poziom niezbędne jest wyposażenie placówki w specjalistyczne oprogramowanie, materiały do diagnozy i terapii, a także podręczniki i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnością. Zauważa to zdecydowana większość nauczycieli.

1d – wyrównywania szans edukacyjnych

W szkole nr 1 w Starogardzie Gdańskim blisko 170 uczniów (około 20%) przejawia trudności w nauce i około 100 uczniów (ponad 10%) wymaga zajęć korekcyjno-kompensacyjnych. Aby placówka mogła sprostać potrzebom tak dużej liczby osób, należy szczególnie dbać o wyposażenie w materiały dydaktyczne i odpowiedni sprzęt terapeutyczny. Niezbędne jest w takim wypadku posiadanie zindywidualizowanej oferty edukacyjnej opracowana na podstawie wyników diagnoz uczniów.

2. kompetencje zawodowe nauczycieli oraz warunki ich pracy ze szczególnym uwzględnieniem:

2a – stosowania metod pracy oraz form organizacyjnych procesu nauczania sprzyjających kształtowaniu właściwych postaw/umiejętności oraz kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy

Z przeprowadzonej analizy wynika, iż istnieje duża potrzeba zapewnienia szkoleń w zakresie zwiększenia umiejętności nauczycieli w zakresie wykorzystania nowoczesnej technologii i narzędzi TIK zarówno w czasie zajęć lekcyjnych jak i ramach kół zainteresowań oraz zajęć dodatkowych. Nauczyciele powinni mieć stały dostęp do wiedzy i szkoleń z nowych form i programów nauczania, aby móc tworzyć klasy o nowatorskich rozwiązaniach programowych, organizacyjnych lub metodycznych.

2b – stosowania aktywizujących metod pracy z uczniem, opartych na metodzie badawczej i doświadczalnej

Większość nauczycieli, rodziców i uczniów, a także dyrektor jest przekonana o konieczności poprawy umiejętności stosowania przez nauczycieli aktywizujących metod pracy z uczniem, rozbudzania w nim ciekawości i stosowania aktywizujących metod pracy. Forma powinna być dostosowana do potrzeb uczniów.

2c – korzystania z narzędzi TIK w nauczaniu

Nauczyciele starają się korzystać z dostępnych w szkole narzędzi TIK w nauczaniu, ale jednocześnie widzą potrzebę zwiększenia dostępu do sprzętu i wiedzy o nauczaniu z ich użyciem.

2d – indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz wsparcia ucznia młodszego

Mimo iż nauczyciele regularnie lub wystarczająco często pracują z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, to brakuje im narzędzi i szkoleń w tym obszarze.

3. wyposażenia w pomoce dydaktyczne, w tym:

3a – wyposażenie pracowni szkolnych w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych

W ankiecie wskazano na konieczność wyposażenia pracowni przyrodniczych zgodnie z Katalogiem wyposażenia pracowni przyrodniczych w szkołach podstawowych zamieszczonym na stronie internetowej Ministerstwa Edukacji Narodowej:

<http://efs.men.gov.pl/attachments/article/2098/Katalog%20wyposa%C5%BCenia%20pracowni%20przyrodniczych%20w%20szkole%20podstawowej.pdf>

Najpilniejsze oczekiwania dotyczą tablic multimedialnych oraz multimedialnych programów do nauki poszczególnych przedmiotów.

3b – specjalistyczny sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych oraz wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a także podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnościami

Badani wskazują na potrzebę organizacji i wyposażenia gabinetów specjalistycznych, a także doposażenia w materiały diagnostyczne i dydaktyczne. Wśród sprzętów wymienia się zarówno sprzęty elektroniczne jak i różnego rodzaju testy, programy i gry dydaktyczne. Szczegółowe informacje zawiera Załącznik nr 2 „Dane dotyczące form oraz możliwości wsparcia uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych”.

Indywidualna diagnoza potrzeb rozwojowych

Szkoły Podstawowej nr 2 im. Marii Konopnickiej w Starogardzie Gdańskim

Niniejszy dokument stanowi analizę sytuacji Szkoły Podstawowej nr 2 im. Marii Konopnickiej w Starogardzie Gdańskim w odniesieniu do ostatnich 3 lat szkolnych (2012/2013, 2013/2014, 2014/2015) i służy określeniu potencjału oraz identyfikacji problemów oczekujących na rozwiązanie w obszarze kształcenia ogólnego. Analiza określa sytuację szkoły i służy identyfikacji zarówno problemów jak i potencjału szkoły w obszarze kształcenia ogólnego, przygotowania uczniów do kolejnych etapów kształcenia oraz poruszania się w przyszłości na rynku pracy; oceny tego obszaru dokonała również kadra pedagogiczna szkoły.

I. Wykaz materiałów, na podstawie których powstała diagnoza

Diagnoza zawiera sformułowane potrzeby rozwojowe uczniów i wynikający z nich zakres wsparcia nauczycieli oraz wyposażenia szkoły w sprzęt i pomoce dydaktyczne określone na podstawie danych uzyskanych z ankiet przeprowadzonych wśród: 34 uczniów, 12 rodziców/prawnych opiekunów, 25 nauczycieli i dyrektora szkoły oraz z analizy dokumentacji szkolnej i wyników egzaminów zewnętrznych, a także ankiet diagnostycznych, stanowiących załączniki do niniejszego opracowania:

Załącznik nr 1. „Arkusz analizy danych zastanych i danych ilościowych” zawierający następujące informacje:

A – Analiza indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym przygotowania uczniów do dalszych etapów kształcenia i poruszania się na rynku pracy realizowanych w szkole w ciągu ostatnich trzech lat. Dokumenty potwierdzające kształtowanie kompetencji kluczowych, rozbudzanie kreatywności i innowacyjności oraz wyrównywania szans edukacyjnych:

- 1) wyniki nadzoru pedagogicznego,
- 2) wnioski z ewaluacji wewnętrznej,
- 3) wnioski podjęte przez radę pedagogiczną,
- 4) wnioski wynikające z analizy wyników sprawdzianu gimnazjalnego.

B – Analiza indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym oczekiwanych kompetencji zawodowych nauczycieli. Dokumentacja potwierdzająca planowanie i monitorowanie pracy nauczycieli w zakresie: stosowania metod pracy sprzyjających kształtowaniu oczekiwanych postaw oraz kompetencji kluczowych, stosowania aktywizujących metod nauczania, korzystania z narzędzi TIK oraz indywidualizacji pracy z uczniami w ostatnich trzech latach oraz kluczowe potrzeby w zakresie wsparcia rozwoju kompetencji nauczycieli na kolejny rok szkolny.

C – liczba uczniów w latach 2014/2015, 2015/2016 i przewidywana na 2016/2017.

D – wyniki egzaminów zewnętrznych za lata 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015.

E – liczba uczniów niepełnosprawnych i o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym zdolnych.

F – wyposażenie w pomoce dydaktyczne, sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych dla uczniów SPE, narzędzia TIK.

G – najpilniejsze potrzeby w zakresie wyposażenia.

H – partnerzy pomocni w zaspokojeniu poszczególnych potrzeb uczniów.

Załącznik nr 2. „Dane dotyczące form oraz możliwości wsparcia uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych” oraz „Dane dotyczące form oraz możliwości wsparcia uczniów w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych i wyrównywania szans edukacyjnych” – zawiera szczegółowy opis grup uczniów wymagających wsparcia, przypisane im działania, kompetencje nauczycieli, sprzęt i pomoce dydaktyczne.

Załącznik nr 3. „Zestawienie form i zasobów wspomagających rozwój szkoły” – Hierarchia potrzeb szkoły.

Załącznik nr 4. Katalog wyposażenia pracowni przyrodniczych w szkole podstawowej:

<http://efs.men.gov.pl/attachments/article/2098/Katalog%20wyposazenia%20pracowni%20przyrodniczych%20w%20szkole%20podstawowej.pdf>

II. Diagnoza indywidualna potrzeb rozwojowych Szkoły podstawowej nr 2 im. Marii Konopnickiej w Starogardzie Gdańskim obejmuje:

1. analizę indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym przygotowania uczniów do dalszych etapów kształcenia i poruszania się na rynku pracy ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rozwojowych uczniów w zakresie:

- 1a – kształtowania kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy,
- 1b – rozbudzania kreatywności i innowacyjności,
- 1c – działania podejmowane przez szkołę w ramach doradztwa edukacyjno-zawodowego,
- 1d – przełamywania barier i ograniczeń wynikających z niepełnosprawności lub z zaburzeń rozwoju,
- 1e – wyrównywania szans edukacyjnych;

2. analizę indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym kompetencji zawodowych nauczycieli oraz warunków ich pracy ze szczególnym uwzględnieniem:

- 2a – stosowania metod pracy oraz form organizacyjnych procesu nauczania sprzyjających kształtowaniu właściwych postaw/umiejętności oraz kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy,
- 2b – stosowania aktywizujących metod pracy z uczniem, opartych na metodzie badawczej i doświadczalnej,
- 2c – korzystania z narzędzi TIK w nauczaniu,
- 2d – indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz wsparcia ucznia młodszego;

3. analizę indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym wyposażenia w pomoce dydaktyczne, w tym:

- 3a – wyposażenie pracowni szkolnych w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych,
- 3b – specjalistyczny sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych oraz wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a także podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnościami.

III. Przedstawienie zebranych danych

W szkole uczy się obecnie 409 uczniów, w kolejnych latach obserwuje się niewielki wzrost. Średnio w szkole uczy się ok. 380 uczniów w 20 oddziałach. Liczba uczniów niepełnosprawnych – 17, liczba uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych: 254 ze specyficznymi potrzebami i niepowodzeniami szkolnymi, 5 uczniów zdolnych.

Liczba uczniów w ubiegłym roku (tabela 1), obecnie (tabela 2) wraz z prognozą na przyszły rok szkolny (tabela 3) przedstawia się następująco:

Tabela 1

Rok szkolny	Liczba uczniów w poszczególnych rocznikach			Łącznie	
	Liczba klas	Rocznik	Liczba uczniów	K	M
2014/2015	Zerówka - 3	2009, 2008	67	31	36
	Kl. I – 4	2008, 2007, 2006	71	37	34
	Kl. II – 3	2007, 2006, 2005	50	26	24
	Kl. III – 3	2006, 2005, 2004	48	19	29
	Kl. IV - 2	2005, 2004, 2003, 2002	41	21	20
	Kl. V - 2	2004, 2003, 2002	39	24	15
	Kl. VI - 2	2002, 2001, 2000	36	15	21

Tabela 2

Rok szkolny	Liczba uczniów w poszczególnych rocznikach			Łącznie	
	Liczba klas	Rocznik	Liczba uczniów	K	M
2015/2016	Zerówka - 3	2011, 2010, 2009	75	39	36
	Kl. I – 4	2009, 2008	73	34	39
	Kl. II – 4	2008, 2007, 2006	74	36	38
	Kl. III – 3	2007, 2006, 2005	50	26	24
	Kl. IV - 3	2006, 2005, 2004	53	20	33
	Kl. V - 2	2005, 2004, 2003, 2002	42	21	21
	Kl. VI - 2	2004, 2003, 2002	42	24	18

Tabela 3

Rok szkolny	Liczba uczniów w poszczególnych rocznikach			Łącznie	
	Liczba klas	Rocznik	Liczba uczniów	K	M
2016/2017	Kl. I – 4	2010, 2009	50*	-	-
	Kl. II – 4	2009, 2008	73	34	39
	Kl. III – 3	2008, 2007, 2006	74	36	38
	Kl. IV - 3	2007, 2006, 2005	50	26	24
	Kl. V - 2	2006, 2005, 2004	53	20	33
	Kl. VI - 2	2005, 2004, 2003, 2002	42	21	21

* dane szacunkowe

Wyniki egzaminów zewnętrznych w kolejnych 3 latach prezentowały się następująco:

Rok szkolny	Część egzaminu	Średnia szkolna	Chłopcy	Dziewczęta	Średnia	
					Krajowa	Regionalna
2012/2013	Sprawdzian szóstoklasisty	21,74	19,93	23,54	24,03	23,69
2013/2014	Sprawdzian szóstoklasisty	21,44	22,68	20,19	25,82	25,54
2014/2015	Sprawdzian szóstoklasisty cz. 1	61,24	55,33	67,14	67	66
	Sprawdzian szóstoklasisty cz. 2	66,66	61,90	71,42	78	77

Z badań ankietowych przeprowadzonym wśród uczniów, rodziców/opiekunów prawnych, nauczycieli i dyrekcji wynika, że działania realizowane w szkole w zakresie:

1a – kształtowania kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy

- 1) uwzględniają indywidualne potrzeby i możliwości ucznia

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
-----------	---------	-------------	----------

67,6% wystarczająco często	41,7% wystarczająco często 41,7% często, choć niewystarczająco	68% regularnie	wystarczająco często
----------------------------	---	----------------	----------------------

- 2) wykorzystują technologie informacyjno-komunikacyjne (TIK) obejmujące m.in.: kształtowanie i rozwijanie kompetencji cyfrowych poprzez naukę programowania, myślenia logarytmicznego, z uwzględnieniem bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni i wynikających z tego tytułu zagrożeń

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
54,5% wystarczająco często	33,3% często, choć niewystarczająco 33,3% rzadko lub wcale	48% wystarczająco często	wystarczająco często

- 3) wykorzystują różne nowoczesne pomoce dydaktyczne, np. do nauczania przedmiotów przyrodniczych

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
55,9% wystarczająco często	41,7% często, choć niewystarczająco	52% wystarczająco często	często, choć niewystarczająco

- 4) wykorzystują możliwości współpracujących ze szkołą instytucji edukacyjnych

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
47,1% wystarczająco często	41,7% rzadko albo wcale	56% wystarczająco często	często, choć niewystarczająco

1c – działania podejmowane przez szkołę w ramach doradztwa edukacyjno-zawodowego:

- 1) umożliwiają uczniom poznanie ich umiejętności, zainteresowań, uzdolnień, predyspozycji zawodowych związanych z wyborem zawodu lub kolejnego etapu edukacyjnego

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
50 % wystarczająco często	36,4% wystarczająco często	43,5% wystarczająco często	często, choć niewystarczająco

- 2) pomagają uczniom rozwijać umiejętności społeczne, w tym pracy zespołowej

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
64,7% wystarczająco często	50% wystarczająco często	72% regularnie	często, choć niewystarczająco

- 3) pomagają uczniom w planowaniu własnej ścieżki edukacyjnej i zawodowej, opartej na umiejętności poszukiwania informacji o zawodach i sytuacji na rynku pracy, a także o ofertach kształcenia na kolejnych etapach edukacyjnych

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
-----------	---------	-------------	----------

50 % wystarczająco często	41,7% rzadko lub wcale	52% wystarczająco często	często, choć niewystarczająco
---------------------------	------------------------	--------------------------	-------------------------------

Obszary:

1b – rozbudzania kreatywności i innowacyjności, 1d – przełamywania barier i ograniczeń wynikających z niepełnosprawności lub z zaburzeń rozwoju oraz 1e – wyrównywania szans edukacyjnych to obszary stanowiące pole do rozwoju w przyszłości i dalszej zmiany. W szczególności naprawą należy objąć:

Obszar	tak/ nie	Ucznio- wie	Rodzice	Nauczy- ciele
realizację dodatkowych zajęć	tak nie	35,3% 38,3%	33,3% 58,4%	31,6% 53,3%
realizację różnych form rozwijających uzdolnienia	tak nie	55,9% 23,5%	25% 50%	28% 68%
organizację kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów dla uczniów	tak nie	55,9% 17,7%	41,7% 41,7%	32% 68%
doradztwo edukacyjno-zawodowe dla uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	tak nie	26,5% 26,4%	36,4% 36,4%	36% 44%
nawiązywanie współpracy z otoczeniem zewnętrznym szkoły lub placówki systemu oświaty (w tym m.in.: przedsiębiorcami, zrzeszeniami przedsiębiorców) w celu realizacji programów edukacyjnych	tak nie	38,3% 17,6%	25% 33,3%	28% 48%
realizację zajęć organizowanych poza lekcjami lub poza szkołą	tak nie	47,1% 38,3%	41,7% 41,6%	28% 64%
nauczanie oparte na metodzie eksperymentu (n-le: 1) wdrożenie nowych form pracy i programów, 2) tworzenie klas o nowatorskich rozwiązaniach programowych, metodycznych, organizacyjnych)	tak nie	50% 17,6%	50% 41,7%	1) 28%tak 56%nie 2) 32%tak 60% nie
wyposażenie szkolnych pracowni w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych lub matematyki	tak nie	73,5% 20,6%	66,6% 16,7%	-

prowadzenie zróżnicowanych form pracy z uczniami w zakresie badanie predyspozycji zawodowych i planowania ścieżki edukacyjnej i zawodowej	tak	32,3%	45,5%	32%
	nie	20,5%	27,3%	48%
zapewnienie możliwości uczestnictwa uczniów w organizowanych targach edukacyjnych, wizytach w zakładach pracy, spotkaniach z pracodawcami oraz konkursach o tematyce zawodowej	tak	51,5%	63,6%	32%
	nie	15,2%	27,3%	36%
wykorzystanie narzędzi cyfrowych w trakcie lekcji	tak	47,1%	75%	-
	nie	35,2%	16,6%	-
edukację w zakresie bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni oraz bezpieczne korzystanie ze sprzętu komputerowego lub innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera	tak	55,9%	58,4%	-
	nie	23,5%	33,3%	-
wykorzystanie zasobów dydaktycznych dostępnych w Internecie	tak	41,2%	66,7%	-
	nie	20,5%	16,6%	-
organizację dodatkowych zajęć pozaszkolnych, w tym wyjazdów i wycieczek edukacyjnych	tak	70,6%	41,6%	-
	nie	29,4%	58,4%	-
organizację edukacyjnych programów wakacyjnych	tak	35,3%	41,6%	-
	nie	26,4%	31,6%	-

Wyniki Sprawdziany szóstoklasisty są niższe niż średnia regionalna i średnia krajowa i co roku się pogarszają.

Na podstawie analizy powyższych danych należy stwierdzić, że najbardziej wymagającym wsparcia obszarem dla ucznia/rodzica/nauczyciela jest:

1. wykorzystanie możliwości współpracujących ze szkołą instytucji edukacyjnych;
2. wspieranie ucznia w planowaniu własnej ścieżki edukacyjnej i zawodowej, opartej na umiejętności poszukiwania informacji o zawodach i sytuacji na rynku pracy, a także o ofertach kształcenia na kolejnych etapach edukacyjnych;
3. nawiązywanie współpracy z otoczeniem zewnętrznym szkoły lub placówkami systemu oświaty (w tym m.in.: przedsiębiorcami, zrzeszeniami przedsiębiorców) w celu realizacji programów edukacyjnych;
4. nauczanie oparte na metodzie eksperymentu;
5. wykorzystanie narzędzi cyfrowych w trakcie lekcji, z uwzględnieniem edukacji dotyczącej bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni i bezpiecznego korzystania ze sprzętu komputerowego lub innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera.

W zakresie korzystania z TIK oraz edukacji komputerowej, szczególnie w kontekście rynku pracy i umiejętności związanych z pracą zawodową, największą potrzebę wsparcia widzieli rodzice oraz dyrekcja placówki.

Biorąc pod uwagę fakt, że średni wynik szkoły z egzaminów zewnętrznych od roku szkolnego 2012/2013 systematycznie pogarsza się, szczególnie uzasadnione wydaje się wdrożenie naprawy w zakresie metod nauczania, ze szczególnym uwzględnieniem metody eksperymentu.

2. Analiza sytuacji Szkoły Podstawowej nr 2 w obszarze dotyczącym kompetencji zawodowych nauczycieli oraz warunków ich pracy:

Zdaniem nauczycieli funkcjonowanie szkoły w obszarze:

- 1i) organizowanie i udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w trakcie bieżącej pracy z uczniem jest regularne (84%)
- 1j) opracowanie i realizację w trakcie bieżącej pracy z uczniem indywidualnych programów edukacyjno- - terapeutycznych dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego jest regularne (92%)
- 1k) opracowanie i realizację w trakcie bieżącej pracy z uczniem indywidualnych programów zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży posiadających orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych jest regularne (80%)
- 1l) uwzględnianie potrzeb uczniów, nauczycieli, psychologów i pedagogów szkolnych, opiekunów prawnych jest regularne (76%)
- 1m) dostosowanie oferty edukacyjnej szkoły do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów, m.in. poprzez przygotowanie nauczycieli do indywidualizacji pracy z uczniem jest regularne (67%)

Obszary szkoły, które wymagają zmian zdaniem nauczycieli to:

w obszarze realizacji zajęć dodatkowych:

2aa) - realizacja działań wykraczających poza treści nauczania określone w podstawie programowej kształcenia ogólnego realizowanych w czasie obowiązkowych zajęć edukacyjnych - 50%,

w obszarze doradztwa edukacyjno-zawodowego:

2f) - doradztwo edukacyjno-zawodowe dla uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi - 36%

2k) - tworzenie i wyposażenie Szkolnych Punktów Informacji i Kariery (SPInKa) – 26% (56% nie ma zdania),

2m) - prowadzenie działań informacyjnych skierowanych do opiekunów prawnych (37,3%).

Nauczyciele dostrzegają potrzebę rozwoju własnych kompetencji zawodowych w ramach:

4a – kursów i szkoleń 84%,

4b – studiów podyplomowych 52%,

4c – wspierania istniejących, budowania nowych i moderowania sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli 78,2%

4d – programów wspomaganie realizowanych bezpośrednio w szkole 82,6%,

4e – staży i praktyk nauczycieli realizowanych we współpracy z lokalnymi i regionalnymi instytucjami wspomagającymi szkoły 69,6%,

4f – współpracy ze specjalistycznymi ośrodkami 82,6.

Nauczyciele w obszarze dotyczącym ich kompetencji zawodowych i warunków pracy wskazali na to, że w obszarze pomocy psychologiczno-pedagogicznej, pracy z uczniem o potrzebie kształcenia specjalnego, zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych oraz całej gamie wsparcia terapeutycznego wsparcie szkoły obecnie jest regularne, jednak biorąc pod uwagę, że ponad połowa uczniów ma specjalne potrzeby bądź trudności edukacyjne, można stwierdzić, że działania te nie przynoszą efektów.

W obszarze doradztwa edukacyjno-zawodowego nauczyciele najczęściej wskazywali odpowiedź "nie mam zdania", co świadczy o braku wiedzy na temat możliwości w tym kierunku. Szkoła potrzebuje wsparcia instytucji zewnętrznych.

W ramach rozwoju własnego nauczyciele wskazują chęć podjęcia zróżnicowanych form kształcenia.

3. Analiza indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym wyposażenia w pomoce dydaktyczne

Wyposażenie szkoły w pomoce dydaktyczne, sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych przedstawiono w Załączniku nr 1. „Arkusze analizy danych zastanych i danych ilościowych”. Szkoła dysponuje absolutnie niewystarczającymi pomocami dydaktycznymi w stosunku do potrzeb uczniów, przestarzałymi, nie dającymi możliwości pracy z nowoczesnymi treściami multimedialnymi.

Zdaniem nauczycieli działania wymagające doposażenia to:

- materiały do diagnozy, wspomagania rozwoju i korygowania deficytów takich jak wady wymowy, dysleksja, wady postawy, zaburzenia koordynacji wzrokowo-ruchowej (92% tak),
- materiały do diagnozy i terapii specyficznych trudności w uczeniu się, również takich, które wynikają z potrzeb ucznia młodszego (88%),
- sprzęt specjalistyczny wspierający funkcjonowanie uczniów z niepełnosprawnością (84%),
- podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnością (92%),
- specjalistyczne pomoce dydaktyczne oraz narzędzia TIK niezbędne do realizacji programów nauczania w szkołach i placówkach (96% tak).

W dokumencie stanowiącym Załącznik nr 1. „Arkusze analizy danych zastanych i danych ilościowych” wymieniono jako **najpilniejsze potrzeby** pozyskanie nowoczesnych pomocy służących do diagnozy i terapii dysleksji, a także doposażenie pracowni przyrodniczej. Konieczne dla szkoły jest także pozyskanie oprzyrządowania do treningu słuchowego metodą Thomatisa i oprzyrządowania Biofeedback wraz z przeszkoleniem.

Niezbędne jest doposażenie szkoły w materiały do pracy:

- z uczniami z dysleksją
- z uczniami z ryzykiem dysleksji
- dydaktyczno-wyrównawczej.

IV. Podsumowanie

W diagnozie przedstawiono potencjał i problemy Szkoły Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Starogardzie Gdańskim w badanych obszarach oraz zaproponowano konkretne zmiany, jakie powinna wprowadzić szkoła w zakresie wyposażenia, organizacji, kompetencji oraz współpracy z instytucjami zewnętrznymi.

1. przygotowanie uczniów do dalszych etapów kształcenia i poruszania się na rynku pracy ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rozwojowych uczniów w zakresie:

1a – kształtowanie kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy

Kompetencje kluczowe są kształtowane poniżej poziomu średniej krajowej. Należy zwrócić większą uwagę na wprowadzanie metody eksperymentu do nauczania i na poszerzanie umiejętności uczniów związanych z korzystaniem z komputera i internetu.

Celem działań naprawczych jest poprawa wyników nauczania z przedmiotów badanych podczas egzaminu zewnętrznego. Od roku szkolnego 2012/2013 średnia wyników ulega pogorszeniu. Cel należy osiągnąć poprzez regularną pracę na zajęciach wyrównawczych oraz przez motywowanie uczniów do systematycznej pracy. Programem należy objąć uczniów klas programowo najstarszych.

Należy doskonalić umiejętności nauczycieli w indywidualizacji pracy z uczniem.

Szczególną uwagę należy poświęcić edukacji polonistycznej (umiejętność czytania ze zrozumieniem, tworzenia wypowiedzi oraz znajomość ortografii i interpunkcji), zwłaszcza pracy z uczniem z dysleksją.

1b – rozbudzania kreatywności i innowacyjności

Blisko 56% uczniów wyraża potrzebę realizowania swoich uzdolnień i zainteresowań na zajęciach pozalekcyjnych. W tym zakresie oczekują wykorzystania na zajęciach narzędzi cyfrowych i pomocy znajdujących się w internecie, ale też edukacji w zakresie bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni oraz bezpiecznego korzystania ze sprzętu komputerowego lub innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera. W tym zakresie pożądana jest współpraca z Politechniką Gdańską, Centrum Hewelianum i Centrum Experyment.

1c – przełamywania barier i ograniczeń wynikających z niepełnosprawności lub z zaburzeń rozwoju

Z ankiet wynika, że nauczyciele regularnie zdobywają kompetencje niezbędne do pracy z dziećmi niepełnosprawnymi (studia podyplomowe na kierunku pedagogika specjalna), niezbędne jest jednak zapewnienie im materiałów do pracy, m.in. podręczników i materiałów multimedialnych przeznaczonych dla uczniów z niepełnosprawnością i zaburzeniami rozwoju.

1d – wyrównywania szans edukacyjnych

W szkole niezbędne są zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze dla uczniów każdego poziomu edukacyjnego, szczególnie w zakresie edukacji polonistycznej. W tym zakresie niezbędne są szkolenia dla nauczycieli, doposażenie sal w pomoce dydaktyczne oraz współpraca z poradnią psychologiczno-pedagogiczną.

2. kompetencje zawodowe nauczycieli oraz warunki ich pracy ze szczególnym uwzględnieniem:

2a – stosowania metod pracy oraz form organizacyjnych procesu nauczania sprzyjających kształtowaniu właściwych postaw/umiejętności oraz kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy

Z przeprowadzonej analizy wynika konieczność zapewnienia szkoleń nauczycieli w zakresie zwiększenia umiejętności interpersonalnych i społecznych. Niezbędne jest również zwiększenie umiejętności nauczycieli dotyczących doradztwa zawodowego.

2b – stosowania aktywizujących metod pracy z uczniem, opartych na metodzie badawczej i doświadczalnej

Wszyscy uczestnicy badania wskazali na konieczność poprawy umiejętności nauczycieli w zakresie stosowania aktywizujących metod pracy z uczniem oraz prowadzenia procesu nauczania opartego na metodzie eksperymentu.

2c – korzystania z narzędzi TIK w nauczaniu

Uczniowie i rodzice wskazali na konieczność zmian w zakresie wykorzystania narzędzi cyfrowych w trakcie lekcji, edukacji w zakresie bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni oraz bezpiecznego korzystania ze sprzętu komputerowego lub innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera oraz wykorzystywania zasobów dydaktycznych dostępnych w internecie na wszystkich zajęciach. Niezbędne jest szkolenie nauczycieli dotyczące metod pracy z użyciem narzędzi TIK.

2d – indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz wsparcia ucznia młodszego

Dyrekcja i nauczyciele oraz wyniki nadzoru pedagogicznego wskazują na potrzebę poprawy umiejętności procesu indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami, w tym z uczniem niepełnosprawnym, rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych uczniów i efektywnego stosowania pomocy dydaktycznych w pracy.

3. wyposażenia w pomoce dydaktyczne, w tym:

3a – wyposażenie pracowni szkolnych w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych

Wskazano na konieczność wyposażenia pracowni przedmiotowych z przedmiotów przyrodniczych zgodnie z Katalogiem wyposażenia pracowni przyrodniczych w szkole podstawowej zamieszczonym na stronie internetowej Ministerstwa Edukacji

<http://efs.men.gov.pl/attachments/article/2098/Katalog%20wyposazenia%20pracowni%20przyrodniczych%20w%20szkole%20podstawowej.pdf>

3b – specjalistyczny sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych oraz wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a także podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnościami

Jako najważniejszą potrzebę dyrekcja uznała organizację i wyposażenie gabinetów specjalistycznych, doposażenie w materiały diagnostyczne oraz zapewnienie uczniom z niepełnosprawnością ruchową sprzętu i materiałów dydaktycznych.

Indywidualna diagnoza potrzeb rozwojowych

Szkoły Podstawowej nr 3 im. Władysława Broniewskiego w Starogardzie Gdańskim

Niniejszy dokument stanowi analizę sytuacji Szkoły Podstawowej nr 3 im. Władysława Broniewskiego w Starogardzie Gdańskim w odniesieniu do ostatnich 3 lat szkolnych (2012/2013, 2013/2014, 2014/2015) i służy określeniu potencjału oraz identyfikacji problemów oczekujących na rozwiązanie w obszarze kształcenia ogólnego, przygotowania uczniów do kolejnych etapów kształcenia oraz poruszania się w przyszłości na rynku pracy; oceny tego obszaru dokonała również kadra pedagogiczna szkoły.

I. Wykaz materiałów, na podstawie których powstała diagnoza

Diagnoza zawiera sformułowane potrzeby rozwojowe uczniów i wynikający z nich zakres wsparcia nauczycieli oraz wyposażenia szkoły w sprzęt i pomoce dydaktyczne określone na podstawie danych uzyskanych z ankiet przeprowadzonych wśród: 76 uczniów, 11 rodziców/prawnych opiekunów, 30 nauczycieli i dyrektora szkoły oraz z analizy dokumentacji szkolnej i wyników egzaminów zewnętrznych, a także ankiet diagnostycznych, stanowiących załączniki do niniejszego opracowania:

Załącznik nr 1. „Arkusz analizy danych zastanych i danych ilościowych” zawierający następujące informacje:

A – Analiza indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym przygotowania uczniów do dalszych etapów kształcenia i poruszania się na rynku pracy realizowanych w szkole w ciągu ostatnich trzech lat. Dokumenty potwierdzające kształtowanie kompetencji kluczowych, rozbudzanie kreatywności i innowacyjności oraz wyrównywania szans edukacyjnych:

- 5) wyniki nadzoru pedagogicznego,
- 6) wnioski z ewaluacji wewnętrznej,
- 7) wnioski wynikające z analizy wyników sprawdzianu szóstoklasisty.

B – Analiza indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym oczekiwanych kompetencji zawodowych nauczycieli. Dokumentacja potwierdzająca planowanie i monitorowanie pracy nauczycieli w zakresie: stosowania metod pracy sprzyjających kształtowaniu oczekiwanych postaw oraz kompetencji kluczowych, stosowania aktywizujących metod nauczania, korzystania z narzędzi TIK oraz indywidualizacji pracy z uczniami w ostatnim roku (2014/2015) oraz kluczowe potrzeby w zakresie wsparcia rozwoju kompetencji nauczycieli na kolejny rok szkolny.

C – liczba uczniów w latach 2014/2015, 2015/2016 i przewidywana na 2016/2017.

D – wyniki egzaminów zewnętrznych za lata 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015.

E – liczba uczniów niepełnosprawnych i o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym zdolnych.

F – wyposażenie w pomoce dydaktyczne, sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych dla uczniów SPE, narzędzia TIK.

G – najpilniejsze potrzeby w zakresie wyposażenia.

H – partnerzy pomocni w zaspokojeniu poszczególnych potrzeb uczniów.

Załącznik nr 2. „Dane dotyczące form oraz możliwości wsparcia uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych” oraz „Dane dotyczące form oraz możliwości wsparcia uczniów w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych i wyrównywania szans edukacyjnych” – zawiera szczegółowy opis grup uczniów wymagających wsparcia, przypisane im działania, kompetencje nauczycieli, sprzęt i pomoce dydaktyczne.

Załącznik nr 3. „Zestawienie form i zasobów wspomagających rozwój szkoły” – Hierarchia potrzeb szkoły.

Załącznik nr 4. Katalog wyposażenia pracowni przyrodniczych w szkole podstawowej:

<http://efs.men.gov.pl/attachments/article/2098/Katalog%20wyposazenia%20pracowni%20przyrodniczych%20w%20szkole%20podstawowej.pdf>

II. Diagnoza indywidualna potrzeb rozwojowych Szkoły Podstawowej nr 3 im. Władysława Broniewskiego w Starogardzie Gdańskim obejmuje:

1. analizę indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym przygotowania uczniów do dalszych etapów kształcenia i poruszania się na rynku pracy ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rozwojowych uczniów w zakresie:

- 1a – kształtowania kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy,
- 1b – rozbudzania kreatywności i innowacyjności,
- 1c – działania podejmowane przez szkołę w ramach doradztwa edukacyjno-zawodowego,
- 1d – przełamywania barier i ograniczeń wynikających z niepełnosprawności lub z zaburzeń rozwoju,
- 1e – wyrównywania szans edukacyjnych;

2. analizę indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym kompetencji zawodowych nauczycieli oraz warunków ich pracy ze szczególnym uwzględnieniem:

- 2a – stosowania metod pracy oraz form organizacyjnych procesu nauczania sprzyjających kształtowaniu właściwych postaw/umiejętności oraz kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy,
- 2b – stosowania aktywizujących metod pracy z uczniem, opartych na metodzie badawczej i doświadczalnej,
- 2c – korzystania z narzędzi TIK w nauczaniu,
- 2d – indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz wsparcia ucznia młodszego;

3. analizę indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym wyposażenia w pomoce dydaktyczne, w tym:

- 3a – wyposażenie pracowni szkolnych w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych,
- 3b – specjalistyczny sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych oraz wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a także podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnościami.

III. Przedstawienie zebranych danych

W szkole uczy się obecnie 621 uczniów, w kolejnych latach obserwuje się niewielki spadek. Średnio w szkole uczy się ok. 505 uczniów w 27 oddziałach. Liczba uczniów niepełnosprawnych – 14, liczba uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych: 144 ze specyficznymi potrzebami i niepowodzeniami szkolnymi, w tym 1 uczeń zdolny. Na uwagę zasługuje fakt, że wśród uczniów ze specyficznymi potrzebami dużą grupę stanowią dzieci z zaburzeniami komunikacji językowej – 57 uczniów (co stanowi więcej niż 1/3 grupy ze specjalnymi potrzebami i niepowodzeniami).

Liczba uczniów w ubiegłym roku (tabela 1), obecnie (tabela 2) wraz z prognozą na przyszły rok szkolny (tabela 3) przedstawia się następująco:

Tabela 1

Rok szkolny	Liczba uczniów w poszczególnych rocznikach			Łącznie	
	Liczba klas	Rocznik	Liczba uczniów	K	M
2014/2015	Kl. I – 6	2007/2008	122	61	61
	Kl. II – 3	2006/2007	62	34	28
	Kl. III – 4	2005/2006	32	16	16
	Kl. IV - 4	2004/2005	77	36	38
	Kl. V - 4	2003/2004	84	48	36
	Kl. VI - 4	2002/2003			

Tabela 2

Rok szkolny	Liczba uczniów w poszczególnych rocznikach			Łącznie	
	Liczba klas	Rocznik	Liczba uczniów	K	M
2015/2016	Kl. I – 8	2008/2009	172	89	39
	Kl. II – 6	2007/2008/2009	124	61	63
	Kl. III – 3	2006/2007	65	35	30
	Kl. IV - 4	2005/2006	92	49	43
	Kl. V - 4	2004/2005	81	40	41
	Kl. VI - 4	2003/2004	87	50	37

Tabela 3

Rok szkolny	Liczba uczniów w poszczególnych rocznikach			Łącznie	
	Liczba klas	Rocznik	Liczba uczniów	K	M
2016/2017	Kl. I – 4	2009/2010	–	–	–
	Kl. II – 7	2008/2009	155	–	–
	Kl. III – 6	2007/2008/2009	124	61	63
	Kl. IV - 3	2006/2007	65	35	30
	Kl. V - 4	2005/2006	92	49	43
	Kl. VI - 4	2004/2005	81	40	41

Wyniki egzaminów zewnętrznych w kolejnych 3 latach prezentowały się następująco:

Rok szkolny	Część egzaminu	Średnia szkolna	Chłopcy	Dziewczęta	Średnia	
					Krajowa	Regionalna
2012/2013	Sprawdzian szóstoklasisty	24,11	22,61	25,61	24,03	23,69
2013/2014	Sprawdzian szóstoklasisty	22,95	20,56	25,34	25,82	23,91
2014/2015	Sprawdzian szóstoklasisty cz. 1	65%	63	67	67%	60%
	Sprawdzian szóstoklasisty cz. 2	78%	75	81	78%	70%

Z badań ankietowych przeprowadzonym wśród uczniów, rodziców/opiekunów prawnych, nauczycieli i dyrekcji wynika, że działania realizowane w szkole w zakresie:

1a – kształtowania kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy

- 5) uwzględniają indywidualne potrzeby i możliwości ucznia

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
42% wystarczająco często (8% zawsze) 35% niewystarczająco często (14% rzadko lub wcale)	46% wystarczająco często (27% niewystarczająco często, 18% rzadko lub wcale)	73% regularnie	regularnie

- 6) wykorzystują technologie informacyjno-komunikacyjne (TIK) obejmujące m.in.: kształtowanie i rozwijanie kompetencji cyfrowych poprzez naukę programowania, myślenia logarytmicznego, z uwzględnieniem bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni i wynikających z tego tytułu zagrożeń

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
58% wystarczająco często	46% wystarczająco często (27% niewystarczająco często, 27% rzadko lub wcale)	53% wystarczająco często (40% regularnie)	regularnie

- 7) wykorzystują różne nowoczesne pomoce dydaktyczne, np. do nauczania przedmiotów przyrodniczych

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
48% wystarczająco często (21% zawsze)	64% wystarczająco często	60% regularnie (ale 27% niewystarczająco często, 13% wystarczająco często)	regularnie

- 8) wykorzystują możliwości współpracujących ze szkołą instytucji edukacyjnych

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
37% wystarczająco często (ale 26% niewystarczająco często, 34% rzadko lub wcale)	73% rzadko albo wcale	47% wystarczająco często (ale 13% niewystarczająco często i 27% rzadko lub wcale)	regularnie

Z powyższej analizy wynika, że w obszarze 1a – kształtowania kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy w opinii większości uczniów, rodziców i nauczycieli zdecydowanie **naprawy wymaga** wykorzystanie możliwości współpracujących ze szkołą instytucji edukacyjnych. Spośród badanych w grupie rodziców pojawiają się odpowiedzi wskazujące, że należy także usprawnić działania na rzecz uwzględniania indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia, a także wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) obejmujących m.in.: kształtowanie i rozwijanie kompetencji cyfrowych poprzez naukę programowania, myślenia logarytmicznego, z uwzględnieniem bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni i wynikających z tego tytułu zagrożeń.

Pozostałe obszary:

1b – rozbudzania kreatywności i innowacyjności, 1d – przełamywania barier i ograniczeń wynikających z niepełnosprawności lub z zaburzeń rozwoju oraz 1e – wyrównywania szans edukacyjnych to również obszary stanowiące pole do rozwoju w przyszłości i dalszej zmiany. W szczególności naprawą należy objąć:

obszar	tak/nie	uczniowie	rodzice	nauczyciele
realizację dodatkowych zajęć	tak	47%	36%	22%
	nie	32%	55%	53%
realizację różnych form rozwijających uzdolnienia	tak	53%	55%	33%
	nie	18%	36%	53%
organizację kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów dla uczniów	tak	57%	45%	40%
	nie	21%	36%	53%
doradztwo edukacyjno-zawodowe dla uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	tak	49%	55%	67%
	nie	17%	9%	7%
nawiązywanie współpracy z otoczeniem zewnętrznym szkoły lub placówki systemu oświaty (w tym m.in.: przedsiębiorcami, zrzeszeniami przedsiębiorców) w celu realizacji programów edukacyjnych	tak	42%	36%	33%
	nie	20%	0%	40%
realizację zajęć organizowanych poza lekcjami lub poza szkołą	tak	53%	40%	20%
	nie	34%	40%	67%
nauczanie oparte na metodzie eksperymentu (n-le: 2c- wdrożenie nowych form pracy i programów, 2d – tworzenie klas o nowatorskich rozwiązaniach programowych, metodycznych, organizacyjnych)	tak	65%	64%	2c – 20% 2d – 27%
	nie	17%	9%	2c – 67% 2d – 33%
wyposażenie szkolnych pracowni w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych lub matematyki	tak	71%	73%	–
	nie	12%	0%	–
wykorzystanie narzędzi cyfrowych w trakcie lekcji	tak	64%	64%	13%
	nie	19%	18%	73%
edukację w zakresie bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni oraz bezpieczne korzystanie ze sprzętu komputerowego lub innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera	tak	49%	73%	73%
	nie	23%	9%	20%
wykorzystanie zasobów dydaktycznych dostępnych w internecie	tak	52%	91%	–
	nie	16%	0%	
organizację dodatkowych zajęć pozaszkolnych, w	tak	68%	64%	–

tym wyjazdów i wycieczek edukacyjnych	nie	23%	27%	
organizację edukacyjnych programów wakacyjnych	tak	49%	50%	–
		31%	40%	

Na podstawie analizy powyższych danych należy stwierdzić, że **najbardziej wymagającym wsparcia obszarem** dla ucznia/rodzica/nauczyciela jest:

1. Edukacja uczniów w zakresie bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni oraz bezpieczne korzystanie ze sprzętu komputerowego lub innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera
2. Nauczanie uczniów oparte na metodzie eksperymentu
3. Organizacja dodatkowych zajęć pozaszkolnych, w tym wyjazdów i wycieczek edukacyjnych dla uczniów
4. Wyposażenie szkolnych pracowni w narzędzia do nauczania uczniów przedmiotów przyrodniczych lub matematyki
5. Wykorzystanie narzędzi cyfrowych w trakcie lekcji
6. Wykorzystanie zasobów dydaktycznych dostępnych w internecie
7. Organizacja kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów dla uczniów
8. Realizacja różnych form rozwijających uzdolnienia uczniów
9. Doradztwo edukacyjno-zawodowe dla uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
10. Organizacja edukacyjnych programów wakacyjnych dla uczniów

Wszystkie grupy badanych – uczniowie, rodzice, nauczyciele – są zgodne w opinii o konieczności naprawy działań dwóch powyżej wymienionych obszarach:

- doradztwo edukacyjno-zawodowe dla uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz
- edukacja uczniów w zakresie bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni oraz bezpieczne korzystanie ze sprzętu komputerowego lub innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera

Natomiast w pozostałych wyżej wymienionych obszarach (w punktach 1–10) głównie uczniowie i rodzice wskazali potrzebę poprawy działań.

Co prawda wyniki sprawdzianu szóstoklasisty poprawiły się po zmianie formuły egzaminu (i podziale egzaminu na 2 części), co prawda są bliskie wynikom średniej krajowej, ale i tak nie są to wyniki wysokie, zwłaszcza w część pierwszej. Należy utrzymać obecny poziom zdawalności egzaminu. A trudności w utrzymaniu obecnego poziomu mogą wynikać z tego, że w rocznikach, które w kolejnych latach będą poddawane egzaminom zewnętrznym jest duża grupa dzieci z zaburzeniami komunikacji językowej (uczniowie ze specyficznymi potrzebami) oraz są dzieci młodsze. Należy zatem wesprzeć działania na rzecz poprawy kompetencji językowych i tym samym zdawalności części językowych egzaminu (polonistycznej i z języka obcego) w szkole. Trzeba również zadbać o poprawę zdawalności całej części pierwszej egzaminu (polonistyczno-matematycznej), gdyż tu zdawalność odstawała od średniej krajowej (była niższa), głównie poprzez nauczanie uczniów metodą eksperymentu. Tym samym należy podjąć działania zmierzające do naprawy wskazanych obszarów.

2. Analiza sytuacji Szkoły Podstawowej nr 3 imienia Władysława Broniewskiego w Starogardzie Gdańskim w obszarze dotyczącym kompetencji zawodowych nauczycieli oraz warunków ich pracy:

Zdaniem nauczycieli funkcjonowanie szkoły w obszarze:

- 1i) organizowanie i udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w trakcie bieżącej pracy z uczniem jest regularne (73%)
- 1j) opracowanie i realizację w trakcie bieżącej pracy z uczniem indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego jest regularne (87%)
- 1k) opracowanie i realizację w trakcie bieżącej pracy z uczniem indywidualnych programów zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży posiadających orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych jest regularne (87%)
- 1l) uwzględnianie potrzeb uczniów, nauczycieli, psychologów i pedagogów szkolnych, opiekunów prawnych jest regularne (60%), wystarczająco częste (20%)
- 1m) dostosowanie oferty edukacyjnej szkoły do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów, m.in. poprzez przygotowanie nauczycieli do indywidualizacji pracy z uczniem jest regularne (73%)

Obszary szkoły, które wymagają zmian zdaniem nauczycieli to:**w obszarze realizacji zajęć dodatkowych:**

- 2a) realizacja dodatkowych zajęć - działania wykraczające poza treści nauczania określone w podstawie programowej kształcenia ogólnego realizowane w czasie obowiązkowych zajęć edukacyjnych – 20%
- 2aa) realizacja dodatkowych zajęć - projekt edukacyjny finansowany ze środków EFS może być realizowany jako projekt interdyscyplinarny, łączący wiadomości i umiejętności z różnych dziedzin – 46%,
- 2b) realizacja różnych form rozwijających uzdolnienia uczniów – 33%
- 2e) organizacja kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów dla uczniów – 40% (nie – 53%)

w obszarze doradztwa edukacyjno-zawodowego:

- 2f) doradztwo edukacyjno-zawodowe dla uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – 68% (nie mam zdania – 27%),
- 2g) nawiązywanie współpracy z otoczeniem zewnętrznym szkoły lub placówki systemu oświaty (w tym m.in.: przedsiębiorcami, zrzeszeniami przedsiębiorców) w celu realizacji programów edukacyjnych – 33% (nie mam zdania – 27%, raczej nie – 40%)
- 2j) zapewnienie możliwości uczestnictwa uczniów w organizowanych targach edukacyjnych, wizytach w zakładach pracy, spotkaniach z pracodawcami oraz konkursach o tematyce zawodowej – 73% (nie mam zdania – 27%),
- 2k) tworzenie i wyposażenie Szkolnych Punktów Informacji i Kariery (SPInKa) – 73% (nie mam zdania – 20%),
- 2l) uzyskiwanie kwalifikacji doradców edukacyjno-zawodowych przez osoby realizujące zadania z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkołach i placówkach, które nie posiadają kwalifikacji z tego zakresu oraz podnoszenie kwalifikacji doradców edukacyjno-zawodowych, realizujących zadania z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkołach – 33% (ale nie mam zdania – 60%)
- 2m) prowadzenie działań informacyjnych skierowanych do opiekunów prawnych – 13% (ale nie mam zdania – 40%, raczej nie – 47%)
- 2n) rozwijanie współpracy z instytucjami zewnętrznymi wspierającymi doradztwo edukacyjno-zawodowe, tworzenie programów zewnętrznego wsparcia szkół w obszarze doradztwa edukacyjno-zawodowego – 47% (33% - nie mam zdania).

Nauczyciele dostrzegają potrzebę rozwoju własnych kompetencji zawodowych w ramach:

- 4a – kursów i szkoleń – 47% (54% nie),
- 4b – studiów podyplomowych – 40% (60% nie),
- 4c – wspierania istniejących, budowania nowych i moderowania sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli – 59% (34% nie),
- 4d – programów wspomaganie realizowanych bezpośrednio w szkole – 68% (13% - nie, 20% - nie mam zdania),
- 4e – staży i praktyk nauczycieli realizowanych we współpracy z lokalnymi i regionalnymi instytucjami wspomagającymi szkoły – 47% (27% – nie mam zdania),

4f – współpracy ze specjalistycznymi ośrodkami 66% (27% – nie mam zdania).

W obszarze dotyczącym kompetencji zawodowych i warunków pracy przebadani nauczyciele wskazali, że w obszarach dotyczących pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów, indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych wynikających z potrzeby kształcenia specjalnego uczniów, indywidualnych programów zajęć rewalidacyjno-wychowawczych uczniów, dostosowania oferty edukacyjnej szkoły do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów oraz uwzględniania potrzeb uczniów, nauczycieli, psychologów i pedagogów szkolnych, opiekunów prawnych w trakcie bieżącej pracy z uczniem odbywa się regularnie. Co potwierdzają poprawione wyniki zdawalności egzaminów zewnętrznych. Biorąc jednak pod uwagę fakt, że duża część uczniów szkoły (około jedna czwarta ogólnej liczby uczniów) ma specjalne potrzeby bądź trudności edukacyjne (w tym duża liczba dzieci ma zaburzenia komunikacji językowej), trzeba wspierać szkołę w utrzymaniu obecnego poziomu kompetencji i warunków pracy.

W obszarze realizacji zajęć dodatkowych duża grupa nauczycieli wskazała, że zmiany w szkole wymaga realizacja dodatkowych zajęć - projektu edukacyjnego finansowanego ze środków EFS, który może być realizowany jako projekt interdyscyplinarny, łączący wiadomości i umiejętności z różnych dziedzin.

W obszarze doradztwa edukacyjno-zawodowego nauczyciele najczęściej wskazywali odpowiedzi: doradztwo edukacyjno-zawodowe dla uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, zapewnienie możliwości uczestnictwa uczniów w organizowanych targach edukacyjnych, wizytach w zakładach pracy, spotkaniach z pracodawcami oraz konkursach o tematyce zawodowej, tworzenie i wyposażenie Szkolnych Punktów Informacji i Kariery (SPInKa), rozwijanie współpracy z instytucjami zewnętrznymi wspierającymi doradztwo edukacyjno-zawodowe, tworzenie programów zewnętrznego wsparcia szkół w obszarze doradztwa edukacyjno-zawodowego. Ponadto pojawiało się wiele odpowiedzi „nie mam zdania”, świadczących o braku wiedzy na temat możliwości rozwoju szkoły w danym kierunku (np. nawiązywanie współpracy z otoczeniem zewnętrznym szkoły lub placówki systemu oświaty uzyskiwanie kwalifikacji doradców edukacyjno-zawodowych przez osoby realizujące zadania z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkołach i placówkach, prowadzenie działań informacyjnych skierowanych do opiekunów prawnych). Szkoła potrzebuje zatem wsparcia instytucji zewnętrznych, zwłaszcza że potwierdzają to wypisane w hierarchii potrzeby szkoły.

W ramach rozwoju własnego nauczyciele wskazują chęć podjęcia zróżnicowanych form kształcenia, ale duża grupa nauczycieli zgłosiła potrzebę wspierania istniejących, budowania nowych i moderowania sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli (59% – tak), programów wspomagania realizowanych bezpośrednio w szkole (68% tak, 20% – nie mam zdania), współpracy ze specjalistycznymi ośrodkami (66% – tak, 27% – nie mam zdania).

3. Analiza indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym wyposażenia w pomoce dydaktyczne

Wyposażenie szkoły w pomoce dydaktyczne, sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych przedstawiono w Załączniku nr 1. „Arkusze analizy danych zastanych i danych ilościowych”. Szkoła dysponuje niewystarczającymi pomocami dydaktycznymi w stosunku do potrzeb uczniów, przestarzałymi, nie dającymi możliwości pracy z nowoczesnymi treściami multimedialnymi w klasach I–III. W klasach IV–VI jest lepiej.

Zdaniem nauczycieli działania wymagające doposażenia to:

- specjalistyczne oprogramowanie do pracy z uczniami z wykorzystaniem TIK (67% tak, 20% nie mam zdania),
- materiały do diagnozy, wspomagania rozwoju i korygowania deficytów takich jak wady wymowy, dysleksja, wady postawy, zaburzenia koordynacji wzrokowo-ruchowej (77% tak, 13% nie mam zdania),
- materiały do diagnozy i terapii specyficznych trudności w uczeniu się, również takich, które wynikają z potrzeb ucznia młodszego (73% tak, 20% nie mam zdania),
- sprzęt specjalistyczny wspierający funkcjonowanie uczniów z niepełnosprawnością (86% tak),
- podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnością (93% tak).

Niezbędne jest doposażenie szkoły w materiały do:

- do diagnozowania kompetencji i umiejętności (oraz ich braku) uczniów,
- do diagnozowania specjalnych potrzeb uczniów,
- pracy dydaktyczno-wyrównawczej z uczniami,
- pracy terapeutycznej z uczniami,
- pracy z uczniami z dysleksją (i innych specyficznych problemów edukacyjnych),
- pracy z uczniami z ryzykiem dysleksji (i innych specyficznych problemów edukacyjnych).

IV. Podsumowanie

W diagnozie przedstawiono potencjał i problemy Szkoły Podstawowej nr 3 im. Władysława Broniewskiego w Starogardzie Gdańskim w badanych obszarach oraz zaproponowano konkretne zmiany, jakie powinna wprowadzić szkoła w zakresie wyposażenia, organizacji, kompetencji oraz współpracy z instytucjami zewnętrznymi.

1. przygotowanie uczniów do dalszych etapów kształcenia i poruszania się na rynku pracy ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rozwojowych uczniów w zakresie:**1a – kształtowanie kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy**

Kompetencje kluczowe są kształtowane regularnie. Wyniki zdawalności egzaminu zewnętrznego są bliskie średniej krajowej, choć wypadają nieco poniżej średniej krajowej i nie są to wyniki wysokie. Należy utrzymać obecny poziom zdawalności egzaminu lub starać się go poprawić. Trudności w utrzymaniu owego poziomu w najbliższych latach mogą być spowodowane tym, że w wśród dzieci, które będą w najbliższych latach zdawały egzaminy zewnętrzne, jest dużo dzieci ze specyficznymi potrzebami, a zwłaszcza z zaburzoną komunikacją językową. Należy doskonalić umiejętności nauczycieli w indywidualizacji pracy z uczniem. Dlatego też szczególną uwagę należy poświęcić wspieraniu komunikacji językowej, na przykład poprzez edukację polonistyczną (umiejętność czytania ze zrozumieniem, tworzenia wypowiedzi oraz znajomość ortografii i interpunkcji), zwłaszcza pracy z uczniem z dysleksją, uczniem z zaburzeniami komunikacji językowej. W celu poprawy komunikacji językowej należy wesprzeć działania szkoły w organizacji dodatkowych zajęć z języków obcych – zajęć wyrównawczych lub kółek. Należy też zwrócić większą uwagę na poszerzanie umiejętności uczniów związanych z korzystaniem z komputera i internetu (kształtowanie i rozwijanie kompetencji cyfrowych poprzez naukę programowania, myślenia logarytmicznego). Celem działań naprawczych jest funkcjonowanie szkoły w obszarze wykorzystania możliwości współpracujących ze szkołą instytucji, np. Centrum Hewelianum i Centrum Experiment, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną.

1b – rozbudzania kreatywności i innowacyjności

Ponad 50% (53%, 57%) uczniów wyraża potrzebę realizowania swoich uzdolnień i zainteresowań na zajęciach pozalekcyjnych. W tym zakresie oczekują wykorzystania na zajęciach metody eksperymentu, narzędzi cyfrowych i pomocy znajdujących się w internecie, ale też edukacji w zakresie bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni oraz bezpieczne korzystanie ze sprzętu komputerowego lub innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera. W tym zakresie pożądana jest współpraca ze Starogardzkim Centrum Kultury, Ogniskiem Pracy Pozaszkolnej, Szkołą Muzyczną, Centrum Hewelianum i Centrum Experiment, SANEPID-u,

ZOO, Nadleśnictwem Starogard Gd., a także Strażą Pożarną, Strażą Miejską, Komendą Powiatową Policji, jak również klubami i stowarzyszeniami sportowymi oraz sportową uczelnią wyższą (miejskimi, wojewódzkimi, np. OSIR, Beniaminek, KP, SKS, KMK, SOS, AWF w Gdańsku) zgodnie z zasadą mówiącą o wpływie ruchu na rozwój mózgu potwierdzoną badaniami neurobiologicznymi.

1c – przełamywania barier i ograniczeń wynikających z niepełnosprawności lub z zaburzeń rozwoju

Z ankiet wynika, że nauczyciele regularnie zdobywają kompetencje niezbędne do pracy z dziećmi niepełnosprawnymi (studia podyplomowe na kierunku pedagogika specjalna), niezbędne są jednak szkolenia z metod rozpoznawania (diagnozowania, także wczesnego) dysfunkcji rozwojowych i edukacyjnych. Konieczne jest również zapewnienie nauczycielom pracowni specjalistycznych oraz materiałów do pracy, m.in. testów diagnostycznych, podręczników i materiałów multimedialnych przeznaczonych dla uczniów z niepełnosprawnością i zaburzeniami rozwoju, a także zorganizowanie współpracy z ośrodkami specjalizującymi się w niepełnosprawnościach dzieci i zaburzeniach rozwoju, specjalnych potrzebach edukacyjnych np. z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną czy Polskim Towarzystwem Terapii Poznawczej i Behawioralnej Dzieci, Młodzieży i Rodzin, Polskim Towarzystwem Dysleksji, oraz pozyskiwanie do współpracy ekspertów zewnętrznych specjalizujących się w zaburzeniach rozwoju i niepełnosprawnościach, specjalnych potrzebach edukacyjnych uczniów.

1d – wyrównywania szans edukacyjnych

W szkole niezbędne są zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze dla uczniów każdego poziomu edukacyjnego, szczególnie w zakresie komunikacji językowej, a także organizowanie edukacyjnych programów wakacyjnych. W tym zakresie niezbędne są szkolenia dla nauczycieli, wyposażenie sal w pomoce dydaktyczne oraz współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Ośrodkiem Rozwoju Osobowości Dzieci i Młodzieży w Gdańsku, MOPS-em (Sądem Rodzinnym), SILOE, Urzędem Miasta (Domem Wczasów Dziecięcych – w celu organizacji turnusów edukacyjnych i terapeutyczno-wychowawczych), Przedszkola w Starogardzie Gd. (zwłaszcza dla wyrównania szans edukacyjnych ucznia młodszego, które zostanie przyjęte do szkoły) a zwłaszcza regularna praca na zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych oraz terapeutycznych, a także przez motywowanie uczniów do systematycznej pracy.

2. Kompetencje zawodowe nauczycieli oraz warunki ich pracy ze szczególnym uwzględnieniem:

2a – stosowania metod pracy oraz form organizacyjnych procesu nauczania sprzyjających kształtowaniu właściwych postaw/umiejętności oraz kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy

Z przeprowadzonej analizy wynika, iż istnieje duża potrzeba zapewnienia szkoleń w zakresie zwiększenia umiejętności nauczycieli w zakresie wykorzystania nowoczesnej technologii i narzędzi TIK zarówno w czasie zajęć lekcyjnych jak i ramach kół zainteresowań oraz zajęć dodatkowych. Nauczyciele powinni mieć stały dostęp do wiedzy i szkoleń z nowych form i programów nauczania, aby móc tworzyć klasy o nowatorskich rozwiązaniach programowych, organizacyjnych lub metodycznych. W tym celu ważne jest poszerzanie wiedzy nauczycieli np. w CEN-ie, poprzez udział w studiach, szkoleniach, i konferencjach. Niezbędne jest również zwiększenie umiejętności nauczycieli dotyczących doradztwa zawodowego.

2b – stosowania aktywizujących metod pracy z uczniem, opartych na metodzie badawczej i doświadczalnej

Większość badanych (uczniowie i rodzice) wskazała na konieczność poprawy umiejętności nauczycieli w zakresie stosowania aktywizujących metod pracy z uczniem oraz prowadzenia procesu nauczania opartego na

metodzie eksperymentu. Niezbędne jest szkolenie nauczycieli w stosowaniu metod opartych na pracy badawczej i doświadczalnej w doposażonych pracowniach.

2c – korzystania z narzędzi TIK w nauczaniu

Uczniowie i rodzice wskazali na konieczność zmian w zakresie wykorzystania narzędzi cyfrowych w trakcie lekcji, edukacji w zakresie bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni oraz bezpiecznego korzystania ze sprzętu komputerowego lub innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera oraz wykorzystywania zasobów dydaktycznych dostępnych w internecie na wszystkich zajęciach. Niezbędne jest szkolenie nauczycieli dotyczące metod pracy z użyciem narzędzi TIK.

2d – indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz wsparcia ucznia młodszego

Badani wskazują, że indywidualizacja pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami oraz wsparcie ucznia młodszego odbywa się regularnie, ale poprawy wymaga diagnozowanie (rozpoznawanie) potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych uczniów i efektywnego stosowania pomocy dydaktycznych. Konieczne jest doskazywanie nauczycieli w Polskim Towarzystwie Dysleksji.

3. Wyposażenia w pomoce dydaktyczne, w tym:

3a – wyposażenie pracowni szkolnych w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych

Wskazano na konieczność wyposażenia pracowni przedmiotowych z przyrody zgodnie z Katalogiem wyposażenia pracowni przyrodniczych w szkole podstawowej zamieszczonym na stronie internetowej Ministerstwa Edukacji

<http://efs.men.gov.pl/attachments/article/2098/Katalog%20wyposazenia%20pracowni%20przyrodniczych%20w%20szkole%20podstawowej.pdf>

3b – specjalistyczny sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych oraz wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a także podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnościami

Jako najważniejszą potrzebę dyrekcja uznała doposażenie w materiały diagnostyczne, testy psychologiczne oraz zapewnienie uczniom z niepełnosprawnością ruchową, wadami postawy, zaburzeniami koordynacji wrokowo-ruchowej sprzętu i materiałów dydaktycznych, organizację i wyposażenie gabinetów specjalistycznych (w tym także gier edukacyjnych oraz urządzenia wielofunkcyjnego składającego się ze skanera+drukarki+kserokopiarki).

Indywidualna diagnoza potrzeb rozwojowych Szkoły Podstawowej nr 4 im. Juliusza Słowackiego w Starogardzie Gdańskim

Niniejszy dokument stanowi analizę sytuacji Szkoły Podstawowej nr 4 w Starogardzie Gdańskim w odniesieniu do ostatnich 3 lat szkolnych (2012/2013, 2013/2014, 2014/2015) i służy określeniu potencjału oraz identyfikacji problemów oczekujących na rozwiązanie w obszarze kształcenia ogólnego. Analiza określa sytuację szkoły i służy identyfikacji zarówno problemów jak i potencjału szkoły w obszarze kształcenia ogólnego, przygotowania uczniów do kolejnych etapów kształcenia oraz poruszania się w przyszłości na rynku pracy; oceny tego obszaru dokonała również kadra pedagogiczna szkoły.

I. Wykaz materiałów, na podstawie których powstała diagnoza

Diagnoza zawiera sformułowane potrzeby rozwojowe uczniów i wynikający z nich zakres wsparcia nauczycieli oraz doposażenia szkoły w sprzęt i pomoce dydaktyczne określone na podstawie danych uzyskanych z ankiet przeprowadzonych wśród: 163 uczniów, 11 rodziców/prawnych opiekunów, 39 nauczycieli, dyrektora szkoły oraz z analizy dokumentacji szkolnej, a także ankiet diagnostycznych, stanowiących załączniki do niniejszego opracowania:

Załącznik nr 1. „Arkusze analizy danych zastanych i danych ilościowych” zawierający następujące informacje:

A – Analiza indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym przygotowania uczniów do dalszych etapów kształcenia i poruszania się na rynku pracy realizowanych w szkole w ciągu ostatnich trzech lat. Dokumenty potwierdzające kształtowanie kompetencji kluczowych, rozbudzanie kreatywności i innowacyjności oraz wyrównywania szans edukacyjnych:

- 5) wyniki nadzoru pedagogicznego i wnioski z ewaluacji wewnętrznej (załącznik nr 1.1),
- 6) wnioski podjęte przez radę pedagogiczną oraz wnioski wynikające z analizy wyników egzaminów zewnętrznych (załącznik nr 1.2),

B – Analiza indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym oczekiwanych kompetencji zawodowych nauczycieli. Dokumentacja potwierdzająca planowanie i monitorowanie pracy nauczycieli w zakresie: stosowania metod pracy sprzyjających kształtowaniu oczekiwanych postaw oraz kompetencji kluczowych, stosowania aktywizujących metod nauczania, korzystania z narzędzi TIK oraz indywidualizacji pracy z uczniami w ostatnich trzech latach oraz kluczowe potrzeby w zakresie wsparcia rozwoju kompetencji nauczycieli na kolejny rok szkolny.

C – liczba uczniów w latach 2014/2015, 2015/2016 i przewidywana na 2016/2017.

D – wyniki egzaminów zewnętrznych za lata 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015.

E – liczba uczniów niepełnosprawnych i o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym zdolnych.

F – wyposażenie w pomoce dydaktyczne, sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych dla uczniów SPE, narzędzia TIK.

G – najpilniejsze potrzeby w zakresie wyposażenia.

H – partnerzy pomocni w zaspokojeniu poszczególnych potrzeb uczniów.

Załącznik nr 2. „Dane dotyczące form oraz możliwości wsparcia uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych” – zawiera szczegółowy opis grup uczniów wymagających wsparcia, przypisane im działania, kompetencje nauczycieli, sprzęt i pomoce dydaktyczne.

Załącznik nr 3. „Zestawienie form i zasobów wspomagających rozwój szkoły” – Hierarchia potrzeb szkoły.

Załącznik nr 4. Katalog wyposażenia pracowni przyrodniczych w szkole podstawowej:

<http://efs.men.gov.pl/attachments/article/2098/Katalog%20wyposazenia%20pracowni%20przyrodniczych%20w%20szkole%20podstawowej.pdf>

II. Diagnoza indywidualna potrzeb rozwojowych Szkoły Podstawowej nr 4 w Starogardzie Gdańskim obejmuje:

1. analizę indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym przygotowania uczniów do dalszych etapów kształcenia i poruszania się na rynku pracy ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rozwojowych uczniów w zakresie:

- 1a – kształtowania kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy,
- 1b – rozbudzania kreatywności i innowacyjności,
- 1c – działania podejmowane przez szkołę w ramach doradztwa edukacyjno-zawodowego,
- 1d – przełamywania barier i ograniczeń wynikających z niepełnosprawności lub z zaburzeń rozwoju,
- 1e – wyrównywania szans edukacyjnych;

2. analizę indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym kompetencji zawodowych nauczycieli oraz warunków ich pracy ze szczególnym uwzględnieniem:

- 2a – stosowania metod pracy oraz form organizacyjnych procesu nauczania sprzyjających kształtowaniu właściwych postaw/umiejętności oraz kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy,
- 2b – stosowania aktywizujących metod pracy z uczniem, opartych na metodzie badawczej i doświadczalnej,
- 2c – korzystania z narzędzi TIK w nauczaniu,
- 2d – indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz wsparcia ucznia młodszego;

3. analizę indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym wyposażenia w pomoce dydaktyczne, w tym:

- 3a – wyposażenie pracowni szkolnych w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych,
- 3b – specjalistyczny sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych oraz wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a także podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnościami.

III. Przedstawienie zebranych danych

W szkole uczy się obecnie 1283 uczniów w 60 oddziałach. W kolejnym roku szkolnym (2016/2017) spodziewane jest zmniejszenie tej liczby o blisko 100 uczniów (do około 1185 uczniów). Średnio w szkole uczy się ponad 1200 uczniów w 57 oddziałach.

Aktualnie w placówce jest 24 uczniów niepełnosprawnych oraz 82 uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych (w tym 43 zdolnych).

Liczba uczniów w ubiegłym roku (tabela 1), obecnie (tabela 2) wraz z prognozą na przyszły rok szkolny (tabela 3) przedstawia się następująco:

Tabela 1

Rok szkolny	Liczba uczniów w poszczególnych rocznikach			Łącznie	
	Liczba klas	Rocznik	Liczba uczniów	K	M
2014/2015	Kl. I – 11	2007/2008	251	121	130
	Kl. II – 9	2006/2007	177	81	96
	Kl. III – 10	2005/2006	220	136	84
	Kl. IV – 9	2004/2005	191	94	97
	Kl. V – 9	2003/2004	191	105	86
	Kl. VI – 7	2001/2002	158	78	80

Tabela 2

Rok szkolny	Liczba uczniów w poszczególnych rocznikach			Łącznie	
	Liczba klas	Rocznik	Liczba uczniów	K	M
2015/2016	Kl. I – 12	2008/2009	264	131	133
	Kl. II – 11	2007/2008	244	118	126
	Kl. III – 9	2006/2007	177	85	92
	Kl. IV – 10	2005/2006	204	124	80
	Kl. V – 9	2004/2005	196	100	96
	Kl. VI – 9	2003/2004	198	105	93

Tabela 3

Rok szkolny	Liczba uczniów w poszczególnych rocznikach			Łącznie	
	Liczba klas	Rocznik	Liczba uczniów	K	M
2016/2017	Kl. I – 4	2009/2010	100	50	50
	Kl. II – 12	2008/2009	264	131	133
	Kl. III – 11	2007/2008	244	118	126
	Kl. IV – 9	2006/2007	177	85	92
	Kl. V – 10	2005/2006	204	124	80
	Kl. VI – 9	2004/2005	196	100	96

Wyniki egzaminów zewnętrznych w kolejnych 3 latach prezentowały się następująco:

Rok szkolny	Części egzaminu	Średnia szkolna	Chłopcy	Dziewczęta	Średnia	
					Krajowa	Regionalna
2012/2013	Sprawdzian szóstoklasisty	22,88 p.	22,58 p.	23,18 p.	24,03 p.	23,69 p. (wojew.)
2013/2014	Sprawdzian szóstoklasisty	23,28 p.	22,88 p.	23,68 p.	25,82 p.	25,54 p. (wojew.)
2014/2015	Sprawdzian szóstoklasisty – cz.1	64%	63%	65%	67%	66% (wojew.)
	Sprawdzian szóstoklasisty – cz.2	70%	68%	72%	78%	77% (wojew.)

Z badań ankietowych przeprowadzonym wśród uczniów, rodziców/opiekunów prawnych, nauczycieli i dyrekcji wynika, że działania realizowane w szkole w zakresie:

1a – kształtowania kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy

5) uwzględniają indywidualne potrzeby i możliwości ucznia

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
zawsze 8%	zawsze 0%	regularnie 47%	wystarczająco często
wystarczająco często 41%	wystarczająco często 64%	wystarczająco często 24%	
często, choć niewystarczająco 21%	często, choć niewystarczająco 18%	często, choć niewystarczająco 29%	
rzadko lub wcale 30%	rzadko lub wcale 18%	rzadko lub wcale 0%	

- 6) wykorzystują technologie informacyjno-komunikacyjne (TIK) obejmujące m.in.: kształtowanie i rozwijanie kompetencji cyfrowych poprzez naukę programowania, myślenia logarytmicznego, z uwzględnieniem bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni i wynikających z tego tytułu zagrożeń

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
zawsze 7%	zawsze 0%	regularnie 15%	często, choć niewystarczająco
wystarczająco często 48%	wystarczająco często 45%	wystarczająco często 41%	
często, choć niewystarczająco 22%	często, choć niewystarczająco 45%	często, choć niewystarczająco 31%	
rzadko lub wcale 24%	rzadko lub wcale 9%	rzadko lub wcale 13%	

- 7) wykorzystują różne nowoczesne pomoce dydaktyczne, np. do nauczania przedmiotów przyrodniczych

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
zawsze 8%	zawsze 0%	regularnie 21%	często, choć niewystarczająco
wystarczająco często 48%	wystarczająco często 64%	wystarczająco często 44%	
często, choć niewystarczająco 22%	często, choć niewystarczająco 18%	często, choć niewystarczająco 28%	
rzadko lub wcale 21%	rzadko lub wcale 18%	rzadko lub wcale 8%	

- 8) wykorzystują możliwości współpracujących ze szkołą instytucji edukacyjnych

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
zawsze 6%	zawsze 0%	regularnie 8%	rzadko lub wcale
wystarczająco często 27%	wystarczająco często 9%	wystarczająco często 42%	
często, choć niewystarczająco 24%	często, choć niewystarczająco 36%	często, choć niewystarczająco 32%	
rzadko lub wcale 43%	rzadko lub wcale 55%	rzadko lub wcale 18%	

Z powyższej analizy wynika, że w obszarze 1a – kształtowania kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy w opinii większości uczniów, rodziców i nauczycieli zdecydowanie naprawy wymaga wykorzystanie możliwości współpracujących ze szkołą instytucji edukacyjnych.

W drugiej kolejności należy zwrócić uwagę na wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK), gdyż blisko połowa ankietowanych uważa, że nie są one wykorzystywane wystarczająco.

1b – rozbudzania kreatywności i innowacyjności, 1d – przełamywania barier i ograniczeń wynikających z niepełnosprawności lub z zaburzeń rozwoju oraz 1e – wyrównywania szans edukacyjnych to obszary stanowiące **pole do rozwoju w przyszłości i dalszej zmiany. W szczególności naprawą należy objąć:**

obszar	tak/nie	uczniowie	rodzice	nauczyciele	dyrektor
realizację dodatkowych zajęć	tak	33%	45%	29%	raczej tak
	nie	40%	45%	47%	
realizację różnych form rozwijających uzdolnienia	tak	48%	36%	32%	raczej tak
	nie	27%	36%	58%	
organizację kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów dla uczniów	tak	56%	27%	47%	zdecydowanie tak
	nie	24%	64%	50%	
doradztwo edukacyjno-zawodowe dla uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	tak	35%	18%	41%	zdecydowanie tak
	nie	20%	36%	31%	
nawiązywanie współpracy z otoczeniem zewnętrznym szkoły lub placówki systemu oświaty (w tym m.in.: przedsiębiorcami, zrzeszeniami przedsiębiorców) w celu realizacji programów edukacyjnych	tak	34%	27%	55%	zdecydowanie tak
	nie	17%	45%	26%	
realizację zajęć organizowanych poza lekcjami lub poza szkołą	tak	45%	45%	44%	zdecydowanie tak
	nie	42%	55%	54%	
nauczanie oparte na metodzie eksperymentu (n-le: 2c- wdrożenie nowych form pracy i programów, 2d – tworzenie klas o nowatorskich rozwiązaniach programowych, metodycznych, organizacyjnych)	tak	59%	45%	2c – 42% 2d – 46%	zdecydowanie tak
	nie	24%	27%	2c – 47% 2d – 44%	
wyposażenie szkolnych pracowni w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych lub matematyki	tak	62%	82%	–	zdecydowanie tak
	nie	19%	9%		
wykorzystanie narzędzi cyfrowych w trakcie lekcji	tak	65%	64%	45%	nie mam zdania
	nie	18%	36%	29%	
edukację w zakresie bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni oraz bezpieczne korzystanie ze sprzętu komputerowego lub innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera	tak	44%	55%	62%	raczej tak
	nie	30%	18%	18%	

wykorzystanie zasobów dydaktycznych dostępnych w internecie	tak	50%	36%	–	raczej tak
	nie	18%	45%		
organizację dodatkowych zajęć pozaszkolnych, w tym wyjazdów i wycieczek edukacyjnych	tak	75%	55%	–	zdecydowanie tak
	nie	17%	36%		
organizację edukacyjnych programów wakacyjnych	tak	36%	9%	–	zdecydowanie tak
	nie	38%	64%		

Na podstawie analizy powyższych danych należy stwierdzić, że **najbardziej wymagającym wsparcia obszarem dla rodzica/nauczyciela jest:**

1. nauczanie oparte na metodzie eksperymentu, w szczególności tworzenie klas o nowatorskich rozwiązaniach programowych, metodycznych, organizacyjnych,
2. wyposażenie szkolnych pracowni w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych lub matematyki,
3. wykorzystanie narzędzi cyfrowych w trakcie lekcji,
4. edukację w zakresie bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni oraz bezpieczne korzystanie ze sprzętu komputerowego lub innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera,
5. organizację dodatkowych zajęć pozaszkolnych, w tym wyjazdów i wycieczek edukacyjnych.

Potrzebę wsparcia w powyższych obszarach zauważa również Dyrekcja i uczniowie. Zdecydowana większość z nich wskazuje na potrzebę organizacji dodatkowych zajęć pozaszkolnych, w tym wyjazdów i wycieczek edukacyjnych oraz wykorzystanie narzędzi cyfrowych w trakcie lekcji. Uczniowie, w przeciwieństwie do rodziców/nauczycieli, chcieliby poprawy realizacji różnych form rozwijających uzdolnienia, organizacji kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów dla uczniów (w tym zajęć organizowanych poza lekcjami lub poza szkołą), a także zwiększonego wykorzystania zasobów dydaktycznych dostępnych w internecie.

Wyniki egzaminów szóstoklasisty jakie uzyskiwali uczniowie szkoły w ostatnich trzech latach są poniżej średniej krajowej i wojewódzkiej. Po zmianie formuły egzaminu (i podziale egzaminu na 2 części), odchył od średniej jest jeszcze większy (szczególnie drugiej części sprawdzianu). Należy zatem podjąć szereg działań o szerokim zakresie, aby wesprzeć placówkę w poprawie jej niekorzystnych wyników. Niezbędne jest wyposażenie szkoły w niezbędny sprzęt, a także szkolenia i aktywizację nauczycieli i jednocześnie zintensyfikowanie działań rodziców i uczniów. Szkoła jest względnie dużą placówką z dużą liczbą uczniów, dlatego bardzo ważne jest dostosowanie metod i form pracy do indywidualnych potrzeb uczniów, motywowanie ich do nauki. Należy też zadbać o wysoką frekwencję, szczególnie na zajęciach przygotowujących do sprawdzianu szóstoklasisty oraz zajęciach wyrównujących braki dydaktyczne uczniów.

Szczegółowe wnioski zawiera załącznik Załącznik 1.2 „Wnioski z nadzoru pedagogicznego”.

2. Analiza sytuacji Szkoły Podstawowej nr 4 w Starogardzie Gdańskim w obszarze dotyczącym kompetencji zawodowych nauczycieli oraz warunków ich pracy:

Zdaniem nauczycieli funkcjonowanie szkoły w obszarze:

- 1i) organizowanie i udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w trakcie bieżącej pracy z uczniem jest regularne lub wystarczająco częste (92%),
- 1j) opracowanie i realizację w trakcie bieżącej pracy z uczniem indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego jest regularne lub wystarczająco częste (92%),

- 1k) opracowanie i realizację w trakcie bieżącej pracy z uczniem indywidualnych programów zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży posiadających orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych jest regularne lub wystarczająco częste (87%),
- 1l) uwzględnianie potrzeb uczniów, nauczycieli, psychologów i pedagogów szkolnych, opiekunów prawnych jest regularne lub wystarczająco częste (64%),
- 1m) dostosowanie oferty edukacyjnej szkoły do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów, m.in. poprzez przygotowanie nauczycieli do indywidualizacji pracy z uczniem jest regularne lub wystarczająco częste (84%).

Obszary szkoły, które zdaniem nauczycieli wymagają zmian, to:

- 2g) nawiązywanie współpracy z otoczeniem zewnętrznym szkoły lub placówki systemu oświaty (w tym m.in.: przedsiębiorcami, zrzeszeniami przedsiębiorców) w celu realizacji programów edukacyjnych – 55%
- 2j) zapewnienie możliwości uczestnictwa uczniów w organizowanych targach edukacyjnych, wizytach w zakładach pracy, spotkaniach z pracodawcami oraz konkursach o tematyce zawodowej – 61%
- 2m) prowadzenie działań informacyjnych skierowanych do opiekunów prawnych – 58%

Nauczyciele dostrzegają potrzebę rozwoju własnych kompetencji zawodowych w ramach:

- 4a) kursów i szkoleń doskonalących (teoretycznie i praktycznie) (75%),
- 4c) wspierania istniejących, budowania i moderowania nowych sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli (68%),
- 4d) programów wspomaganie realizowanych bezpośrednio w szkole (71%),
- 4e) staży i praktyk nauczycieli realizowanych we współpracy z lokalnymi i regionalnymi instytucjami wspomagającymi szkoły (64%),
- 4f) współpracy ze specjalistycznymi ośrodkami (72%).

W obszarze dotyczącym kompetencji zawodowych i warunków pracy przebadani nauczyciele wskazali, że w obszarach dotyczących:

- pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów, indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych wynikających z potrzeby kształcenia specjalnego uczniów,
- indywidualnych programów zajęć rewalidacyjno-wychowawczych uczniów,
- dostosowania oferty edukacyjnej szkoły do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów oraz uwzględniania potrzeb uczniów, nauczycieli, psychologów i pedagogów szkolnych, opiekunów prawnych w trakcie bieżącej pracy z uczniem,

odbywa się regularnie lub wystarczająco często. Jednocześnie, nauczyciele w zdecydowanej większości widzą i wskazują duże potrzeby rozwoju własnych kompetencji zawodowych. Potrzeby te silnie odzwierciedlają wyniki egzaminów zewnętrznych. Szkoła potrzebuje zatem wsparcia w wielu aspektach.

3. Analiza indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym wyposażenia w pomoce dydaktyczne:

Wyposażenie szkoły w pomoce dydaktyczne, sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych przedstawiono w Załączniku nr 1. „Arkusz analizy danych zastanych i danych ilościowych”. Wynika z niego, że Szkoła Podstawowa nr 4 w Starogardzie Gdańskim ma duże braki wyposażenia i pomocy dydaktycznych dostosowanych do potrzeb uczniów. Część posiadanego sprzętu jest przestarzała i zużyta i wymaga wymiany.

Najpilniejszych oczekiwania dotyczą:

1. sprzętów multimedialnych (laptopy, projektory i tablice multimedialne),
2. przyborów i przyrządów do wykonywania doświadczeń i eksperymentów,
3. technicznych klocków lego oraz stanowiska z komputerem do budowania konstrukcji,
4. mat zabezpieczających podłogi do sali gimnastycznej,
5. sprzętów do obsługi pracowni fotograficznej,
6. pracowni komputerowej dla klas I–III,

7. ścieżki zdrowia dla dzieci starszych,
8. windy,
9. mebli do gabinetów: przyrodniczego, historycznego i informatycznego,
10. pracowni do nauki języka obcego, wyposażonej w sprzęt nagłaśniający oraz słuchawki.

Zdaniem nauczycieli placówka wymaga doposażenia w:

- 3a) specjalistyczne oprogramowanie do pracy z uczniami z wykorzystaniem TIK (81%),
- 3b) materiały do diagnozy, wspomagania rozwoju i korygowania deficytów takich jak wady wymowy, dysleksja, wady postawy, zaburzenia koordynacji wzrokowo-ruchowej (81%),
- 3c) materiały do diagnozy i terapii specyficznych trudności w uczeniu się, również takich, które wynikają z potrzeb ucznia młodszego (84%),
- 3d) sprzęt specjalistyczny wspierający funkcjonowanie uczniów z niepełnosprawnością (75%),
- 3e) podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnością (76%).

Zgodnie z Załącznikiem nr 2 „Dane dotyczące form oraz możliwości wsparcia **uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych**” wymienia się m.in. następujące sprzęty:

- tablice multimedialne,
- kserokopiarka,
- komputery, laptopy,
- meble laboratoryjne,
- mikroskopy, zestawy do wykonywania doświadczeń, kalkulatory, pomoce miernicze,
- materace, sprzęt sportowy

oraz m.in. następujące pomoce dydaktyczne:

- zestawy Metoda Dobrego Startu,
- chusty, szafy,
- gry dydaktyczne, logiczne, układanki, łamigłówki,
- klocki do robotyki,
- instrumenty muzyczne,
- książki, filmy,
- programy komputerowe, w tym do diagnozy niedowidzenia,
- testy diagnostyczne, psychologiczne.

IV. Podsumowanie

W diagnozie przedstawiono potencjał i problemy Szkoły Podstawowej nr 4 w Starogardzie Gdańskim w badanych obszarach oraz zaproponowano konkretne zmiany, jakie powinna wprowadzić szkoła w zakresie wyposażenia, organizacji, kompetencji oraz współpracy z instytucjami zewnętrznymi.

1. przygotowanie uczniów do dalszych etapów kształcenia i poruszania się na rynku pracy ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rozwojowych uczniów w zakresie:

1a – kształtowanie kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy

Kompetencje kluczowe są kształtowane poniżej poziomu średniej krajowej. Celem działań jest więc poprawa wyników nauczania z przedmiotów badanych podczas egzaminu zewnętrznego. Osiągnięcie tego celu wymaga podjęcia szerokich działań w różnych aspektach.

1b – rozbudzania kreatywności i innowacyjności

Ponad połowa uczniów wyraża potrzebę organizacji kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów dla uczniów, a także dodatkowych zajęć pozaszkolnych, w tym wyjazdów i wycieczek edukacyjnych. W tym

zakresie oczekują wykorzystania na zajęciach metody eksperymentu, narzędzi cyfrowych i pomocy znajdujących się w internecie.

1c – przełamywania barier i ograniczeń wynikających z niepełnosprawności lub z zaburzeń rozwoju

Szkoła na dobrym poziomie organizuje i udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej w trakcie bieżącej pracy. Należy zaznaczyć, że uczniowie niepełnosprawni stanowią tylko 2% wszystkich uczniów.

Nie podlega wątpliwości, że w tak dużej szkole, niezbędne jest posiadanie specjalistycznych sprzętów i pomocy naukowych oraz materiały do diagnozy i terapii, aby móc szybko diagnozować i być gotowym do ukierunkowanej pracy.

Z uwagi na liczebność uczniów (średnio ponad 1200) wskazane byłoby zatrudnienie dodatkowego psychologa lub ścisła i w dużym zakresie, współpraca z okoliczną poradnią psychologiczno-pedagogiczną.

1d – wyrównywania szans edukacyjnych

Słabe wyniki egzaminów wskazują, że w szkole niezbędne są zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze dla uczniów. Ponieważ w szkole jest bardzo duża liczba uczniów, konieczna jest ścisła współpraca m.in z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, MOPS-em, sądem. Niezbędne są szkolenia dla nauczycieli i doposażenie sal w pomoce dydaktyczne, aby skutecznie motywować uczniów do systematycznej pracy.

2. kompetencje zawodowe nauczycieli oraz warunki ich pracy ze szczególnym uwzględnieniem:

2a – stosowania metod pracy oraz form organizacyjnych procesu nauczania sprzyjających kształtowaniu właściwych postaw/umiejętności oraz kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy

Z przeprowadzonej analizy wynika, iż istnieje duża potrzeba zapewnienia szkoleń w zakresie zwiększenia umiejętności nauczycieli w zakresie wykorzystania nowoczesnej technologii i narzędzi TIK zarówno w czasie zajęć lekcyjnych jak i ramach kół zainteresowań oraz zajęć dodatkowych. Nauczyciele powinni mieć stały dostęp do wiedzy i szkoleń z nowych form i programów nauczania, aby móc tworzyć klasy o nowatorskich rozwiązaniach programowych, organizacyjnych lub metodycznych.

2b – stosowania aktywizujących metod pracy z uczniem, opartych na metodzie badawczej i doświadczalnej

Ankietowani nauczyciele, rodzice, uczniowie, a także dyrektor są przekonani o konieczności poprawy umiejętności stosowania i wdrażania przez nauczycieli aktywizujących metod pracy z uczniem, rozbudzania w nim ciekawości. Niezbędne są szkolenia dla nauczycieli i doposażenie szkoły w odpowiednie narzędzia. Szkoła powinna także ściśle współpracować z okolicznymi placówkami i instytucjami edukacyjnymi.

2c – korzystania z narzędzi TIK w nauczaniu

Nauczyciele niewystarczająco często wykorzystują technologie informacyjno-komunikacyjne. Wynika z braku dostępu do materiałów, sprzętów, a także niezbędnej wiedzy.

2d – indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz wsparcia ucznia młodszego

Zakresie pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi należy w szkole znacznie poprawić diagnozowanie uczniów, a następnie dostosować wymagania edukacyjne do możliwości i potrzeb.

3. wyposażenia w pomoce dydaktyczne, w tym:

3a – wyposażenie pracowni szkolnych w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych

W ankiecie wskazano na konieczność wyposażenia pracowni przyrodniczych zgodnie z Katalogiem wyposażenia pracowni przyrodniczych w szkołach podstawowych zamieszczonym na stronie internetowej Ministerstwa Edukacji Narodowej:

<http://efs.men.gov.pl/attachments/article/2098/Katalog%20wyposa%C5%BCenia%20pracowni%20przyrodniczych%20w%20szkole%20podstawowej.pdf>

Najpilniejsze oczekiwania dotyczą m.in. sprzętów multimedialnych (tablic, projektorów, komputerów) oraz wyposażenia pracowni przedmiotowych, aby zachęcić do nauki, zaciekać i zwiększyć frekwencję uczniów.

3b – specjalistyczny sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych oraz wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a także podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnościami

Badani wskazują na potrzebę organizacji i wyposażenia gabinetów w materiały diagnostyczne i dydaktyczne, a także różnego rodzaju testy psychologiczne oraz zapewnienie uczniom z niepełnosprawnością ruchową sprzętu i materiałów dydaktycznych, organizację i wyposażenie gabinetów specjalistycznych.

Szczegółowe informacje zawiera Załącznik nr 2 „Dane dotyczące form oraz możliwości wsparcia uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych”.

Indywidualna diagnoza potrzeb rozwojowych

Szkoła Podstawowa nr 6 im. Jana Pawła II w Starogardzie Gdańskim

Niniejszy dokument stanowi analizę sytuacji Szkoły Podstawowej nr 6 w Starogardzie Gdańskim w odniesieniu do ostatnich 3 lat szkolnych (2012/2013, 2013/2014, 2014/2015) i służy określeniu potencjału oraz identyfikacji problemów oczekujących na rozwiązanie w obszarze kształcenia ogólnego. Analiza określa sytuację szkoły i służy identyfikacji zarówno problemów, jak i potencjału szkoły w obszarze kształcenia ogólnego, przygotowania uczniów do kolejnych etapów kształcenia oraz poruszania się w przyszłości na rynku pracy; oceny tego obszaru dokonała również kadra pedagogiczna szkoły.

I. Wykaz materiałów, na podstawie których powstała diagnoza

Diagnoza zawiera sformułowane potrzeby rozwojowe uczniów i wynikający z nich zakres wsparcia nauczycieli oraz doposażenia szkoły w sprzęt i pomoce dydaktyczne określone na podstawie danych uzyskanych z ankiet przeprowadzonych wśród: 55 uczniów, 14 rodziców/prawnych opiekunów, 26 nauczycieli i dyrektora szkoły oraz z analizy dokumentacji szkolnej i wyników egzaminów zewnętrznych, a także ankiet diagnostycznych, stanowiących załączniki do niniejszego opracowania:

Załącznik nr 1 „Arkusze analizy danych zastanych i danych ilościowych” zawierający następujące informacje:

A – analiza indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym przygotowania uczniów do dalszych etapów kształcenia i poruszania się na rynku pracy, realizowanych w szkole w ciągu ostatnich trzech lat. Dokumenty potwierdzające kształtowanie kompetencji kluczowych, rozbudzanie kreatywności i innowacyjności oraz wyrównywania szans edukacyjnych:

- 7) wyniki nadzoru pedagogicznego,
- 8) wnioski z ewaluacji wewnętrznej,
- 9) wnioski podjęte przez radę pedagogiczną,
- 10) wnioski wynikające z analizy wyników sprawdzianu gimnazjalnego.

B – analiza indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym oczekiwanych kompetencji zawodowych nauczycieli. Dokumentacja potwierdzająca planowanie i monitorowanie pracy nauczycieli w zakresie: stosowania metod pracy sprzyjających kształtowaniu oczekiwanych postaw oraz kompetencji kluczowych, stosowania aktywizujących metod nauczania, korzystania z narzędzi TIK oraz indywidualizacji pracy z uczniami w ostatnich trzech latach oraz kluczowe potrzeby w zakresie wsparcia rozwoju kompetencji nauczycieli na kolejny rok szkolny.

C – liczba uczniów w latach 2014/2015, 2015/2016 i przewidywana na 2016/2017.

D – wyniki egzaminów zewnętrznych za lata 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015.

E – liczba uczniów niepełnosprawnych i o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym zdolnych.

F – wyposażenie w pomoce dydaktyczne, sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych dla uczniów SPE, narzędzia TIK.

G – najpilniejsze potrzeby w zakresie wyposażenia.

H – partnerzy pomocni w zaspokojeniu poszczególnych potrzeb uczniów.

Załącznik nr 2 „Dane dotyczące form oraz możliwości wsparcia uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych” oraz „Dane dotyczące form oraz możliwości wsparcia uczniów w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych i wyrównywania szans edukacyjnych” – zawiera szczegółowy opis grup uczniów wymagających wsparcia, przypisane im działania, kompetencje nauczycieli, sprzęt i pomoce dydaktyczne.

Załącznik nr 3 „Zestawienie form i zasobów wspomagających rozwój szkoły” – hierarchia potrzeb szkoły.

Załącznik nr 4 Inwentaryzacja posiadanego sprzętu, zatwierdzana przez organ prowadzący.

Załącznik nr 5 Katalog wyposażenia pracowni przyrodniczych w gimnazjum:

II. Diagnoza indywidualna potrzeb rozwojowych Szkoły Podstawowej nr 6 w Starogardzie Gdańskim obejmuje:

1. analizę indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym przygotowania uczniów do dalszych etapów kształcenia i poruszania się na rynku pracy ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rozwojowych uczniów w zakresie:

- 1a – kształtowania kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy,
- 1b – rozbudzania kreatywności i innowacyjności,
- 1c – działań podejmowanych przez szkołę w ramach doradztwa edukacyjno-zawodowego,
- 1d – przełamywania barier i ograniczeń wynikających z niepełnosprawności lub z zaburzeń rozwoju,
- 1e – wyrównywania szans edukacyjnych;

2. analizę indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym kompetencji zawodowych nauczycieli oraz warunków ich pracy ze szczególnym uwzględnieniem:

- 2a – stosowania metod pracy oraz form organizacyjnych procesu nauczania sprzyjających kształtowaniu właściwych postaw/umiejętności oraz kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy,
- 2b – stosowania aktywizujących metod pracy z uczniem, opartych na metodzie badawczej i doświadczalnej,
- 2c – korzystania z narzędzi TIK w nauczaniu,
- 2d – indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz wsparcia ucznia młodszego;

3. analizę indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym wyposażenia w pomoce dydaktyczne, w tym:

- 3a – wyposażenie pracowni szkolnych w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych,
- 3b – specjalistyczny sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych oraz wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a także podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnościami.

III. Przedstawienie zebranych danych

W szkole uczy się obecnie 96 uczniów, w kolejnych latach obserwuje się niewielki wzrost (na rok szkolny 2016/2017 do 106). Średnio w szkole uczy się ok. 350 uczniów w średnio 16 oddziałach. Liczba uczniów niepełnosprawnych – 6, liczba uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych: 68 ze specyficznymi potrzebami i niepowodzeniami szkolnymi, 4 uczniów zdolnych.

Liczba uczniów w ubiegłym roku (tabela 1), obecnie (tabela 2) wraz z prognozą na przyszły rok szkolny (tabela 3) przedstawia się następująco:

Tabela 1

Rok szkolny	Liczba uczniów w poszczególnych rocznikach			Łącznie	
	Liczba klas	Rocznik	Liczba uczniów	K	M
2014/2015	Kl. I – 3	2008	29	19	10
	Kl. II – 3	2007	67	30	37
	Kl. III – 2	2006	38	23	15
	Kl. IV – 2	2005	51	26	25
	Kl. V – 3	2004	46	22	24

		2003	43	17	26
	Kl. VI – 2	2002	51	27	24

Tabela 2

Rok szkolny	Liczba uczniów w poszczególnych rocznikach			Łącznie	
	Liczba klas	Rocznik	Liczba uczniów	K	M
2015/2016	Kl. I – 3	2009	46	23	23
	Kl. II – 3	2008	55	28	27
	Kl. III – 3	2007	66	32	34
	Kl. IV – 2	2006	38	21	17
	Kl. V – 2	2005	54	27	27
	Kl. VI – 3	2004	49	24	25
		2003	42	19	23

Tabela 3

Rok szkolny	Liczba uczniów w poszczególnych rocznikach			Łącznie	
	Liczba klas	Rocznik	Liczba uczniów	K	M
2016/2017	Kl. I – 2	2010	51	22	19
	Kl. II – 3	2009			
	Kl. III – 3	2008	55	28	27
	Kl. IV – 2	2007	66	32	34
	Kl. V – 2	2006	38	21	17
	Kl. VI – 2	2005/2004	51	27	27

Wyniki egzaminów zewnętrznych w kolejnych 3 latach prezentowały się następująco:

Rok szkolny	Część egzaminu	Średnia szkolna	Chłopcy	Dziewczęta	Średnia	
					Krajowa	Regionalna
2012/2013	sprawdzian szóstoklasisty	24,57%	25,22%	23,92%	24,03%	23,69%
2013/2014	sprawdzian szóstoklasisty	25,16%	25,13%	25,14%	25,82%	25,54%
2014/2015	sprawdzian szóstoklasisty cz. 1	62%	60%	62,7%	67%	66%
	sprawdzian szóstoklasisty cz. 2	71%	71,9%	69,6%	78%	77%

Z badań ankietowych przeprowadzonym wśród uczniów, rodziców/opiekunów prawnych, nauczycieli i dyrekcji wynika, że działania realizowane w szkole w zakresie:

1a – kształtowania kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy

- 9) uwzględniają indywidualne potrzeby i możliwości ucznia

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
69% wystarczająco często	50% wystarczająco często	58% wystarczająco często	regularnie

- 10) wykorzystują technologie informacyjno-komunikacyjne (TIK) obejmujące m.in.: kształtowanie i rozwijanie kompetencji cyfrowych poprzez naukę programowania, myślenia logarytmicznego, z uwzględnieniem bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni i wynikających z tego tytułu zagrożeń

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
52% wystarczająco często	43% często, choć niewystarczająco	73% wystarczająco często	wystarczająco często

- 11) wykorzystują różne nowoczesne pomoce dydaktyczne, np. do nauczania przedmiotów przyrodniczych

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
56% wystarczająco często	43% często, choć niewystarczająco	65% wystarczająco często	wystarczająco często

- 12) wykorzystują możliwości współpracujących ze szkołą instytucji edukacyjnych

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
55% często, choć niewystarczająco	36% często, choć niewystarczająco	54% wystarczająco często	wystarczająco często

1c – działania podejmowane przez szkołę w ramach doradztwa edukacyjno-zawodowego:

- 1) umożliwiają uczniom poznanie ich umiejętności, zainteresowań, uzdolnień, predyspozycji zawodowych związanych z wyborem zawodu lub kolejnego etapu edukacyjnego

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
40% wystarczająco często	43% wystarczająco często	52% wystarczająco często	wystarczająco często

- 2) pomagają uczniom rozwijać umiejętności społeczne, w tym pracy zespołowej

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
44% wystarczająco często	57% często, choć niewystarczająco	48% wystarczająco często	wystarczająco często

- 3) pomagają uczniom w planowaniu własnej ścieżki edukacyjnej i zawodowej, opartej na umiejętności poszukiwania informacji o zawodach i sytuacji na rynku pracy, a także o ofertach kształcenia na kolejnych etapach edukacyjnych

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
43% często, choć niewystarczająco	36% wystarczająco często	72% wystarczająco często	wystarczająco często

Obszary:

1b – rozbudzania kreatywności i innowacyjności, 1d – przełamywania barier i ograniczeń wynikających z niepełnosprawności lub z zaburzeń rozwoju oraz 1e – wyrównywania szans edukacyjnych to obszary stanowiące pole do rozwoju w przyszłości i dalszej zmiany. W szczególności naprawą należy objąć:

Obszar	Tak/ nie	Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele
realizacja dodatkowych zajęć	tak nie	45% 34%	43% 28%	77% 11%
realizacja różnych form rozwijających uzdolnienia	tak nie	55% 12%	43% 35%	81% 15%
organizacja kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów dla uczniów	tak nie	64% 8%	36% 35%	84% 12%
doradztwo edukacyjno-zawodowe dla uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	tak nie	35% 23%	35% 36%	80% 12%
nawiązywanie współpracy z otoczeniem zewnętrznym szkoły lub placówki systemu oświaty (w tym m.in.: przedsiębiorcami, zrzeszeniami przedsiębiorców) w celu realizacji programów edukacyjnych	tak nie	36% 13%	43% 21%	64% 16%
realizacja zajęć organizowanych poza lekcjami lub poza szkołą	tak nie	52% 25%	50% 36%	64% 20%
nauczanie oparte na metodzie eksperymentu (nauczyciele: 2c – wdrożenie nowych form pracy i programów, 2d – tworzenie klas o nowatorskich rozwiązaniach programowych, metodycznych, organizacyjnych)	tak nie	58% 14%	58% 28%	73% tak 15% nie 77% tak 15% nie
wyposażenie szkolnych pracowni w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych lub matematyki	tak nie	56% 33%	50% 36%	-
prowadzenie zróżnicowanych form pracy z uczniami w zakresie badania predyspozycji zawodowych i planowania ścieżki edukacyjnej i zawodowej	tak nie	45% 15%	36% 43%	69% 16%
zapewnienie możliwości uczestnictwa uczniów w organizowanych targach edukacyjnych, wizytach w zakładach pracy, spotkaniach z pracodawcami oraz konkursach o tematyce zawodowej	tak nie	54% 10%	43% 28%	77% 11%
wykorzystanie narzędzi cyfrowych w trakcie lekcji	tak nie	50% 17%	63% 43%	-
edukacja w zakresie bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni oraz bezpieczne korzystanie ze sprzętu komputerowego lub innych	tak	57%	50%	-

mobilnych narzędzi mających funkcje komputera	nie	17%	43%	
wykorzystanie zasobów dydaktycznych dostępnych w internecie	tak	55%	57%	-
	nie	15%	36%	
organizacja dodatkowych zajęć pozaszkolnych, w tym wyjazdów i wycieczek edukacyjnych	tak	76%	50%	64%
	nie	13%	28%	20%
organizacja edukacyjnych programów wakacyjnych	tak	47%	36%	-
	nie	13%	28%	

Na podstawie analizy powyższych danych należy stwierdzić, że najbardziej wymagającymi wsparcia obszarami dla ucznia/rodzica/nauczyciela są:

1. nauczanie oparte na metodzie eksperymentu;
2. organizacja dodatkowych zajęć pozaszkolnych, w tym wyjazdów i wycieczek edukacyjnych;
3. realizacja zajęć organizowanych poza lekcjami lub poza szkołą;
4. wykorzystanie zasobów dydaktycznych dostępnych w internecie.

W tych obszarach zachodzi najbardziej zbieżna ocena badanych. Ponadto nauczyciele aż w 84% byli zgodni, co do tego, że należy organizować w szkole kółka zainteresowań, warsztaty i laboratoria dla uczniów.

2. Analiza sytuacji Szkoły Podstawowej nr 6 w Starogardzie Gdańskim w obszarze dotyczącym kompetencji zawodowych nauczycieli oraz warunków ich pracy

Zdaniem nauczycieli funkcjonowanie szkoły w obszarze:

- 1i – organizowania i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w trakcie bieżącej pracy z uczniem jest regularne (52%),
- 1j – opracowania i realizacji w trakcie bieżącej pracy z uczniem indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego jest regularne (52%),
- 1k – opracowania i realizacji w trakcie bieżącej pracy z uczniem indywidualnych programów zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży posiadających orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych jest regularne (56%),
- 1l – uwzględniania potrzeb uczniów, nauczycieli, psychologów i pedagogów szkolnych, opiekunów prawnych jest wystarczająco częste (68%),
- 1m – dostosowania oferty edukacyjnej szkoły do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów, m.in. poprzez przygotowanie nauczycieli do indywidualizacji pracy z uczniem jest wystarczająco częste (65%).

Obszary szkoły, które wymagają zdaniem nauczycieli zmian, to:

w obszarze realizacji zajęć dodatkowych:

- 2e – organizacja kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów (84%),

w obszarze doradztwa edukacyjno-zawodowego:

- 2k – tworzenie i wyposażenie Szkolnych Punktów Informacji i Kariery – SPInKa (73%),

2l – uzyskiwanie kwalifikacji doradców edukacyjno-zawodowych przez osoby realizujące zadania z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkołach i placówkach, które nie posiadają kwalifikacji z tego zakresu oraz podnoszenie kwalifikacji doradców edukacyjno-zawodowych, realizujących zadania z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkołach (77%),

2m – prowadzenie działań informacyjnych skierowanych do opiekunów prawnych (84%),

2n – rozwijanie współpracy z instytucjami zewnętrznymi wspierającymi doradztwo edukacyjno-zawodowe, tworzenie programów zewnętrznego wsparcia szkół w obszarze doradztwa edukacyjno-zawodowego (77%).

Nauczyciele dostrzegają potrzebę rozwoju własnych kompetencji zawodowych w ramach:

4a – kursów i szkoleń (73%),

4b – studiów podyplomowych (57%),

4c – wspierania istniejących, budowania nowych i moderowania sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli (69%),

4d – programów wspomaganie realizowanych bezpośrednio w szkole (73%),

4e – staży i praktyk nauczycieli realizowanych we współpracy z lokalnymi i regionalnymi instytucjami wspomagającymi szkoły (65%),

4f – współpracy ze specjalistycznymi ośrodkami (81%).

Nauczyciele w obszarze dotyczącym ich kompetencji zawodowych i warunków pracy wskazali na to, że w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej, pracy z uczniem o potrzebie kształcenia specjalnego i zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych funkcjonowanie szkoły jest regularne. Tego zdania jest ponad połowa nauczycieli. Niewiele mniej z nich uważa jednak, że funkcjonowanie w tych obszarach jest wystarczająco częste. Największy problem stanowi dla nich brak wystarczającej ilości kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów oraz brak prowadzenia działań informacyjnych skierowanych do opiekunów.

W zakresie rozwoju własnego nauczycieli należy wesprzeć kursami i szkoleniami, programami wspomaganie realizowanymi bezpośrednio w szkole oraz współpracą ze specjalistycznymi ośrodkami.

3. Analiza indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym wyposażenia w pomoce dydaktyczne

Wyposażenie szkoły w pomoce dydaktyczne, sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych przedstawiono w Załączniku nr 1 „Arkusze analizy danych zastanych i danych ilościowych”. Placówka dysponuje średnią ilością pomocy dydaktycznych. Są to:

- materace,
- gry edukacyjno-badawcze,
- sprzęt komputerowy wraz z oprogramowaniem dla uczniów słabowidzących.

Zdaniem nauczycieli działania wymagające doposażenia to:

- specjalistyczne oprogramowanie do pracy z uczniami w wykorzystaniu TIK (85%),
- materiały do diagnozy, wspomaganie rozwoju i korygowania deficytów, takich jak wady wymowy, dysleksja, wady postawy, zaburzenia koordynacji wzrokowo-ruchowej (92%),
- materiały do diagnozy i terapii specyficznych trudności w uczeniu się, również takich, które wynikają z potrzeb ucznia młodszego (84%),
- sprzęt specjalistyczny wspierający funkcjonowanie uczniów z niepełnosprawnością (89%),
- podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnością (88%).

W dokumencie stanowiącym Załącznik nr 1 „Arkusze analizy danych zastanych i danych ilościowych” wymieniono jako **najpilniejsze potrzeby** stworzenie dobrze wyposażonego centrum eksperymentów w Starogardzie Gdańskim, w którym uczniowie będą mogli łączyć zabawę z nauką, a przy tym rozwijać swoje kompetencje kluczowe.

Niezbędne jest doposażenie szkoły w materiały do pracy z uczniami:

- z wadami wymowy,
- z dysharmonijnym rozwojem funkcji poznawczych.

IV. Podsumowanie

W diagnozie przedstawiono potencjał i problemy Szkoły Podstawowej nr 6 w Starogardzie Gdańskim w badanych obszarach oraz zaproponowano konkretne zmiany, jakie powinna wprowadzić ta placówka w zakresie wyposażenia, organizacji, kompetencji oraz współpracy z instytucjami zewnętrznymi.

1. Przygotowanie uczniów do dalszych etapów kształcenia i poruszania się na rynku pracy ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rozwojowych uczniów w zakresie:

1a – kształtowania kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy

Kompetencje kluczowe są kształtowane niewiele poniżej poziomu średniej krajowej. Celem działań jest utrzymanie wyników nauczania z przedmiotów badanych podczas egzaminu zewnętrznego, a nawet ich polepszenie, tak aby przekroczyły poziom średniej krajowej. Cel ten można osiągnąć poprzez regularną pracę na zajęciach fakultatywnych i wyrównawczych z matematyki i przyrody. Programem należy objąć uczniów najstarszych klas. Forma i częstotliwość zajęć powinny uwzględniać różny poziom uczniów.

Dla wszystkich uczniów niezbędna jest praca z wykorzystaniem programów komputerowych

1b – rozbudzania kreatywności i innowacyjności

Niestety tylko niewiele ponad połowa uczniów ma potrzebę wyjścia poza zajęcia lekcyjne w nauce. Ważnym zadaniem szkoły w tym zakresie jest zaproponowanie uczniom takich form zajęć pozaszkolnych, które zachęciłyby ich do podjęcia pozaszkolnej formy nauki. Należałoby tu wesprzeć się współpracą z instytucjami zewnętrznymi, takimi jak Centrum Hewelianum, które rozbudzają kreatywność uczniów i ich rozwój w posiadanych przez nich predyspozycjach.

1c – przełamywania barier i ograniczeń wynikających z niepełnosprawności lub z zaburzeń rozwoju

Obowiązki wspomagania uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych w szkole Podstawowej nr 6 w Starogardzie Gdańskim zdaniem ankietowanych są spełniane regularnie, a nawet wystarczająco często. Wsparcia wymaga jednak dostosowanie oferty edukacyjnej szkoły do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów, m.in. poprzez przygotowanie nauczycieli do indywidualizacji pracy z uczniem. Należy też wyposażyć specjalistyczne sale do socjoterapii.

1d – wyrównywania szans edukacyjnych

Do Szkoły Podstawowej nr 6 uczęszcza spora grupa uczniów z dysharmonijnym rozwojem funkcji poznawczych oraz uczniów z wadami wymowy. Dla pierwszej grupy wskazane jest wprowadzenie zajęć terapii pedagogicznej. Natomiast dla drugiej grupy należałoby zintensyfikowaną terapię logopedyczną, w poważniejszych przypadkach nawet zajęcia indywidualne. Dla uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym warto byłoby wprowadzić zajęcia z socjoterapii. W tym zakresie szkoła powinna podjąć współpracę z: poradnią psychologiczno-pedagogiczną.

2. Kompetencje zawodowe nauczycieli oraz warunki ich pracy ze szczególnym uwzględnieniem:

2a – stosowania metod pracy oraz form organizacyjnych procesu nauczania sprzyjających kształtowaniu właściwych postaw/umiejętności oraz kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy

Z przeprowadzonej analizy wynika konieczność zapewnienia szkoleń w zakresie zwiększenia umiejętności nauczycieli dotyczących praktycznego wykorzystywania edytora grafiki oraz rozwijania kompetencji kluczowych uczniów.

2b – stosowania aktywizujących metod pracy z uczniem, opartych na metodzie badawczej i doświadczalnej
Uczestnicy badania wskazali na konieczność poprawy umiejętności nauczycieli dotyczących stosowania aktywizujących metod pracy z uczniem, przede wszystkim w zakresie nauczania opartego na metodzie eksperymentu.

2c – korzystania z narzędzi TIK w nauczaniu

Uczniowie, rodzice i nauczyciele wskazali na konieczność zmian w zakresie wykorzystania narzędzi cyfrowych w trakcie lekcji, edukacji w zakresie bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni oraz bezpiecznego korzystania ze sprzętu komputerowego lub innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera oraz wykorzystywania zasobów dydaktycznych dostępnych w internecie na wszystkich zajęciach. W realizacji tych zamierzeń przydatne będzie szkolenie nauczycieli w zakresie robotyki i programowania.

2d – indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz wsparcia ucznia młodszego
Dyrekcja raczej nie dostrzega potrzeby poprawy przygotowania nauczycieli do prowadzenia procesu indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym wsparcia ucznia młodszego. Warto jednak podjąć w tym zakresie współpracę z poradnią psychologiczno-pedagogiczną.

3. Wyposażenia w pomoce dydaktyczne, w tym:

3a – wyposażenie pracowni szkolnych w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych

Wskazano na konieczność wyposażenia pracowni przedmiotów przyrodniczych zarówno w podstawowy sprzęt, jak i bardziej specjalistyczny, niezbędny do przeprowadzania doświadczeń, eksperymentów i obserwacji. Potrzebne są także odczynniki chemiczne i środki czystości. Dyrekcja zdecydowanie dostrzega potrzebę zaopatrzenia szkoły w pomoce dydaktyczne, takie jak mapy czy atlasy.

3b – specjalistyczny sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych oraz wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a także podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnościami

Jako najważniejszą potrzebę dyrekcja uznała wyposażenie gabinetów specjalistycznych, w tym sali do socjoterapii doposażenie, w materace i sprzęt audiowizualny. Natomiast dla uczniów z problemami logopedycznymi należałoby zakupić specjalistyczny mikrofon MP3 oraz gry logopedyczne, odpowiednie książki, płyty i programy.

Indywidualna diagnoza potrzeb rozwojowych

Publiczne Gimnazjum Nr 1 im. Mikołaja Kopernika w Starogardzie Gdańskim

Niniejszy dokument stanowi analizę sytuacji Publicznego Gimnazjum Nr 1 im. Mikołaja Kopernika w Starogardzie Gdańskim w odniesieniu do ostatnich 3 lat szkolnych (2012/2013, 2013/2014, 2014/2015) i służy określeniu potencjału oraz identyfikacji problemów oczekujących na rozwiązanie w obszarze kształcenia ogólnego. Analiza określa sytuację szkoły i służy identyfikacji zarówno problemów jak i potencjału szkoły w obszarze kształcenia ogólnego, przygotowania uczniów do kolejnych etapów kształcenia oraz poruszania się w przyszłości na rynku pracy; oceny tego obszaru dokonała również kadra pedagogiczna szkoły.

I. Wykaz materiałów, na podstawie których powstała diagnoza

Diagnoza zawiera sformułowane potrzeby rozwojowe uczniów i wynikający z nich zakres wsparcia nauczycieli oraz wyposażenia szkoły w sprzęt i pomoce dydaktyczne określone na podstawie danych uzyskanych z ankiet przeprowadzonych wśród: 130 uczniów, 16 rodziców/prawnych opiekunów, 41 nauczycieli i dyrektora szkoły oraz z analizy dokumentacji szkolnej i wyników egzaminów zewnętrznych, a także ankiet diagnostycznych, stanowiących załączniki do niniejszego opracowania:

Załącznik nr 1. „Arkusz analizy danych zastanych i danych ilościowych” zawierający następujące informacje:

A – Analiza indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym przygotowania uczniów do dalszych etapów kształcenia i poruszania się na rynku pracy realizowanych w szkole w ciągu ostatnich trzech lat. Dokumenty potwierdzające kształtowanie kompetencji kluczowych, rozbudzanie kreatywności i innowacyjności oraz wyrównywania szans edukacyjnych:

- 11) wyniki nadzoru pedagogicznego,
- 12) wnioski z ewaluacji wewnętrznej,
- 13) wnioski podjęte przez radę pedagogiczną,
- 14) wnioski wynikające z analizy wyników sprawdzianu gimnazjalnego.

B – Analiza indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym oczekiwanych kompetencji zawodowych nauczycieli. Dokumentacja potwierdzająca planowanie i monitorowanie pracy nauczycieli w zakresie: stosowania metod pracy sprzyjających kształtowaniu oczekiwanych postaw oraz kompetencji kluczowych, stosowania aktywizujących metod nauczania, korzystania z narzędzi TIK oraz indywidualizacji pracy z uczniami w ostatnich trzech latach oraz kluczowe potrzeby w zakresie wsparcia rozwoju kompetencji nauczycieli na kolejny rok szkolny.

C – liczba uczniów w latach 2014/2015, 2015/2016 i przewidywana na 2016/2017.

D – wyniki egzaminów zewnętrznych za lata 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015.

E – liczba uczniów niepełnosprawnych i o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym zdolnych.

F – wyposażenie w pomoce dydaktyczne, sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych dla uczniów SPE, narzędzia TIK.

G – najpilniejsze potrzeby w zakresie wyposażenia.

H – partnerzy pomocni w zaspokojeniu poszczególnych potrzeb uczniów.

Załącznik nr 2. „Dane dotyczące form oraz możliwości wsparcia uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych” oraz „Dane dotyczące form oraz możliwości wsparcia uczniów w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych i wyrównywania szans edukacyjnych” – zawiera szczegółowy opis grup uczniów wymagających wsparcia, przypisane im działania, kompetencje nauczycieli, sprzęt i pomoce dydaktyczne.

Załącznik nr 3. „Zestawienie form i zasobów wspomagających rozwój szkoły” – Hierarchia potrzeb szkoły.

Załącznik nr 4. Inwentaryzacja posiadanego sprzętu i zatwierdzana przez organ prowadzący.

Załącznik nr 5. Katalog wyposażenia pracowni przyrodniczych w gimnazjum:

II. Diagnoza indywidualna potrzeb rozwojowych Publicznego Gimnazjum Nr 1 im. Mikołaja Kopernika w Starogardzie Gdańskim **obejmuje:**

1. analizę indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym przygotowania uczniów do dalszych etapów kształcenia i poruszania się na rynku pracy ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rozwojowych uczniów w zakresie:

1a – kształtowania kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy,

1b – rozbudzania kreatywności i innowacyjności,

1c – działania podejmowane przez szkołę w ramach doradztwa edukacyjno-zawodowego,

1d – przełamywania barier i ograniczeń wynikających z niepełnosprawności lub z zaburzeń rozwoju,

1e – wyrównywania szans edukacyjnych;

2. analizę indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym kompetencji zawodowych nauczycieli oraz warunków ich pracy ze szczególnym uwzględnieniem:

2a – stosowania metod pracy oraz form organizacyjnych procesu nauczania sprzyjających kształtowaniu właściwych postaw/umiejętności oraz kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy,

2b – stosowania aktywizujących metod pracy z uczniem, opartych na metodzie badawczej i doświadczalnej,

2c – korzystania z narzędzi TIK w nauczaniu,

2d – indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz wsparcia ucznia młodszego;

3. analizę indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym wyposażenia w pomoce dydaktyczne, w tym:

3a – wyposażenie pracowni szkolnych w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych,

3b – specjalistyczny sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych oraz wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a także podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnościami.

III. Przedstawienie zebranych danych

W szkole uczy się obecnie 437 uczniów, w kolejnych latach obserwuje się niewielki wzrost (na rok szkolny 2016/2017 do 509). Średnio w szkole uczy się ok. 450 uczniów w średnio 20 oddziałach. Liczba uczniów niepełnosprawnych i uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych – 71 oraz 12 uczniów zdolnych.

Liczba uczniów w ubiegłym roku (tabela 1), obecnie (tabela 2) wraz z prognozą na przyszły rok szkolny (tabela 3) przedstawia się następująco:

Tabela 1

Rok szkolny	Liczba uczniów w poszczególnych rocznikach			Łącznie	
	Liczba klas	Rocznik	Liczba uczniów	K	M
2014/2015	Kl. I – 7	2001 – 139 uczn., 2000 – 12 uczn., 1999 – 4 uczn.	155	70	85
	Kl. II – 7	2001 – 2 uczn., 2000 – 132 uczn., 1999 – 13 uczn., 1998 – 2 uczn.	149	62	87
	Kl. III – 7	1999 – 140 uczn., 1998 – 8 uczn.	148	76	72

Tabela 2

Rok szkolny	Liczba uczniów w poszczególnych rocznikach			Łącznie	
	Liczba klas	Rocznik	Liczba uczniów	K	M
2015/2016	Kl. I – 6	2003 – 1 ucz., 2002 – 130 ucz., 2001 – 13 uczn. 2000 – 1 ucz.	145	69	76
	Kl. II – 7	2001 – 134 uczn., 2000 – 10 uczn., 1999 – 2 uczn.	146	70	76
	Kl. III – 7	2001 – 2 ucz., 2	146	62	84

Tabela 3

Rok szkolny	Liczba uczniów w poszczególnych rocznikach			Łącznie	
	Liczba klas	Rocznik	Liczba uczniów	K	M
2016/2017	Kl. I – 9	2003	199	105	94
	Kl. II – 6	2002	160	62	98
	Kl. III – 7	2001	150	72	78

Uczniowie o szczególnych potrzebach:

Grupa	Liczba
Niepełnosprawność ruchu	1
Niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim	9
Autyzm, w tym zespół Aspergera	6
Dysgrafia, dysleksja, dysortografia, dyskalkulia	38
Słabowidzący	2
Słabosłyszący	2
ADHD	4
Choroba przewlekła	9

Wyniki egzaminów zewnętrznych w kolejnych 3 latach prezentowały się następująco:

Rok szkolny	Część egzaminu	Średnia szkolna	Chłopcy	Dziewczęta	Średnia	
					Krajowa	Regionalna
2012/2013	historia i WOS	57,9%	59,5%	57,4%	58%	55,9%
	j. polski	60,7%	55%	66,1%	62%	59,8%
	matematyka	49%	48,2%	49,4%	48%	47%
	przedmioty przyrodnicze	56,6%	55,8%	57,5%	59%	58%
	j. angielski – poziom podstawowy	61,3%	60,7%	62,5%	63%	60%
	j. angielski – poziom rozszerzony	40,3%	30,5%	42,5%	45%	46%
	j. niemiecki – poziom podstawowy	51,2%	51,5%	52,5%	58%	55%
	j. niemiecki –	29,8%	39,6%	26,8%	40%	34%

	poziom rozszerzony					
2013/2014	j. polski	68,9%	66,7%	69,2%	68%	64%
	historia i WOS	58,7%	62,4%	56,3%	59%	57%
	matematyka	51,1%	57,8%	44,7%	47%	47%
	przedmioty przyrodnicze	53,1%	57%	49,6%	52%	51%
	j. angielski – poziom podstawowy	62,5%	68%	57%	67%	66%
	j. angielski – poziom rozszerzony	43,1%	42,1%	42,6%	45%	46%
	j. niemiecki – poziom podstawowy	50,9%	59,7%	48,1%	54%	52%
	j. niemiecki – poziom rozszerzony	40%	50%	35%	39%	31%
2014/2015	j. polski	62,1%	56,2%	67,2%	62%	60%
	historia i WOS	63,5%	61,6%	63,7%	64%	63%
	matematyka	50,3%	48,1%	51,9%	48%	48%
	przedmioty przyrodnicze	48,8%	49%	48,1%	50%	49%
	j. angielski – poziom podstawowy	63,2%	58,4%	66,6%	67%	66%
	j. angielski – poziom rozszerzony	38,3%	29,7%	45,8%	48%	48%
	j. niemiecki – poziom podstawowy	58,5%	65,7%	60%	57%	53%
	j. niemiecki – poziom rozszerzony	53,3%	100%	37,6%	41%	31%

Z badań ankietowych przeprowadzonym wśród uczniów, rodziców/opiekunów prawnych, nauczycieli i dyrekcji wynika, że działania realizowane w szkole w zakresie:

1a – kształtowania kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy

13) uwzględniają indywidualne potrzeby i możliwości ucznia

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
45% wystarczająco często	38% często, choć niewystarczająco 31% rzadko lub wcale	58% regularnie	regularnie

14) wykorzystują technologie informacyjno-komunikacyjne (TIK) obejmujące m.in.: kształtowanie i rozwijanie kompetencji cyfrowych poprzez naukę programowania, myślenia logarytmicznego, z uwzględnieniem bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni i wynikających z tego tytułu zagrożeń

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
47% często, choć niewystarczająco , 45% wystarczająco często	37% wystarczająco często, 44% często, choć niewystarczająco ,	54% wystarczająco często	regularnie

15) wykorzystują różne nowoczesne pomoce dydaktyczne, np. do nauczania przedmiotów przyrodniczych

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
43% często, choć niewystarczająco , 43% wystarczająco często	38% często, choć niewystarczająco , 43% wystarczająco często 31% rzadko lub wcale	56% wystarczająco często	wystarczająco często

16) wykorzystują możliwości współpracujących ze szkołą instytucji edukacyjnych

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
52% często, choć niewystarczająco, 41% wystarczająco często	44% rzadko lub wcale, 31% wystarczająco często	37% często, choć niewystarczająco, 33% wystarczająco często	wystarczająco często

1c – działania podejmowane przez szkołę w ramach doradztwa edukacyjno-zawodowego:

4) umożliwiają uczniom poznanie ich umiejętności, zainteresowań, uzdolnień, predyspozycji zawodowych związanych z wyborem zawodu lub kolejnego etapu edukacyjnego

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
40% wystarczająco często, 36% często, choć niewystarczająco,	50% często, choć niewystarczająco, 37% wystarczająco często	56% wystarczająco często	regularnie

5) pomagają uczniom rozwijać umiejętności społeczne, w tym pracy zespołowej

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
44% wystarczająco często, 40% często, choć niewystarczająco,	50% wystarczająco często	44% regularnie 39% wystarczająco często	wystarczająco często

--	--	--	--

- 6) pomagają uczniom w planowaniu własnej ścieżki edukacyjnej i zawodowej, opartej na umiejętności poszukiwania informacji o zawodach i sytuacji na rynku pracy, a także o ofertach kształcenia na kolejnych etapach edukacyjnych

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
43% wystarczająco często, 40% często, choć niewystarczająco,	44% wystarczająco często 31% rzadko lub wcale	49% wystarczająco często, 34% często, choć niewystarczająco,	regularnie

Obszary:

1b – rozbudzania kreatywności i innowacyjności , 1d – przełamywania barier i ograniczeń wynikających z niepełnosprawności lub z zaburzeń rozwoju oraz 1e – wyrównywania szans edukacyjnych to obszary stanowiące pole do rozwoju w przyszłości i dalszej zmiany. W szczególności naprawą należy objąć:

obszar	tak/ nie	uczniowie	rodzice	nauczyciele
realizację dodatkowych zajęć	tak nie	23% 35%	50% 31%	21% 64%
realizację różnych form rozwijających uzdolnienia	tak nie	46% 19%	73% 20%	34% 66%
organizację kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów dla uczniów	tak nie	60% 17%	62% 25%	20% 68%
doradztwo edukacyjno-zawodowe dla uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	tak nie	45% 18%	50% 19%	17% 66%
nawiązywanie współpracy z otoczeniem zewnętrznym szkoły lub placówki systemu oświaty (w tym m.in.: przedsiębiorcami, zrzeszeniami przedsiębiorców) w celu realizacji programów edukacyjnych	tak nie	30% 14%	31% 19%	37% 41%
realizację zajęć organizowanych poza lekcjami lub poza szkołą	tak nie	34% 22%	50% 25%	32% 58%
nauczanie oparte na metodzie eksperymentu (n-le: 2c- wdrożenie nowych form pracy i programów,	tak nie	60% 12%	44% 31%	39% 29%

2d – tworzenie klas o nowatorskich rozwiązaniach programowych, metodycznych, organizacyjnych)				
wyposażenie szkolnych pracowni w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych lub matematyki	tak nie	53% 18%	54% 19%	-
przewodzenie zróżnicowanych form pracy z uczniami w zakresie badanie predyspozycji zawodowych i planowania ścieżki edukacyjnej i zawodowej	tak nie	56% 13%	62% 19%	19% 66%
zapewnienie możliwości uczestnictwa uczniów w organizowanych targach edukacyjnych, wizytach w zakładach pracy, spotkaniach z pracodawcami oraz konkursach o tematyce zawodowej	tak nie	57% 13%	56% 19%	43% 51%
wykorzystanie narzędzi cyfrowych w trakcie lekcji	tak nie	63% 12%	62% 13%	-
edukację w zakresie bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni oraz bezpieczne korzystanie ze sprzętu komputerowego lub innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera	tak nie	44% 23%	37% 38%	-
wykorzystanie zasobów dydaktycznych dostępnych w Internecie	tak nie	53% 13%	37% 38%	-
organizację dodatkowych zajęć pozaszkolnych, w tym wyjazdów i wycieczek edukacyjnych	tak nie	69% 13%	63% 37%	-
organizację edukacyjnych programów wakacyjnych	tak nie	35% 14%	50% 13%	-

Na podstawie analizy powyższych danych należy stwierdzić, że najbardziej wymagającym wsparcia obszarem wg ucznia i rodzica to:

1. organizacja kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów dla uczniów;
2. wyposażenie szkolnych pracowni w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych lub matematyki;
3. prowadzenie zróżnicowanych form pracy z uczniami w zakresie badanie predyspozycji zawodowych i planowania ścieżki edukacyjnej i zawodowej;
4. zapewnienie możliwości uczestnictwa uczniów w organizowanych targach edukacyjnych, wizytach w zakładach pracy, spotkaniach z pracodawcami oraz konkursach o tematyce zawodowej;
5. wykorzystanie narzędzi cyfrowych w trakcie lekcji
6. organizację dodatkowych zajęć pozaszkolnych, w tym wyjazdów i wycieczek edukacyjnych.

W tych obszarach zachodzi najbardziej zbieżna ocena badanych. Biorąc pod uwagę fakt, że średni wynik szkoły z egzaminów zewnętrznych od roku szkolnego 2012/2013 z przedmiotów przyrodniczych systematycznie pogarsza się, wdrożenie naprawy w wymienionych obszarach jest niezbędne.

2. Analiza sytuacji Publicznego Gimnazjum w obszarze dotyczącym kompetencji zawodowych nauczycieli oraz warunków ich pracy:

Zdaniem nauczycieli funkcjonowanie szkoły w obszarze:

- 1i) organizowanie i udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w trakcie bieżącej pracy z uczniem jest regularne (78%)
- 1j) opracowanie i realizację w trakcie bieżącej pracy z uczniem indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego jest regularne (76%)
- 1k) opracowanie i realizację w trakcie bieżącej pracy z uczniem indywidualnych programów zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży posiadających orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych jest regularne (75%)
- 1l) uwzględnianie potrzeb uczniów, nauczycieli, psychologów i pedagogów szkolnych, opiekunów prawnych jest wystarczająco częste (46%)
- 1m) dostosowanie oferty edukacyjnej szkoły do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów, m.in. poprzez przygotowanie nauczycieli do indywidualizacji pracy z uczniem jest wystarczająco częste (51%)

Obszary szkoły, które wymagają zmian zdaniem nauczycieli to:

w obszarze realizacji zajęć dodatkowych:

2d – tworzenie klas o nowatorskich rozwiązaniach programowych, metodycznych, organizacyjnych (39%),

2e – organizacja kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów (64%),

W obszarze doradztwa edukacyjno-zawodowego:

2k - tworzenie i wyposażenie Szkolnych Punktów Informacji i Kariery (SPInKa) (30%),

2m) - prowadzenie działań informacyjnych skierowanych do opiekunów prawnych (46%),

2n) - rozwijanie współpracy z instytucjami zewnętrznymi wspierającymi doradztwo edukacyjno-zawodowe , tworzenie programów zewnętrznego wsparcia szkół w obszarze doradztwa edukacyjno-zawodowego (43%).

Nauczyciele dostrzegają potrzebę rozwoju własnych kompetencji zawodowych w ramach:

4a – kursów i szkoleń (79%),

4c – wspierania istniejących, budowania nowych i moderowania sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli (66%),

4d – programów wspomaganie realizowanych bezpośrednio w szkole (63%),

4e – staży i praktyk nauczycieli realizowanych we współpracy z lokalnymi i regionalnymi instytucjami wspomagającymi szkoły (52%),

4f – współpracy ze specjalistycznymi ośrodkami (66%).

Zdaniem nauczycieli funkcjonowanie szkoły w obszarze organizowania i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz organizacja zajęć dla ucznia z indywidualnych programów zajęć jest regularna. Natomiast około 50% nauczycieli stwierdza, że w obszarach potrzeb uczniów, nauczycieli, psychologów i pedagogów szkolnych, opiekunów prawnych oraz dostosowania oferty edukacyjnej szkoły do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów jest wystarczająco często, ale nadal nie regularna. Koniecznie należy wprowadzić zmiany w obszarach zajęć dodatkowych, czyli poszerzyć funkcjonowanie różnego typu warsztatów i kółek zainteresowań. W obszarze doradztwa edukacyjno-zawodowego szkoła potrzebuje znacznego wsparcia instytucji zewnętrznych, a także pomocy także przy tworzeniu i wyposażeniu Szkolnych Punktów Informacji i Kariery. W obszarze dotyczącym rozwoju kompetencji zawodowych nauczycieli, wskazywali na znaczną potrzebę kursów i szkoleń.

3. Analiza indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym wyposażenia w pomoce dydaktyczne;

Zdaniem nauczycieli działania wymagające doposażenia to:

- specjalistyczne pomoce dydaktyczne oraz narzędzia TIK niezbędne do realizacji programów nauczania w szkołach i placówkach (73%).
- materiały do diagnozy, wspomagania rozwoju i korygowania deficytów takich jak wady wymowy, dysleksja, wady postawy, zaburzenia koordynacji wzrokowo-ruchowej (64% tak),
- sprzęt specjalistyczny wspierający funkcjonowanie uczniów z niepełnosprawnością (73%),
- podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnością (78%),

Szkoła chciałaby stworzyć pracownię językową oraz doposażyć pracownię komputerową, aby zwiększyć swoje kompetencje w obszarze informatyki. Zauważono także potrzebę doposażenia pracowni fizycznej i chemicznej w pomoce dydaktyczne do tablic interaktywnych.

W dokumencie stanowiącym Załącznik nr 1. „Arkusz analizy danych zastanych i danych ilościowych” wśród najpilniejszych potrzeb wymieniono jako modernizację sali chemicznej pod kątem wywiewów. Kolejne oczekiwania szkoły są następujące:

- Drukarka 3D,
- Pompa próżniowa,
- Sala terapeutyczna z wyposażeniem,
- Echo korektor
- Masażer logopedyczny,
- Doposażenie do eksperymentów na poziomie gimnazjalnym.

Ponadto w Załączniku nr 2 „Dane dotyczące form oraz możliwości wsparcia uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych” wymienia się m.in. następujące sprzęty i pomoce dydaktyczne:

- przenośny odtwarzacz CD
- liczną specjalistyczną literaturę
- Biofeedback

Jest mowa także o szkoleniach dla kadry pedagogicznej m.in. z terapii behawioralnej, TZA, terapii uważności, twórczego myślenia.

IV. Podsumowanie

W diagnozie przedstawiono potencjał i problemy Publicznego Gimnazjum Nr 1 im. Mikołaja Kopernika w Starogardzie Gdańskim w badanych obszarach oraz zaproponowano konkretne zmiany, jakie powinna wprowadzić szkoła w zakresie wyposażenia, organizacji, kompetencji oraz współpracy z instytucjami zewnętrznymi.

1. przygotowanie uczniów do dalszych etapów kształcenia i poruszania się na rynku pracy ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rozwojowych uczniów w zakresie:

1a – kształtowanie kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy

Głównym celem pozostałych badanych jest poprawa działań szkoły w obszarze dodatkowych zajęć, warsztatów podnoszących ich umiejętności w ramach treści podstawy programowej. Należy w nich uwzględnić zwłaszcza pracę z uczniem młodszym.

Uczniom należy umożliwić udział w zajęciach pozalekcyjnych rozwijających zainteresowania ekologią, ochroną środowiska, zjawiskami chemicznymi i fizycznymi w przyrodzie. Forma i częstotliwość zajęć powinny uwzględniać różny poziom uczniów. Dla wszystkich uczniów niezbędna jest praca z wykorzystaniem sprzętu laboratoryjnego i programów komputerowych – dzięki czemu zwiększy się prawdopodobieństwo znalezienia przez uczniów zawodu, który chcieliby wykonywać w przyszłości.

1b – rozbudzania kreatywności i innowacyjności

Aż 69% uczniów ma potrzebę wyjścia poza zajęcia lekcyjne w nauce. Zajęcia pozaszkolne, wsparte współpracą z instytucjami zewnętrznymi wsparłyby kreatywność uczniów i ich rozwój w posiadanych przez nich predyspozycjach. Forma wsparcia powinna być dostosowana do możliwości nawiązania współpracy przez szkołę z np. Gdańskim Centrum Hewelianum, Centrum Eksperymentu w Gdyni.

1c – przełamywania barier i ograniczeń wynikających z niepełnosprawności lub z zaburzeń rozwoju

Obowiązki wspomagania uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych zdaniem ankietowanych są spełniane regularnie, ale na niewystarczającym poziomie. Najbardziej wsparcia wymaga dostosowanie oferty edukacyjnej szkoły do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów, m.in. poprzez przygotowanie nauczycieli do indywidualizacji pracy z uczniem. Należy zorganizować też i wyposażyć specjalistyczne gabinety do diagnozy uczniów, a później do ich terapii, co wykazano wcześniej.

1d – wyrównywania szans edukacyjnych

Szkoła posiada 71 uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz 12 uczniów zdolnych. Dla pierwszej grupy niezbędne jest doposażenie szkoły w materiały dydaktyczne i odpowiedni sprzęt terapeutyczny. Dla drugich – indywidualne programy. W badaniu wskazano na możliwość podjęcia współpracy z poradnią psychologiczno-pedagogiczną, PTD oraz logopedą i terapeutą pedagogicznym, aby wyżej wymienionych uczniów wspomóc w rozwoju.

2. kompetencje zawodowe nauczycieli oraz warunki ich pracy ze szczególnym uwzględnieniem:

2a – stosowania metod pracy oraz form organizacyjnych procesu nauczania sprzyjających kształtowaniu właściwych postaw/umiejętności oraz kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy.

Z przeprowadzonej analizy wynika konieczność zapewnienia szkoleń w zakresie zwiększenia umiejętności nauczycieli w wykorzystaniu narzędzi TIK w czasie zajęć lekcyjnych i dodatkowych, realizacji projektów interdyscyplinarnych, wdrożenia nowych form i programów nauczania, tworzenia klas o nowatorskich rozwiązaniach programowych, organizacyjnych lub metodycznych.

2b – stosowania aktywizujących metod pracy z uczniem, opartych na metodzie badawczej i doświadczalnej

Uczestnicy badania wskazali na konieczność poprawy umiejętności nauczycieli w zakresie stosowania aktywizujących metod pracy z uczniem oraz doskonalenia umiejętności i kompetencji, w tym nauczycieli

przedmiotów przyrodniczych niezbędnych do prowadzenia procesu nauczania opartego na metodzie eksperymentu.

2c – korzystania z narzędzi TIK w nauczaniu

W znacznej mierze uczniowie i rodzice wskazali na konieczność zmian w zakresie wykorzystania narzędzi cyfrowych w trakcie lekcji, edukacji w zakresie bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni oraz bezpiecznego korzystania ze sprzętu komputerowego lub innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera oraz wykorzystywania zasobów dydaktycznych dostępnych w internecie na wszystkich zajęciach. W ankiecie wskazano na chęć współpracy z Politechniką Gdańską oraz Uniwersytetem Gdańskim w zakresie rozwijania kompetencji informatycznych.

2d – indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz wsparcia ucznia młodszego
Nauczyciele wskazali na potrzebę poprawy umiejętności procesu indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami, w tym z uczniem niepełnosprawnym, rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych uczniów i efektywnego stosowania pomocy dydaktycznych w pracy.

3. wyposażenia w pomoce dydaktyczne, w tym:

3a – wyposażenie pracowni szkolnych w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych

W ankiecie wskazano na konieczność wyposażenia pracowni przedmiotowych z fizyki i chemii zgodnie z Katalogiem wyposażenia pracowni przyrodniczych w gimnazjum zamieszczonym na stronie internetowej Ministerstwa Edukacji:

<http://efs.men.gov.pl/attachments/article/2090/Katalog%20wyposa%C5%BCenia%20pracowni%20przyrodniczych%20w%20gimnazjum.pdf>

3b – specjalistyczny sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych oraz wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a także podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnościami

Nauczyciele i dyrektor w ankietach wskazywali potrzebę organizacji i wyposażenia gabinetów specjalistycznych, a także doposażenia w materiały diagnostyczne i dydaktyczne.

Jako najważniejsze dla rozwoju szkoły wskazano:

- Kwestionariusz diagnozy i narzędzia badawcze w terapii pedagogicznej
- Test pomiaru techniki czytania głośnego
- Bateria Metod Diagnozy Przyczyn niepowodzeń szkolnych u ucznia gimnazjum.

Szczegółowa lista znajduje się w Załączniku nr 2 „Dane dotyczące form oraz możliwości wsparcia uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych”.

W ankiecie także szczególnie wskazano na doposażenie pracowni komputerowej, aby zwiększyć kompetencje informatyczne w zakresie programowania i robotyki, a także wskazano na chęć stworzenia pracowni językowej.

Indywidualna diagnoza potrzeb rozwojowych Gimnazjum nr 2 im. A. Mickiewicza w Starogardzie Gdańskim

Niniejszy dokument stanowi analizę sytuacji Gimnazjum nr 2 w Starogardzie Gdańskim w odniesieniu do ostatnich 3 lat szkolnych (2012/2013, 2013/2014, 2014/2015) i służy określeniu potencjału oraz identyfikacji problemów oczekujących na rozwiązanie w obszarze kształcenia ogólnego. Analiza określa sytuację szkoły i służy identyfikacji zarówno problemów jak i potencjału szkoły w obszarze kształcenia ogólnego, przygotowania uczniów do kolejnych etapów kształcenia oraz poruszania się w przyszłości na rynku pracy; oceny tego obszaru dokonała również kadra pedagogiczna szkoły.

I. Wykaz materiałów, na podstawie których powstała diagnoza

Diagnoza zawiera sformułowane potrzeby rozwojowe uczniów i wynikający z nich zakres wsparcia nauczycieli oraz doposażenia szkoły w sprzęt i pomoce dydaktyczne określone na podstawie danych uzyskanych z ankiet przeprowadzonych wśród: 94 uczniów, 13 rodziców/prawnych opiekunów, 24 nauczycieli i dyrektora szkoły oraz z analizy dokumentacji szkolnej i wyników egzaminów zewnętrznych, a także ankiet diagnostycznych, stanowiących załączniki do niniejszego opracowania:

Załącznik nr 1. „Arkusz analizy danych zastanych i danych ilościowych” zawierający następujące informacje:

A – Analiza indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym przygotowania uczniów do dalszych etapów kształcenia i poruszania się na rynku pracy realizowanych w szkole w ciągu ostatnich trzech lat. Dokumenty potwierdzające kształtowanie kompetencji kluczowych, rozbudzanie kreatywności i innowacyjności oraz wyrównywania szans edukacyjnych:

- 15) wyniki nadzoru pedagogicznego,
- 16) wnioski z ewaluacji wewnętrznej,
- 17) wnioski podjęte przez radę pedagogiczną,
- 18) wnioski wynikające z analizy wyników sprawdzianu gimnazjalnego.

B – Analiza indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym oczekiwanych kompetencji zawodowych nauczycieli. Dokumentacja potwierdzająca planowanie i monitorowanie pracy nauczycieli w zakresie: stosowania metod pracy sprzyjających kształtowaniu oczekiwanych postaw oraz kompetencji kluczowych, stosowania aktywizujących metod nauczania, korzystania z narzędzi TIK oraz indywidualizacji pracy z uczniami w ostatnich trzech latach oraz kluczowe potrzeby w zakresie wsparcia rozwoju kompetencji nauczycieli na kolejny rok szkolny.

C – liczba uczniów w latach 2014/2015, 2015/2016 i przewidywana na 2016/2017.

D – wyniki egzaminów zewnętrznych za lata 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015.

E – liczba uczniów niepełnosprawnych i o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym zdolnych.

F – wyposażenie w pomoce dydaktyczne, sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych dla uczniów SPE, narzędzia TIK.

G – najpilniejsze potrzeby w zakresie wyposażenia.

H – partnerzy pomocni w zaspokojeniu poszczególnych potrzeb uczniów.

Załącznik nr 2. „Dane dotyczące form oraz możliwości wsparcia uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych” – zawiera szczegółowy opis grup uczniów wymagających wsparcia, przypisane im działania, kompetencje nauczycieli, sprzęt i pomoce dydaktyczne.

Załącznik nr 3. „Zestawienie form i zasobów wspomagających rozwój szkoły” – Hierarchia potrzeb szkoły.

Załącznik nr 4. Katalog wyposażenia pracowni przyrodniczych w gimnazjum:

<http://efs.men.gov.pl/attachments/article/2090/Katalog%20wyposa%C5%BCenia%20pracowni%20przyrodniczych%20w%20gimnazjum.pdf>

II. Diagnoza indywidualna potrzeb rozwojowych Gimnazjum nr 2 w Starogardzie Gdańskim obejmuje:

1. analizę indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym przygotowania uczniów do dalszych etapów kształcenia i poruszania się na rynku pracy ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rozwojowych uczniów w zakresie:

1a – kształtowania kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy,

1b – rozbudzania kreatywności i innowacyjności,

1c – działania podejmowane przez szkołę w ramach doradztwa edukacyjno-zawodowego,

1d – przełamywania barier i ograniczeń wynikających z niepełnosprawności lub z zaburzeń rozwoju,

1e – wyrównywania szans edukacyjnych;

2. analizę indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym kompetencji zawodowych nauczycieli oraz warunków ich pracy ze szczególnym uwzględnieniem:

2a – stosowania metod pracy oraz form organizacyjnych procesu nauczania sprzyjających kształtowaniu właściwych postaw/umiejętności oraz kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy,

2b – stosowania aktywizujących metod pracy z uczniem, opartych na metodzie badawczej i doświadczalnej,

2c – korzystania z narzędzi TIK w nauczaniu,

2d – indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz wsparcia ucznia młodszego;

3. analizę indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym wyposażenia w pomoce dydaktyczne, w tym:

3a – wyposażenie pracowni szkolnych w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych,

3b – specjalistyczny sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych oraz wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a także podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnościami.

III. Przedstawienie zebranych danych

W szkole uczy się obecnie 366 uczniów, w kolejnych latach obserwuje się wzrost (na rok szkolny 2016/2017 do ok. 388). Średnio w szkole uczy się ok. 360 uczniów w średnio 15 oddziałach. Liczba uczniów niepełnosprawnych – 10, liczba uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych: 86 ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi.

Liczba uczniów w ubiegłym roku (tabela 1), obecnie (tabela 2) wraz z prognozą na przyszły rok szkolny (tabela 3) przedstawia się następująco:

Tabela 1

Rok szkolny	Liczba uczniów w poszczególnych rocznikach			Łącznie	
	Liczba klas	Rocznik	Liczba uczniów	K	M
2014/2015	I – 6	1998, 1999, 2000, 2001	137	70	67
	II – 5	1998, 1999, 2000, 2001	112	53	58
	III – 4	1997, 1998, 1999	92	41	51

Tabela 2

Rok szkolny	Liczba uczniów w poszczególnych rocznikach			Łącznie	
	Liczba klas	Rocznik	Liczba uczniów	K	M
2015/2016	I - 5	1998, 2000, 2001, 2002, 2003	134	69	65
	II – 6	1999, 2000, 2001	126	66	60
	III – 5	1998, 1999, 2000, 2001	106	51	55

--	--	--	--	--	--

Tabela 3

Rok szkolny	Liczba uczniów w poszczególnych rocznikach			Łącznie	
	Liczba klas	Rocznik	Liczba uczniów	K	M
2016/2017	I - 5	2002, 2003	123	74	49
	II - 5	1998, 2000, 2001, 2002, 2003	134	69	65
	III - 6	1999, 2000, 2001	126	66	60

Wyniki egzaminów zewnętrznych w kolejnych 3 latach prezentowały się następująco:

Rok szkolny	Część egzaminu	Średnia szkolna	Chłopcy	Dziewczęta	Średnia	
					Krajowa	Regionalna
2012/2013	Historia/WOS	52,4%	50,45%	53,1%	62%	59,85%
	j. polski	52,6%	56,88%	47,23%	58%	55,99%
	Przedmioty przyrodnicze	43,3%	48,16%	36,70%	48%	47,25%
	Matematyka	49,9%	52,79%	45,60%	59%	57,49%
	j. angielski – poziom podstawowy	57,5%	62,27%	52,4%	63%	62,56%
	j. angielski – poziom rozszerzony	33,5%	36,57%	29,23%	45%	46,03%
	j. niemiecki – poziom podstawowy	41,1%	50,17%	35%	58%	54,59%
	j. niemiecki – poziom rozszerzony	15,4%	14,75%	18%	40%	34,07%
2013/2014	Historia/WOS	59,0%	54%	61%	68%	64%
	j. polski	55,0%	58%	53%	59%	57%
	Przedmioty przyrodnicze	41,2%	46%	37%	47%	47%
	Matematyka	45,8%	48%	45%	52%	51%
	j. angielski – poziom podstawowy	59,0%	58%	55%	67%	66%
	j. angielski – poziom rozszerzony	34,7%	36%	39%	47%	45%
	j. niemiecki – poziom podstawowy	50,7%	53%	50%	54%	52%
	j. niemiecki – poziom	27,3%	34%	21%	39%	31%

	rozszerzony					
2014/2015	Historia/WOS	53,0%	51,82%	82,87%	62%	60%
	j. polski	58,2%	61,52%	52,32%	64%	63%
	Przedmioty przyrodnicze	40,9%	43,42%	35,45%	48%	48%
	Matematyka	41,4%	46,18%	26,66%	50%	49%
	j. angielski – poziom podstawowy	57,4%	60,63%	53,3%	67%	66%
	j. angielski – poziom rozszerzony	33,0%	36,54%	28,43%	48%	48%
	j. niemiecki – poziom podstawowy	42,0%	41,5%	43%	–	–
	j. niemiecki – poziom rozszerzony	14,7%	15,5%	13%	–	–

Z badań ankietowych przeprowadzonym wśród uczniów, rodziców/opiekunów prawnych, nauczycieli i dyrekcji wynika, że działania realizowane w szkole w zakresie:

1a – kształtowania kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy

17) uwzględniają indywidualne potrzeby i możliwości ucznia

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
wystarczająco często 47%	wystarczająco często 31%	wystarczająco często 43%	często, choć niewystarczająco
często, choć niewystarczająco 40%	często, choć niewystarczająco 54%	często, choć niewystarczająco 26%	

18) wykorzystują technologie informacyjno-komunikacyjne (TIK) obejmujące m.in.: kształtowanie i rozwijanie kompetencji cyfrowych poprzez naukę programowania, myślenia logarytmicznego, z uwzględnieniem bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni i wynikających z tego tytułu zagrożeń

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
wystarczająco często 46%	wystarczająco często 38%	wystarczająco często 35%	często, choć niewystarczająco
często, choć niewystarczająco 29%	często, choć niewystarczająco 31%	często, choć niewystarczająco 35%	
rzadko lub wcale 16%	rzadko lub wcale 31%	rzadko lub wcale 22%	

19) wykorzystują różne nowoczesne pomoce dydaktyczne, np. do nauczania przedmiotów przyrodniczych

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
wystarczająco często 58%	wystarczająco często 23%	wystarczająco często 48%	często, choć niewystarczająco

często, choć niewystarczająco 23%	często, choć niewystarczająco 62%	często, choć niewystarczająco 22%	
rzadko lub wcale 11%	rzadko lub wcale 8%	rzadko lub wcale 13%	

20) wykorzystują możliwości współpracujących ze szkołą instytucji edukacyjnych

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
często, choć niewystarczająco 19%	często, choć niewystarczająco 33%	często, choć niewystarczająco 22%	często, choć niewystarczająco
rzadko lub wcale 51%	rzadko lub wcale 58%	rzadko lub wcale 61%	

1c – działania podejmowane przez szkołę w ramach doradztwa edukacyjno-zawodowego:

7) umożliwiają uczniom poznanie ich umiejętności, zainteresowań, uzdolnień, predyspozycji zawodowych związanych z wyborem zawodu lub kolejnego etapu edukacyjnego

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
wystarczająco często 35%	wystarczająco często 15%	wystarczająco często 42%	często, choć niewystarczająco
często, choć niewystarczająco 22%	często, choć niewystarczająco 46%	często, choć niewystarczająco 38%	
rzadko lub wcale 35%	rzadko lub wcale 38%	rzadko lub wcale 13%	

8) pomagają uczniom rozwijać umiejętności społeczne, w tym pracy zespołowej

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
wystarczająco często 41%	wystarczająco często 54%	wystarczająco często 42%	często, choć niewystarczająco
często, choć niewystarczająco 32%	często, choć niewystarczająco 31%	często, choć niewystarczająco 25%	

9) pomagają uczniom w planowaniu własnej ścieżki edukacyjnej i zawodowej, opartej na umiejętności poszukiwania informacji o zawodach i sytuacji na rynku pracy, a także o ofertach kształcenia na kolejnych etapach edukacyjnych

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
wystarczająco często 34%	wystarczająco często 31%	wystarczająco często 42%	często, choć niewystarczająco
często, choć niewystarczająco 30%	często, choć niewystarczająco 23%	często, choć niewystarczająco 42%	
rzadko lub wcale 32%	rzadko lub wcale 46%	rzadko lub wcale 13%	

Obszary:

1b – rozbudzania kreatywności i innowacyjności, 1d – przełamywania barier i ograniczeń wynikających z niepełnosprawności lub z zaburzeń rozwoju oraz 1e – wyrównywania szans edukacyjnych to obszary stanowiące pole do rozwoju w przyszłości i dalszej zmiany. W szczególności naprawą należy objąć:

obszar	tak/nie	uczniowie	rodzice	nauczyciele
realizację dodatkowych zajęć	tak	35%	46%	53%
	nie	41%	31%	25%
realizację różnych form rozwijających uzdolnienia	tak	51%	69%	65%
	nie	20%	15%	35%
organizację kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów dla uczniów	tak	53%	62%	71%
	nie	30%	15%	21%
doradztwo edukacyjno-zawodowe dla uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	tak	48%	38%	58%
	nie	24%	23%	21%
nawiązywanie współpracy z otoczeniem zewnętrznym szkoły lub placówki systemu oświaty (w tym m.in.: przedsiębiorcami, zrzeszeniami przedsiębiorców) w celu realizacji programów edukacyjnych	tak	34%	31%	50%
	nie	24%	15%	13%
realizację zajęć organizowanych poza lekcjami lub poza szkołą	tak	45%	46%	67%
	nie	28%	23%	21%
nauczanie oparte na metodzie eksperymentu (n-le: 2c – wdrożenie nowych form pracy i programów, 2d – tworzenie klas o nowatorskich rozwiązaniach programowych, metodycznych, organizacyjnych)	tak	62%	77%	2c – 38% 2d – 42%
	nie	21%	8%	2c – 46% 2d – 38%
wyposażenie szkolnych pracowni w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych lub matematyki	tak	53%	46%	–
	nie	23%	31%	
prowadzenie zróżnicowanych form pracy z uczniami w zakresie badanie predyspozycji zawodowych i planowania ścieżki edukacyjnej i zawodowej	tak	39%	62%	58%
	nie	20%	15%	42%
zapewnienie możliwości uczestnictwa uczniów w organizowanych targach edukacyjnych, wizytach w zakładach pracy, spotkaniach z pracodawcami oraz konkursach o tematyce zawodowej	tak	35%	54%	58%
	nie	17%	15%	42%

wykorzystanie narzędzi cyfrowych w trakcie lekcji	tak	61%	77%	–
	nie	23%	15%	–
edukację w zakresie bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni oraz bezpieczne korzystanie ze sprzętu komputerowego lub innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera	tak	34%	54%	–
	nie	37%	46%	–
wykorzystanie zasobów dydaktycznych dostępnych w internecie	tak	38%	31%	–
	nie	27%	31%	
organizację dodatkowych zajęć pozaszkolnych, w tym wyjazdów i wycieczek edukacyjnych	tak	60%	77%	–
	nie	21%	23%	
organizację edukacyjnych programów wakacyjnych	tak	44%	54%	–
		25%	23%	

Na podstawie analizy powyższych danych należy stwierdzić, że najbardziej wymagającym wsparcia obszarem według uczniów, rodziców i nauczycieli jest:

1. współpraca z pomorskimi instytucjami edukacyjnymi (typu Centrum Nauki Experyment, Centrum Hewelianum oraz szkoły wyższe);
2. realizacja różnych form rozwijających uzdolnienia, w tym kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów oraz zajęć pozalekcyjnych i odbywających się poza terenem szkoły (wycieczek, wyjazdów edukacyjnych)
3. pomoc uczniom w planowaniu własnej ścieżki edukacyjnej i zawodowej, opartej na umiejętności poszukiwania informacji o zawodach i sytuacji na rynku pracy, a także o ofertach kształcenia na kolejnych etapach edukacyjnych oraz doradztwo edukacyjno-zawodowe dla uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

W tych obszarach zachodzi najbardziej zbieżna ocena badanych.

2. Analiza sytuacji Publicznego Gimnazjum nr 2 w Starogardzie Gdańskim w obszarze dotyczącym kompetencji zawodowych nauczycieli oraz warunków ich pracy:

Zdaniem nauczycieli funkcjonowanie szkoły w obszarze:

- organizowanie i udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w trakcie bieżącej pracy z uczniem jest regularne lub wystarczająco częste (67%),
- opracowanie i realizację w trakcie bieżącej pracy z uczniem indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego jest regularne lub wystarczająco częste (66%),
- opracowanie i realizację w trakcie bieżącej pracy z uczniem indywidualnych programów zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży posiadających orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych jest regularne lub wystarczająco częste (71%),
- uwzględnianie potrzeb uczniów, nauczycieli, psychologów i pedagogów szkolnych, opiekunów prawnych jest niewystarczająco częste lub rzadkie (50%)

– dostosowanie oferty edukacyjnej szkoły do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów, m.in. poprzez przygotowanie nauczycieli do indywidualizacji pracy z uczniem jest niewystarczająco częste lub rzadkie (50%)

Obszary szkoły, które wymagają zmian zdaniem nauczycieli to:

w obszarze realizacji zajęć dodatkowych:

- realizacja dodatkowych zajęć – działania realizowane w czasie zajęć organizowanych poza lekcjami lub poza szkołą (63%),
- realizacja różnych form rozwijających uzdolnienia uczniów (65%),
- organizacja kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów dla uczniów (71%),
- realizacja zajęć organizowanych poza lekcjami lub poza szkołą (67%)
- prowadzenie działań informacyjnych skierowanych do opiekunów prawnych (75%).

Nauczyciele dostrzegają potrzebę rozwoju własnych kompetencji zawodowych w ramach:

- kursów i szkoleń (71%),
- wspierania istniejących, budowania nowych i moderowania sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli (54%),
- programów wspomagania realizowanych bezpośrednio w szkole (63%),
- współpracy ze specjalistycznymi ośrodkami, np.: specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, szkołami kształcącymi dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami (83%).

Zdaniem nauczycieli funkcjonowanie szkoły w większym stopniu powinno uwzględniać potrzeby uczniów, nauczycieli, psychologów i pedagogów szkolnych oraz opiekunów prawnych. Jako możliwe formy realizowania tego obszaru wskazują: realizowanie dodatkowych zajęć poza lekcjami lub poza szkołą oraz realizowanie różnych form rozwijających uzdolnienia uczniów, zwłaszcza kółek zainteresowań, warsztatów i laboratoriów. Potrzebę lepszej współpracy z opiekunami prawnymi uczniów dostrzega $\frac{3}{4}$ nauczycieli.

Ponad 80% nauczycieli zaznaczyła, że nie ma wystarczających kompetencji do pracy z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych i chciałoby nabyć je we współpracy z specjalistycznymi ośrodkami, np.: specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, szkołami kształcącymi dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami. Najlepszą drogą są tu kursy i szkolenia, ale również programy realizowane bezpośrednio w szkole. To ważne, ponieważ połowa nauczycieli oceniła źle funkcjonowanie szkoły w zakresie indywidualizacji pracy z uczniem.

3. Analiza indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym wyposażenia w pomoce dydaktyczne

Wyposażenie szkoły w pomoce dydaktyczne, sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych przedstawiono w Załączniku nr 1. „Arkusz analizy danych zastanych i danych ilościowych”. Gimnazjum dysponuje niewystarczającymi pomocami dydaktycznymi w stosunku do potrzeb uczniów.

Zdaniem nauczycieli działania wymagające doposażenia to:

- specjalistyczne oprogramowanie do pracy z uczniami z wykorzystaniem TIK (59%),
- materiały do diagnozy, wspomagania rozwoju i korygowania deficytów takich jak wady wymowy, dysleksja, wady postawy, zaburzenia koordynacji wzrokowo-ruchowej (67%),
- materiały do diagnozy i terapii specyficznych trudności w uczeniu się, również takich, które wynikają z potrzeb ucznia młodszego (59%),
- sprzęt specjalistyczny wspierający funkcjonowanie uczniów z niepełnosprawnością (62%),
- podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnością (79%).

W dokumencie stanowiącym Załącznik nr 1. „Arkusz analizy danych zastanych i danych ilościowych” wymieniono jako **najpilniejszą potrzebę** doposażenie bazy materialnej szkoły w pomoce naukowe służące rozwojowi uczniów ze SPE oraz narzędzia TIK. Z ankiet zaś wynika, że w szkole brakuje podręczników i materiałów dydaktycznych dla uczniów z niepełnosprawnościami oraz specjalistycznego sprzętu dla tej młodzieży, narzędzi, do diagnozy i terapii deficytów takich jak wady wymowy, dysleksja, wady postawy, zaburzenia koordynacji wzrokowo-ruchowej.

Niezbędne jest:

– uzyskanie kompetencji nauczycieli w zakresie psychologii i socjoterapii dzięki studiom podyplomowym na SWPS w Sopocie

– doposażenie szkoły w narzędzia i materiały do pracy z uczniami z:

- niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim (gry, książki),
- niepełnosprawnością wzroku i słuchu (gry),
- dysleksją i zaburzeniami percepcyjno-motorycznymi (gry, książki),
- nadpobudliwością psychoruchową (książki).

– doposażenie szkoły w narzędzia TIK (laptopy, tablety, rzutniki multimedialne, tablice interaktywne).

Z oceny wynika również, że niezbędna jest współpraca z logopedą, psychologiem (m.in. terapia uzależnień, psychoterapia indywidualna, psychoterapia poznawczo-behawioralna) i asystentem romskim.

IV. Podsumowanie

W diagnozie przedstawiono potencjał i problemy Gimnazjum nr 2 w Starogardzie Gdańskim w badanych obszarach oraz zaproponowano konkretne zmiany, jakie powinna wprowadzić szkoła w zakresie wyposażenia, organizacji, kompetencji oraz współpracy z instytucjami zewnętrznymi.

1. przygotowanie uczniów do dalszych etapów kształcenia i poruszania się na rynku pracy ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rozwojowych uczniów w zakresie:

1a – kształtowanie kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy

Kompetencje kluczowe są kształtowane poniżej poziomu średniej krajowej. Nauczania z wykorzystaniem narzędzi TIK oraz z wykorzystaniem nowoczesnych pomocy dydaktycznych jest niewystarczające, co może wynikać z braku wyposażenia i braku niezbędnych umiejętności u nauczycieli. W tym zakresie też wskazano na potrzebę współpracy z lokalnymi instytucjami takimi jak Ognisko Pracy Pozaszkolnej.

1b – rozbudzania kreatywności i innowacyjności

Ponad 50% uczniów ma potrzebę uczestnictwa w zajęciach rozwijających ich zainteresowania, kółkach zainteresowań, warsztatach, zajęciach organizowanych poza szkołą. Popierają ich nauczyciele, którzy również widzą tu duże możliwości realizacji nowych form aktywności. Wskazana jest współpraca ze Starogardzkim Centrum Kultury.

1c – przełamywania barier i ograniczeń wynikających z niepełnosprawności lub z zaburzeń rozwoju

Obowiązki wspomagania uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych zdaniem ankietowanych są spełniane regularnie, ale na niewystarczającym poziomie. Wszystkie grupy widzą potrzebę doradztwa edukacyjno-

zawodowe dla uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wskazana jest współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną.

1d – wyrównywania szans edukacyjnych

Szkoła posiada bardzo dużą grupę (23% ogółu) uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Konieczna jest w tym zakresie praca kompensacyjno-wyrównawcza, szczególnie u uczniów z rozwojem umysłowym w dolnej granicy inteligencji lub poniżej przeciętnej. Niezbędne jest doposażenie szkoły w narzędzia służące diagnozie i terapii w tym zakresie.

Wyniki egzaminów zewnętrznych wyraźnie wskazują, że należy podnieść nauczanie z matematyki i przedmiotów przyrodniczych.

Niezbędna w tym obszarze jest współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną i Ogniskiem Pracy Pozaszkolnej.

2. kompetencje zawodowe nauczycieli oraz warunki ich pracy ze szczególnym uwzględnieniem:

2a – stosowania metod pracy oraz form organizacyjnych procesu nauczania sprzyjających kształtowaniu właściwych postaw/umiejętności oraz kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy

Za kwestię wymagającą wsparcia uznano realizację zajęć dodatkowych, wspierających rozwój zainteresowań uczniów. Z ankiet wynika, że uczniowie i rodzice widzą większą potrzebę wykorzystania narzędzi TIK w ramach zajęć.

2b – stosowania aktywizujących metod pracy z uczniem, opartych na metodzie badawczej i doświadczalnej

W zakresie tym należy usprawnić wykorzystanie nowoczesnych pomocy dydaktycznych oraz współpracę z instytucjami edukacyjnymi takimi, jak Centrum Eksperyment, Centrum Hewelianum, szkoły wyższe, aby pobudzić uczniów do samodzielnego badania omawianych zagadnień.

2c – korzystania z narzędzi TIK w nauczaniu

Z punktu widzenia uczniów i rodziców istnieje potrzeba częstszego wykorzystania narzędzi cyfrowych w trakcie zajęć. Niewystarczający obecnie udział tego rodzaju pomocy wynika z nieodpowiedniego wyposażenia szkoły oraz braku niezbędnych kompetencji u nauczycieli.

2d – indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz wsparcia ucznia młodszego

Niezbędne jest zwiększenie kompetencji nauczycielskich w zakresie indywidualizacji pracy z uczniem przez szkolenia, kursy oraz współpracę z wykwalifikowanymi instytucjami: Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną.

3. wyposażenia w pomoce dydaktyczne, w tym:

3a – wyposażenie pracowni szkolnych w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych

Zgodnie z katalogiem wyposażenia pracowni przyrodniczych w gimnazjum:

<http://efs.men.gov.pl/attachments/article/2090/Katalog%20wyposa%C5%BCenia%20pracowni%20przyrodniczych%20w%20gimnazjum.pdf>

3b – specjalistyczny sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych oraz wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a także podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnościami

Jako najważniejszą potrzebę dyrekcja uznała zakup następujących materiałów: gry dydaktyczne, mozaika PUZ, klocki GEO, piramidy ortograficzne i matematyczne, Bystre oczko ADAMIGO, domino obrazkowe, scrable, fiszki ortograficzne, SMART GAMES IQ FIT, kolorowy kod, kamuflaż.

Indywidualna diagnoza potrzeb rozwojowych

Gimnazjum im. S. Staszica w Starogardzie Gdańskim

Niniejszy dokument stanowi analizę sytuacji Gimnazjum im. S. Staszica w Starogardzie Gdańskim w odniesieniu do ostatnich 3 lat szkolnych (2012/2013, 2013/2014, 2014/2015) i służy określeniu potencjału oraz identyfikacji problemów oczekujących na rozwiązanie w obszarze kształcenia ogólnego. Analiza określa sytuację szkoły i służy identyfikacji zarówno problemów jak i potencjału szkoły w obszarze kształcenia ogólnego, przygotowania uczniów do kolejnych etapów kształcenia oraz poruszania się w przyszłości na rynku pracy; oceny tego obszaru dokonała również kadra pedagogiczna szkoły.

I. Wykaz materiałów, na podstawie których powstała diagnoza

Diagnoza zawiera sformułowane potrzeby rozwojowe uczniów i wynikający z nich zakres wsparcia nauczycieli oraz doposażenia szkoły w sprzęt i pomoce dydaktyczne określone na podstawie danych uzyskanych z ankiet przeprowadzonych wśród: 153 uczniów, 8 rodziców/prawnych opiekunów, 23 nauczycieli i dyrektora szkoły oraz z analizy dokumentacji szkolnej i wyników egzaminów zewnętrznych, a także ankiet diagnostycznych, stanowiących załączniki do niniejszego opracowania:

Załącznik nr 1. „Arkusze analizy danych zastanych i danych ilościowych” zawierający następujące informacje:

1 – Analiza indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym przygotowania uczniów do dalszych etapów kształcenia i poruszania się na rynku pracy realizowanych w szkole w ciągu ostatnich trzech lat. Dokumenty potwierdzające kształtowanie kompetencji kluczowych, rozbudzanie kreatywności i innowacyjności oraz wyrównywania szans edukacyjnych:

- 19) wyniki nadzoru pedagogicznego,
- 20) wnioski z ewaluacji wewnętrznej,
- 21) wnioski podjęte przez radę pedagogiczną,
- 22) wnioski wynikające z analizy wyników sprawdzianu gimnazjalnego.

2 – Analiza indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym oczekiwanych kompetencji zawodowych nauczycieli. Dokumentacja potwierdzająca planowanie i monitorowanie pracy nauczycieli w zakresie: stosowania metod pracy sprzyjających kształtowaniu oczekiwanych postaw oraz kompetencji kluczowych, stosowania aktywizujących metod nauczania, korzystania z narzędzi TIK oraz indywidualizacji pracy z uczniami w ostatnich trzech latach oraz kluczowe potrzeby w zakresie wsparcia rozwoju kompetencji nauczycieli na kolejny rok szkolny.

3 – liczba uczniów w latach 2014/2015, 2015/2016 i przewidywana na 2016/2017.

4 – wyniki egzaminów zewnętrznych za lata 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015.

5 – liczba uczniów niepełnosprawnych i o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym zdolnych.

6 – wyposażenie w pomoce dydaktyczne, sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych dla uczniów SPE, narzędzia TIK.

8 – najpilniejsze potrzeby w zakresie wyposażenia.

9 – partnerzy pomocni w zaspokojeniu poszczególnych potrzeb uczniów.

Załącznik nr 2. „Dane dotyczące form oraz możliwości wsparcia uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych” oraz „Dane dotyczące form oraz możliwości wsparcia uczniów w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych i wyrównywania szans edukacyjnych” – zawiera szczegółowy opis grup uczniów wymagających wsparcia, przypisane im działania, kompetencje nauczycieli, sprzęt i pomoce dydaktyczne.

Załącznik nr 3. „Zestawienie form i zasobów wspomagających rozwój szkoły” – Hierarchia potrzeb szkoły.

Załącznik nr 4. Inwentaryzacja posiadanego sprzętu i zatwierdzana przez organ prowadzący.

Załącznik nr 5. Katalog wyposażenia pracowni przyrodniczych w gimnazjum:

II. Diagnoza indywidualna potrzeb rozwojowych Gimnazjum im. S. Staszica w Starogardzie Gdańskim obejmuje:

1. analizę indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym przygotowania uczniów do dalszych etapów kształcenia i poruszania się na rynku pracy ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rozwojowych uczniów w zakresie:

- 1a – kształtowania kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy,
- 1b – rozbudzania kreatywności i innowacyjności,
- 1c – działania podejmowane przez szkołę w ramach doradztwa edukacyjno-zawodowego,
- 1d – przełamywania barier i ograniczeń wynikających z niepełnosprawności lub z zaburzeń rozwoju,
- 1e – wyrównywania szans edukacyjnych;

2. analizę indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym kompetencji zawodowych nauczycieli oraz warunków ich pracy ze szczególnym uwzględnieniem:

- 2a – stosowania metod pracy oraz form organizacyjnych procesu nauczania sprzyjających kształtowaniu właściwych postaw/umiejętności oraz kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy,
- 2b – stosowania aktywizujących metod pracy z uczniem, opartych na metodzie badawczej i doświadczalnej,
- 2c – korzystania z narzędzi TIK w nauczaniu,
- 2d – indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz wsparcia ucznia młodszego;

3. analizę indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym wyposażenia w pomoce dydaktyczne, w tym:

- 3a – wyposażenie pracowni szkolnych w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych,
- 3b – specjalistyczny sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych oraz wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a także podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnościami.

III. Przedstawienie zebranych danych

W szkole uczy się obecnie 444 uczniów, w kolejnych latach obserwuje się niewielki spadek (na rok szkolny 2016/2017 do 386). Średnio w szkole uczy się ok. 476 uczniów w średnio 20 oddziałach. Liczba uczniów niepełnosprawnych – 11, liczba uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych: 43 ze specyficznymi potrzebami i niepowodzeniami szkolnymi, 35 uczniów zdolnych.

Liczba uczniów w ubiegłym roku (tabela 1), obecnie (tabela 2) wraz z prognozą na przyszły rok szkolny (tabela 3) przedstawia się następująco:

Tabela 1

Rok szkolny	Liczba uczniów w poszczególnych rocznikach			Łącznie	
	Liczba klas	Rocznik	Liczba uczniów	K	M
2013/2014	Kl. I – 7	2000	169	99	70
	Kl. II – 7	1999	157	83	74
	Kl. III – 8	1998	182	92	90

Tabela 2

Rok szkolny	Liczba uczniów w poszczególnych rocznikach			Łącznie	
	Liczba klas	Rocznik	Liczba uczniów	K	M
2014/2015	Kl. I – 6	2001	155	82	73
	Kl. II – 7	2000	170	99	71
	Kl. III – 7	1999	153	82	71

Tabela 3

Rok szkolny	Liczba uczniów w poszczególnych rocznikach			Łącznie	
	Liczba klas	Rocznik	Liczba uczniów	K	M
2015/2016	Kl. I – 5	2002	124	66	58
	Kl. II – 6	2001	152	81	71
	Kl. III – 7	2000	168	96	72

Tabela 4

Rok szkolny	Prognoza liczby uczniów w poszczególnych rocznikach			Łącznie	
	Liczba klas	Rocznik	Liczba uczniów	K	M
2016/2017	Kl. I – 5	2003	110	60	50
	Kl. II – 5	2002	124	66	58
	Kl. III – 6	2001	152	81	71

Wyniki egzaminów zewnętrznych w kolejnych 3 latach prezentowały się następująco:

Rok szkolny	Część egzaminu	Średnia szkolna	Chłopcy	Dziewczęta	Średnia	
					Krajowa	Regionalna
2012/2013	j. polski	66,20%	b.d.	b.d.	62%	60%
	historia i WOS	57,60%	b.d.	b.d.	58%	56%
	matematyka	51,90%	b.d.	b.d.	48%	47%
	przedmioty przyrodnicze	58,60%	b.d.	b.d.	59%	57%
	j. angielski – poziom podstawowy	68,20%	b.d.	b.d.	63%	63%
	j. angielski – poziom rozszerzony	50,90%	b.d.	b.d.	45%	46%
	j. niemiecki – poziom podstawowy	63,80%	b.d.	b.d.	58%	55%
	j. niemiecki – poziom rozszerzony	39,90%	b.d.	b.d.	40%	34,1%

2013/2014	j. polski	67,30%	b.d.	b.d.	68%	64%
	historia i WOS	58,10%	b.d.	b.d.	59%	57%
	matematyka	52,80%	b.d.	b.d.	47%	47%
	przedmioty przyrodnicze	53,90%	b.d.	b.d.	52%	51%
	j. angielski – poziom podstawowy	63,30%	b.d.	b.d.	67%	66%
	j. angielski – poziom rozszerzony	43%	b.d.	b.d.	45%	46%
	j. niemiecki – poziom podstawowy	66,10%	b.d.	b.d.	54%	52%
	j. niemiecki – poziom rozszerzony	39,90%	b.d.	b.d.	39%	31%
2014/2015	j. polski	64%	b.d.	b.d.	62%	60%
	historia i WOS	63,40%	b.d.	b.d.	64%	63%
	matematyka	55,30%	b.d.	b.d.	48%	48%
	przedmioty przyrodnicze	54,10%	b.d.	b.d.	50%	49%
	j. angielski – poziom podstawowy	72,60%	b.d.	b.d.	67%	66%
	j. angielski – poziom rozszerzony	55,20%	b.d.	b.d.	48%	48%
	j. niemiecki – poziom podstawowy	55,90%	b.d.	b.d.	57%	53%
	j. niemiecki – poziom rozszerzony	–	b.d.	b.d.	–	–

Z badań ankietowych przeprowadzonym wśród uczniów, rodziców/opiekunów prawnych, nauczycieli i dyrekcji wynika, że działania realizowane w szkole w zakresie:

1a – kształtowania kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy

21) uwzględniają indywidualne potrzeby i możliwości ucznia

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
39 % wystarczająco często 38 % często, choć niewystarczająco	75 % wystarczająco często	67 % regularnie	regularnie

22) wykorzystują technologie informacyjno-komunikacyjne (TIK) obejmujące m.in.: kształtowanie i rozwijanie kompetencji cyfrowych poprzez naukę programowania, myślenia logarytmicznego, z uwzględnieniem bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni i wynikających z tego tytułu zagrożeń

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
40 % wystarczająco często 25 % często, choć niewystarczająco 29% rzadko lub wcale	62% wystarczająco często 25 % często, choć niewystarczająco	54 % regularnie 23% wystarczająco często	często, choć niewystarczająco

23) wykorzystują różne nowoczesne pomoce dydaktyczne, np. do nauczania przedmiotów przyrodniczych

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
49 % wystarczająco często 25 % często, choć niewystarczająco	38% często, choć niewystarczająco 37% zawsze 25% wystarczająco często	52 % regularnie 26% wystarczająco często	często, choć niewystarczająco

24) wykorzystują możliwości współpracujących ze szkołą instytucji edukacyjnych

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
52% rzadko lub wcale 26 % często, choć niewystarczająco	50% rzadko lub wcale 37% wystarczająco często	41% wystarczająco często 27% rzadko lub wcale 23% często, choć niewystarczająco	wystarczająco często

1c – działania podejmowane przez szkołę w ramach doradztwa edukacyjno-zawodowego:

10) umożliwiają uczniom poznanie ich umiejętności, zainteresowań, uzdolnień, predyspozycji zawodowych związanych z wyborem zawodu lub kolejnego etapu edukacyjnego

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
40 % często, choć niewystarczająco 28 % wystarczająco często	38% często, choć niewystarczająco 37% wystarczająco często 25% zawsze	52% wystarczająco często 31% często, choć niewystarczająco	wystarczająco często

11) pomagają uczniom rozwijać umiejętności społeczne, w tym pracy zespołowej

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
44% wystarczająco często 30 % często, choć niewystarczająco	50% wystarczająco często 25% zawsze 25% często, choć niewystarczająco	43% regularnie 35% wystarczająco często	wystarczająco często

- 12) pomagają uczniom w planowaniu własnej ścieżki edukacyjnej i zawodowej, opartej na umiejętności poszukiwania informacji o zawodach i sytuacji na rynku pracy, a także o ofertach kształcenia na kolejnych etapach edukacyjnych

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
33% rzadko lub wcale 31 % często, choć niewystarczająco 28% wystarczająco często	37% często, choć niewystarczająco 25% wystarczająco często 25% zawsze	39% wystarczająco często 31% często, choć niewystarczająco 30% regularnie	często, choć niewystarczająco

Obszary:

1b – rozbudzania kreatywności i innowacyjności , 1d – przełamywania barier i ograniczeń wynikających z niepełnosprawności lub z zaburzeń rozwoju oraz 1e – wyrównywania szans edukacyjnych to obszary stanowiące pole do rozwoju w przyszłości i dalszej zmiany. W szczególności naprawą należy objąć:

obszar	tak/nie	uczniowie	rodzice	nauczyciele	dyrektor
realizację dodatkowych zajęć	tak	33%	25%	42%	tak
	nie	49%	63%	39%	–
realizację różnych form rozwijających uzdolnienia	tak	55%	57%	52%	tak
	nie	24%	14%	48%	–
organizację kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów dla uczniów	tak	55%	63%	61%	tak
	nie	28%	25%	35%	–
doradztwo edukacyjno-zawodowe dla uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	tak	47%	38%	50%	tak
	nie	25%	0%	41%	–
nawiązywanie współpracy z otoczeniem zewnętrznym szkoły lub placówki systemu oświaty (w tym m.in.: przedsiębiorcami, zrzeszeniami przedsiębiorców) w celu realizacji programów edukacyjnych	tak	43%	25%	61%	tak
	nie	28%	13%	30%	–
realizację zajęć organizowanych poza lekcjami lub poza szkołą	tak	48%	50%	43%	tak
	nie	29%	38%	52%	–
nauczanie oparte na metodzie eksperymentu (n-le: 2c- wdrożenie nowych form pracy i programów,	tak	58%	25%	2c – 36% 2d – 52%	tak

2d – tworzenie klas o nowatorskich rozwiązaniach programowych, metodycznych, organizacyjnych)	nie	25%	38%	2c – 50%	–
				2d – 24%	
wyposażenie szkolnych pracowni w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych lub matematyki	tak	55%	50%	–	tak
	nie	25%	25%		–
prowadzenie zróżnicowanych form pracy z uczniami w zakresie badanie predyspozycji zawodowych i planowania ścieżki edukacyjnej i zawodowej	tak	49%	63%	–	tak
	nie	26%	0%		–
zapewnienie możliwości uczestnictwa uczniów w organizowanych targach edukacyjnych, wizytach w zakładach pracy, spotkaniach z pracodawcami oraz konkursach o tematyce zawodowej	tak	60%	63%	–	tak
	nie	22%	13%		–
wykorzystanie narzędzi cyfrowych w trakcie lekcji	tak	50%	38%	52%	tak
	nie	34%	38%	39%	–
edukację w zakresie bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni oraz bezpieczne korzystanie ze sprzętu komputerowego lub innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera	tak	39%	25%	61%	tak
	nie	39%	63%	35%	–
wykorzystanie zasobów dydaktycznych dostępnych w internecie	tak	46%	13%	–	tak
	nie	32%	75%		–
organizację dodatkowych zajęć pozaszkolnych, w tym wyjazdów i wycieczek edukacyjnych	tak	62%	50%	–	tak
	nie	27%	38%		–
organizację edukacyjnych programów wakacyjnych	tak	46%	38%	–	–
		30%	25%		–

Na podstawie analizy powyższych danych należy stwierdzić, że najbardziej wymagającym wsparcia obszarem dla ucznia/rodzica/nauczyciela jest:

1. realizacja różnych form rozwijających uzdolnienia,
2. organizacja kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów dla uczniów,
3. realizacja zajęć organizowanych poza lekcjami lub poza szkołą,
4. wyposażenie szkolnych pracowni w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych lub matematyki,
5. prowadzenie zróżnicowanych form pracy z uczniami w zakresie badania predyspozycji zawodowych i planowania ścieżki edukacyjnej i zawodowej,

6. zapewnienie możliwości uczestnictwa uczniów w organizowanych targach edukacyjnych, wizytach w zakładach pracy, spotkaniach z pracodawcami oraz konkursach o tematyce zawodowej,

7. organizację dodatkowych zajęć pozaszkolnych, w tym wyjazdów i wycieczek edukacyjnych.

W tych obszarach wystąpiła najbardziej zbieżna ocena badanych. Ponadto ponad połowa jednej z grup – nauczyciele – była zgodna, co do faktu, że należy prowadzić edukację w zakresie bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni oraz bezpiecznego korzystanie ze sprzętu komputerowego lub innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera oraz nawiązywać współpracę z otoczeniem zewnętrznym szkoły lub placówki systemu oświaty (w tym m.in.: przedsiębiorcami, zrzeszeniami przedsiębiorców) w celu realizacji programów edukacyjnych.

2. Analiza sytuacji Publicznego Gimnazjum im. S. Staszica w Starogardzie Gdańskim w obszarze dotyczącym kompetencji zawodowych nauczycieli oraz warunków ich pracy:

Zdaniem nauczycieli funkcjonowanie szkoły w obszarze:

1h – wsparcie planowania przez uczniów własnej ścieżki edukacyjnej i zawodowej, opartej na umiejętności poszukiwania informacji o zawodach i sytuacji na rynku pracy, a także o ofertach kształcenia na kolejnych etapach edukacyjnych jest regularne (30%), wystarczająco częste (39%), ale też częste, choć nie wystarczające (31%),

1i – organizowanie i udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w trakcie bieżącej pracy z uczniem jest regularne (68%) i wystarczająco częste (27%),

1j – opracowanie i realizację w trakcie bieżącej pracy z uczniem indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego jest regularne (74%),

1k – opracowanie i realizację w trakcie bieżącej pracy z uczniem indywidualnych programów zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży posiadających orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych jest regularne (69%) i wystarczająco częste (22%),

1l – uwzględnianie potrzeb uczniów, nauczycieli, psychologów i pedagogów szkolnych, opiekunów prawnych jest regularne (48%),

1m – dostosowanie oferty edukacyjnej szkoły do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów, m.in. poprzez przygotowanie nauczycieli do indywidualizacji pracy z uczniem jest wystarczająco częste (44%).

Obszary szkoły, które wymagają zmian zdaniem nauczycieli to:

w obszarze realizacji zajęć dodatkowych :

2d – tworzenie i realizacja zajęć w klasach o nowatorskich rozwiązaniach programowych, organizacyjnych lub metodycznych (52%)

2e – organizacja kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów (51%),

w obszarze doradztwa edukacyjno-zawodowego:

2f – doradztwo edukacyjno-zawodowe dla uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (68%),

2g – nawiązywanie współpracy z otoczeniem zewnętrznym szkoły lub placówki systemu oświaty (w tym m.in.: przedsiębiorcami, zrzeszeniami przedsiębiorców) w celu realizacji programów edukacyjnych (61%),

2j – zapewnienie możliwości uczestnictwa uczniów w organizowanych targach edukacyjnych, wizytach w zakładach pracy, spotkaniach z pracodawcami oraz konkursach o tematyce zawodowej (61%),

2m – prowadzenie działań informacyjnych skierowanych do opiekunów prawnych (52%).

Nauczyciele dostrzegają potrzebę rozwoju własnych kompetencji zawodowych w ramach:

4a – kursów i szkoleń 79%,

4b – studiów podyplomowych 50% tak i 50% nie,

4c – wspierania istniejących, budowania nowych i moderowania sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli 78% tak,

4d – programów wspomagania realizowanych bezpośrednio w szkole 74% tak,

4f – współpracy ze specjalistycznymi ośrodkami 96% tak.

Nauczyciele w obszarze dotyczącym ich kompetencji zawodowych i warunków pracy wskazali na to, że **wsparcie planowania przez uczniów własnej ścieżki edukacyjnej i zawodowej, opartej na umiejętności poszukiwania informacji o zawodach i sytuacji na rynku pracy, a także o ofertach kształcenia na kolejnych etapach edukacyjnych obecnie jest częste lub regularne, ale nadal niewystarczające**. Nadal około 30% nauczycieli odczuwa w tym zakresie braki.

W obszarze realizacji zajęć dodatkowych zdaniem nauczycieli najważniejszą potrzebą szkoły jest organizacja doradztwa edukacyjno-zawodowego dla uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a także nawiązywanie współpracy z otoczeniem zewnętrznym szkoły lub placówki systemu oświaty (w tym m.in.: przedsiębiorcami, zrzeszeniami przedsiębiorców) w celu realizacji programów edukacyjnych oraz zapewnienie możliwości uczestnictwa uczniów w organizowanych targach edukacyjnych, wizytach w zakładach pracy, spotkaniach z pracodawcami oraz konkursach o tematyce zawodowej. Obecnie szkoła podejmuje działania w tym zakresie, ale nie są one na satysfakcjonującym poziomie. W ramach rozwoju własnego nauczycieli należy wesprzeć kursami i szkoleniami oraz współpracą ze specjalistycznymi ośrodkami.

3. Analiza indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym wyposażenia w pomoce dydaktyczne;

Wyposażenie szkoły w pomoce dydaktyczne, sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych dla uczniów SPE przedstawiono w Załączniku nr 1. „Arkusze analizy danych zastanych i danych ilościowych”. Gimnazjum dysponuje absolutnie niewystarczającymi pomocami dydaktycznymi w stosunku do potrzeb uczniów, przestarzałymi, nie dającymi możliwości pracy z nowoczesnymi treściami multimedialnymi. Są to: podstawowe przyrządy kreślarskie, pomiarowe, sprzęt laboratoryjny, wagi, szafy laboratoryjne, szkło laboratoryjne, przyrządy optyczne, kilkuletnie mikroskopy, filmy edukacyjne z zakresu biologii, stare mapy i atlasy, prezentacje multimedialne z zakresu j. polskiego oraz narzędzia TIK.

Zdaniem nauczycieli działania wymagające doposażenia to:

- materiały do diagnozy, wspomagania rozwoju i korygowania deficytów takich jak wady wymowy, dysleksja, wady postawy, zaburzenia koordynacji wzrokowo-ruchowej (81% tak),
- materiały do diagnozy i terapii specyficznych trudności w uczeniu się, również takich, które wynikają z potrzeb ucznia młodszego (77%),
- sprzęt specjalistyczny wspierający funkcjonowanie uczniów z niepełnosprawnością (74%),
- podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnością (87%),
- specjalistyczne pomoce dydaktyczne oraz narzędzia TIK niezbędne do realizacji programów nauczania w szkołach i placówkach (86% tak).

W dokumencie stanowiącym Załącznik nr 1. „Arkusze analizy danych zastanych i danych ilościowych” wymieniono jako **najpilniejsze potrzeby**:

- wprowadzenie do planu zajęć wyrównawczych, korekcyjno-kompensacyjnych, przygotowujących do egzaminu (klasa III), terapii psychologicznej, kółek zainteresowań,
- profesjonalne wyposażenie gabinetów (zwłaszcza chemicznego, fizycznego, biologicznego i geograficznego) w sprzęt służący do przeprowadzania eksperymentów,
- stworzenie bazy umożliwiającej poznanie predyspozycji zawodowych uczniów, ukierunkowanie ich na właściwą drogę rozwoju zawodowego,
- przygotowanie kadry zajmującej się doradztwem zawodowym,
- specjalistyczny sprzęt i narzędzia do pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz adaptacja pomieszczeń do ww. zajęć,

– finansowanie wycieczek edukacyjnych, krajoznawczych, do teatru, na uczelnie (zwłaszcza dla uczniów w trudnej sytuacji materialnej).

IV. Podsumowanie

W diagnozie przedstawiono potencjał i problemy Gimnazjum im. S. Staszica w Starogardzie Gdańskim w badanych obszarach oraz zaproponowano konkretne zmiany, jakie powinna wprowadzić szkoła w zakresie wyposażenia, organizacji, kompetencji oraz współpracy z instytucjami zewnętrznymi.

1. przygotowanie uczniów do dalszych etapów kształcenia i poruszania się na rynku pracy ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rozwojowych uczniów w zakresie:

1a – kształtowanie kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy

Celem działań naprawczych jest poprawa wyników nauczania z przedmiotów badanych podczas egzaminu zewnętrznego, zwłaszcza języka polskiego i części przyrodniczej, ale także i matematyki. Od roku szkolnego 2012/2013 średnia wyników szkoły z języka polskiego oraz przedmiotów przyrodniczych pogorszyła się. Cel należy osiągnąć poprzez regularną pracę na zajęciach wyrównawczych z języka polskiego, biologii, chemii, fizyki, matematyki. Programem należy objąć uczniów klas programowo najstarszych. Uczniom klas I–III należy umożliwić udział w zajęciach pozalekcyjnych rozwijających zainteresowania ekologią, ochroną środowiska, zjawiskami chemicznymi i fizycznymi w przyrodzie. Forma i częstotliwość zajęć powinny uwzględniać różny poziom uczniów.

Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) oraz nowoczesnych pomocy dydaktycznych (np. do nauczania przedmiotów przyrodniczych) dyrekcja i oraz ok. 30% uczniów oceniło jako realizowane niewystarczająco często, dlatego zaleca się doinwestowanie tego obszaru. Dla wszystkich uczniów niezbędna jest praca z wykorzystaniem sprzętu laboratoryjnego i programów komputerowych – dzięki temu zwiększy się prawdopodobieństwo znalezienia przez uczniów zawodu, który chcieliby wykonywać w przyszłości.

Zarówno połowa rodziców jak i uczniów oceniła wykorzystanie możliwości współpracujących ze szkołą instytucji edukacyjnych jako rzadkie lub w ogóle nie wystające. Nieco lepiej obszar ten ocenili nauczyciele i dyrekcja, jednak wyniki te dowodzą na potrzebę zwrócenia szczególnej uwagi na możliwości wykorzystania przez szkołę możliwości współpracujących z nią instytucji edukacyjnych. W obszarze rozwoju kompetencji kluczowych szkoła widzi też konieczność współpracy z takimi instytucjami jak poradnie psychologiczno-pedagogiczne, Okręgową Komisję Egzaminacyjną, Starogrodzkie Centrum Kultury.

1b – rozbudzania kreatywności i innowacyjności

W obszarze dotyczącym rozbudzania kreatywności i innowacyjności respondenci szczególną uwagę zwracają na potrzebę organizacji kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów dla uczniów oraz organizację dodatkowych zajęć pozaszkolnych, w tym wyjazdów i wycieczek edukacyjnych, a także (choć w mniejszym stopniu) realizację zajęć dodatkowych. Ponad połowa osób uczestniczących w badaniach wyraża potrzebę realizacji różnych form rozwijających uzdolnienie ucznia. Zajęcia pozaszkolne, wsparte współpracą z instytucjami zewnętrznymi, wspartyby kreatywność uczniów i ich rozwój w posiadanych przez nich predyspozycjach.

Działania naprawcze powinny nie tylko przynieść poprawę wyników uzyskiwanych na egzaminach wewnętrznych, ale też rozwinąć lub wzmocnić wśród uczniów kreatywność i innowacyjność – czynniki pożądane i wysoko cenione na rynku pracy.

W obszarze rozwoju kreatywności i innowacyjności szkoła widzi też konieczność współpracy z takimi instytucjami, jak m.in. Uniwersytet Gdański, Młodzieżowa Rada Miasta, Polskie Centrum Mediacji.

1c – działania podejmowane przez szkołę w ramach doradztwa edukacyjno-zawodowego:

Zakres pomagania uczniom w planowaniu własnej ścieżki edukacyjnej i zawodowej, opartej na umiejętności poszukiwania informacji o zawodach i sytuacji na rynku pracy, a także o ofertach kształcenia na kolejnych etapach edukacyjnych został stosunkowo negatywnie oceniony przez uczniów (64% oceniło je jako rzadkie oraz niewystarczające). Również dyrekcja oraz 31% nauczycieli oceniło je jako częste, choć niewystarczające, dlatego zalecane jest doinwestowanie tego obszaru i wzmocnienie działań w tym zakresie. Z przeprowadzonych badań wynika, że jedną z ważniejszych potrzeb szkoły jest umożliwienie uczniom poznania ich umiejętności, zainteresowań, uzdolnień, predyspozycji zawodowych związanych z wyborem zawodu lub kolejnego etapu edukacyjnego. Zarówno uczniowie (40%) jak i rodzice (38%) ocenili działania szkoły w tym obszarze jako częste, ale niewystarczające. Podobnie nisko ocenione zostały działania szkoły dotyczące rozwijania umiejętności społecznych uczniów, w tym pracy zespołowej – prawie 1/3 respondentów z tych grup określiła je jako częste, ale niewystarczające.

Kierunek działań naprawczych powinien więc nastwiony być na wzmocnienie kompetencji nauczycieli w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego oraz stworzenie przestrzeni nie tylko dla lepszego samopoznania uczniów w tym obszarze, ale także wzmacniania w nich umiejętności społecznych i nauki pracy zespołowej. Jest to ważne zwłaszcza w kontekście dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości na rynku pracy.

W obszarze rozwoju doradztwa edukacyjno-zawodowego szkoła widzi też konieczność współpracy z takimi instytucjami, jak m.in. szkoły średnie z powiatu starogardzkiego, Młodzieżowe Centrum Kariery, Targi Edukacyjne.

1d – przełamywania barier i ograniczeń wynikających z niepełnosprawności lub z zaburzeń rozwoju

Do Gimnazjum im. S. Staszica w Starogardzie Gdańskim uczęszcza około 55 uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych wynikających z niepełnosprawności lub z zaburzeń rozwoju. W obszarze wspomagania uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych szkoła ta wymaga dostosowanie oferty edukacyjnej szkoły do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów, m.in. poprzez przygotowanie nauczycieli do indywidualizacji pracy z uczniem. Należy zorganizować też i wyposażać specjalistyczne gabinety do diagnozy uczniów, a później do ich terapii. Obecnie szkoła prowadzi działania w tym zakresie, nie można ich jednak uznać za wystarczające.

1e – wyrównywania szans edukacyjnych

Szkoła posiada uczniów z niepełnosprawnościami oraz zagrożonych wypadnięciem z systemu oświaty. Dla pierwszej grupy niezbędne jest doposażenie szkoły w sprzęt specjalistyczny oraz w materiały dydaktyczne. Dla drugiej – indywidualne programy i zajęcia socjoterapeutyczne.

W badaniu wskazano na możliwość poprawy w zakresie wprowadzenia także nowych form aktywności, np. organizacja zajęć kompensacyjno-wyrównawczych, korekcyjno-kompensacyjnych oraz terapii psychologicznej. W tym zakresie szkoła powinna podjąć współpracę z: poradnią psychologiczno-pedagogiczną, placówką MOPS i GOPS Starogard Gdański.

2. kompetencje zawodowe nauczycieli oraz warunki ich pracy ze szczególnym uwzględnieniem:

2a – stosowania metod pracy oraz form organizacyjnych procesu nauczania sprzyjających kształtowaniu właściwych postaw/umiejętności oraz kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy

Z przeprowadzonej analizy wynika konieczność zapewnienia szkoleń w zakresie zwiększenia umiejętności nauczycieli w wykorzystaniu narzędzi TIK w czasie zajęć lekcyjnych i dodatkowych oraz doradztwa edukacyjno-zawodowego dla uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

2b – stosowania aktywizujących metod pracy z uczniem, opartych na metodzie badawczej i doświadczalnej
Uczestnicy badania wskazali na potrzebę poprawy umiejętności nauczycieli w zakresie stosowania aktywizujących metod pracy z uczniem oraz doskonalenia umiejętności i kompetencji, przede wszystkim nauczycieli przedmiotów przyrodniczych, niezbędnych do prowadzenia procesu nauczania opartego na metodzie eksperymentu. Ankietowani zwrócili uwagę na potrzebę organizacji kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów dla uczniów oraz dodatkowych zajęć pozaszkolnych, w tym wyjazdów i wycieczek edukacyjnych.

2c – korzystania z narzędzi TIK w nauczaniu

Uczniowie, rodzice, nauczyciele i dyrekcja wskazali na potrzebę zmian w zakresie wykorzystania narzędzi cyfrowych w trakcie lekcji, edukacji w zakresie bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni oraz bezpiecznego korzystania ze sprzętu komputerowego lub innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera.

W obszarze korzystania z narzędzi TIK w nauczaniu szkoła widzi też konieczność współpracy z takimi instytucjami, jak m.in. Polskie Towarzystwo Informatyczne.

2d – indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz wsparcia ucznia młodszego
Dyrekcja i nauczyciele wskazali na potrzebę poprawy umiejętności procesu indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami, w tym z uczniem niepełnosprawnym, rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych uczniów i efektywnego stosowania pomocy dydaktycznych w pracy. Według nauczycieli ważne też jest dostosowanie oferty edukacyjnej szkoły do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów.

W obszarze indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz wsparcia ucznia młodszego szkoła widzi też konieczność współpracy z takimi instytucjami, jak poradnie psychologiczno-pedagogiczne.

Ponadto w obszarze podnoszenia **kompetencji zawodowych nauczycieli** szkoła widzi też konieczność współpracy z takimi instytucjami, jak m.in. wydawnictwa szkolne, Pomorska Szkoła Wyższa.

3. wyposażenia w pomoce dydaktyczne, w tym:

3a – wyposażenie pracowni szkolnych w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych

Wskazano na konieczność profesjonalnego wyposażenia pracowni przedmiotowych z: biologii, chemii, fizyki oraz geografii w sprzęt zgodnie z Katalogiem wyposażenia pracowni przyrodniczych w gimnazjum zamieszczonym na stronie internetowej Ministerstwa Edukacji

<http://efs.men.gov.pl/attachments/article/2090/Katalog%20wyposa%C5%BCenia%20pracowni%20przyrodniczych%20w%20gimnazjum.pdf>

3b – specjalistyczny sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych oraz wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a także podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnościami

Jako najważniejszą potrzebę dyrekcja uznała zapewnienie uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi specjalistycznego sprzętu i narzędzi pracy, a także adaptacji pomieszczeń szkolnych do pracy z wyżej wymienionymi uczniami.

Indywidualna diagnoza potrzeb rozwojowych

Gimnazjum nr 4 im Jana Pawła II w Starogardzie Gdańskim

Niniejszy dokument stanowi analizę sytuacji Gimnazjum nr 4 w Starogardzie Gdańskim w odniesieniu do ostatnich 3 lat szkolnych (2012/2013, 2013/2014, 2014/2015) i służy określeniu potencjału oraz identyfikacji problemów oczekujących na rozwiązanie w obszarze kształcenia ogólnego. Analiza określa sytuację szkoły i służy identyfikacji zarówno problemów jak i potencjału szkoły w obszarze kształcenia ogólnego, przygotowania uczniów do kolejnych etapów kształcenia oraz poruszania się w przyszłości na rynku pracy; oceny tego obszaru dokonała również kadra pedagogiczna szkoły.

I. Wykaz materiałów, na podstawie których powstała diagnoza

Diagnoza zawiera sformułowane potrzeby rozwojowe uczniów i wynikający z nich zakres wsparcia nauczycieli oraz doposażenia szkoły w sprzęt i pomoce dydaktyczne określone na podstawie danych uzyskanych z ankiet przeprowadzonych wśród: 41 uczniów, 24 rodziców/prawnych opiekunów, 19 nauczycieli i dyrektora szkoły oraz z analizy dokumentacji szkolnej i wyników egzaminów zewnętrznych, a także ankiet diagnostycznych, stanowiących załączniki do niniejszego opracowania:

Załącznik nr 1. „Arkusze analizy danych zastanych i danych ilościowych” zawierający następujące informacje:

A – Analiza indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym przygotowania uczniów do dalszych etapów kształcenia i poruszania się na rynku pracy realizowanych w szkole w ciągu ostatnich trzech lat. Dokumenty potwierdzające kształtowanie kompetencji kluczowych, rozbudzanie kreatywności i innowacyjności oraz wyrównywania szans edukacyjnych:

- 23) wyniki nadzoru pedagogicznego,
- 24) wnioski z ewaluacji wewnętrznej,
- 25) wnioski podjęte przez radę pedagogiczną,
- 26) wnioski wynikające z analizy wyników sprawdzianu gimnazjalnego.

B – Analiza indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym oczekiwanych kompetencji zawodowych nauczycieli. Dokumentacja potwierdzająca planowanie i monitorowanie pracy nauczycieli w zakresie: stosowania metod pracy sprzyjających kształtowaniu oczekiwanych postaw oraz kompetencji kluczowych, stosowania aktywizujących metod nauczania, korzystania z narzędzi TIK oraz indywidualizacji pracy z uczniami w ostatnich trzech latach oraz kluczowe potrzeby w zakresie wsparcia rozwoju kompetencji nauczycieli na kolejny rok szkolny.

C – liczba uczniów w latach 2013/2014, 2014/2015, 2015/2016 i przewidywana na 2016/2017.

D – wyniki egzaminów zewnętrznych za lata 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015.

E – liczba uczniów niepełnosprawnych i o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym zdolnych.

F – wyposażenie w pomoce dydaktyczne, sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych dla uczniów SPE, narzędzia TIK.

G – najpilniejsze potrzeby w zakresie wyposażenia.

H – partnerzy pomocni w zaspokojeniu poszczególnych potrzeb uczniów.

Załącznik nr 2. „Dane dotyczące form oraz możliwości wsparcia uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych” – zawiera szczegółowy opis grup uczniów wymagających wsparcia, przypisane im działania, kompetencje nauczycieli, sprzęt i pomoce dydaktyczne.

Załącznik nr 3. „Zestawienie form i zasobów wspomagających rozwój szkoły” – Hierarchia potrzeb szkoły.

Załącznik nr 4. Katalog wyposażenia pracowni przyrodniczych w gimnazjum:

<http://efs.men.gov.pl/attachments/article/2090/Katalog%20wyposa%C5%BCenia%20pracowni%20przyrodniczych%20w%20gimnazjum.pdf>

II. Diagnoza indywidualna potrzeb rozwojowych Gimnazjum nr 4 w Starogardzie Gdańskim obejmuje:

1. analizę indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym przygotowania uczniów do dalszych etapów kształcenia i poruszania się na rynku pracy ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rozwojowych uczniów w zakresie:

- 1a – kształtowania kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy,
- 1b – rozbudzania kreatywności i innowacyjności,
- 1c – działania podejmowane przez szkołę w ramach doradztwa edukacyjno-zawodowego,
- 1d – przełamywania barier i ograniczeń wynikających z niepełnosprawności lub z zaburzeń rozwoju,
- 1e – wyrównywania szans edukacyjnych;

2. analizę indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym kompetencji zawodowych nauczycieli oraz warunków ich pracy ze szczególnym uwzględnieniem:

- 2a – stosowania metod pracy oraz form organizacyjnych procesu nauczania sprzyjających kształtowaniu właściwych postaw/umiejętności oraz kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy,
- 2b – stosowania aktywizujących metod pracy z uczniem, opartych na metodzie badawczej i doświadczalnej,
- 2c – korzystania z narzędzi TIK w nauczaniu,
- 2d – indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz wsparcia ucznia młodszego;

3. analizę indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym wyposażenia w pomoce dydaktyczne, w tym:

- 3a – wyposażenie pracowni szkolnych w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych,
- 3b – specjalistyczny sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych oraz wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a także podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnościami.

III. Przedstawienie zebranych danych

W szkole uczy się obecnie 150 uczniów, w kolejnych latach obserwuje się wzrost (na rok szkolny 2016/2017 do ok. 175). Średnio w szkole uczy się ok. 153 uczniów w średnio 8 oddziałach. Liczba uczniów niepełnosprawnych – 7, liczba uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych: 56 ze specyficznymi potrzebami i niepowodzeniami szkolnymi, 1 uczeń zdolny.

Liczba uczniów w ubiegłym roku (tabela 1), obecnie (tabela 2) wraz z prognozą na przyszły rok szkolny (tabela 3) przedstawia się następująco:

Tabela 1

Rok szkolny	Liczba uczniów w poszczególnych rocznikach			Łącznie	
	Liczba klas	Rocznik	Liczba uczniów	K	M
2013/2014	Kl. I – 2	2000	45	17	28
	Kl. II – 3	1999	40	21	19
	Kl. III – 3	1998	61	27	34

Tabela 2

Rok szkolny	Liczba uczniów w poszczególnych rocznikach			Łącznie	
	Liczba klas	Rocznik	Liczba uczniów	K	M
2014/2015	Kl. I – 3	2001	63	28	35
	Kl. II – 2	2000	42	17	25

	Kl. III - 3	1999	58	31	27
--	-------------	------	----	----	----

Tabela 3

Rok szkolny	Liczba uczniów w poszczególnych rocznikach			Łącznie	
	Liczba klas	Rocznik	Liczba uczniów	K	M
2015/2016	Kl. I – 2	2002/2003	52	26	26
	Kl. II – 3	2001	57	25	32
	Kl. III - 2	2000	41	17	24

Tabela 4

Rok szkolny	Liczba uczniów w poszczególnych rocznikach			Łącznie	
	Liczba klas	Rocznik	Liczba uczniów	K	M
2016/2017	Kl. I – 3	2003/2004	60	27	33
	Kl. II – 2	2002/2003	52	26	26
	Kl. III - 3	2001	63	28	35

Wyniki egzaminów zewnętrznych w kolejnych 3 latach prezentowały się następująco:

Rok szkolny	Część egzaminu	Średnia szkolna	Chłopcy	Dziewczęta	Średnia	
					Krajowa	Regionalna
2012/2013	j. polski	63,3%	35,9%	27,4%	62%	59,85%
	historia i WOS	61,5%	36,6%	24,9%	58%	55,99%
	matematyka	53,5%	32,2%	21,3%	48%	47,25%
	przedmioty przyrodnicze	58,4%	35,8%	22,6%	59%	57,49%
	j. angielski – poziom podstawowy	65,4%	37,1%	28,3%	63%	62,56%
	j. angielski – poziom rozszerzony	44,7%	21,62%	23,03%	45%	46,03%
	j. niemiecki – poziom podstawowy	95%	–	95%	58%	54,59%
	j. niemiecki – poziom rozszerzony	93%	–	93%	40%	34,07%
2013/2014	j. polski	65,7%	34,8%	30,9%	68%	64%
	historia i WOS	58,8%	32,6%	26,2%	59%	57%
	matematyka	47,9%	26,52%	21,34%	47%	47%
	przedmioty przyrodnicze	50,4%	28,6%	21,8%	52%	51%
	j. angielski – poziom podstawowy	65,7%	38,1%	27,6%	67%	66%
	j. angielski –	37,7%	21,3%	16,4%	47%	45%

	poziom rozszerzony					
	j. niemiecki – poziom podstawowy	52,8%	28%	59%	54%	52%
	j. niemiecki – poziom rozszerzony	42,75%	–	42,75%	39%	31%
2014/2015	j. polski	65,1%	29,8%	35,3%	62%	60%
	historia i WOS	68,1%	32,9%	35,2%	64%	63%
	matematyka	55,3%	27,02%	28,3%	48%	48%
	przedmioty przyrodnicze	55,8%	28,4%	27,4%	50%	49%
	j. angielski – poziom podstawowy	70,7%	33,7%	37,02%	67%	66%
	j. angielski – poziom rozszerzony	46%	22,25%	23,79%	48%	48%
	j. niemiecki – poziom podstawowy	–	–	–	–	–
	j. niemiecki – poziom rozszerzony	–	–	–	–	–

Z badań ankietowych przeprowadzonym wśród uczniów, rodziców/opiekunów prawnych, nauczycieli i dyrekcji wynika, że działania realizowane w szkole w zakresie:

1a – kształtowania kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy

25) uwzględniają indywidualne potrzeby i możliwości ucznia

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
27 % wystarczająco często	62 % wystarczająco często	10% regularnie	często, choć niewystarczająco
42% często, choć niewystarczająco	21% często, choć niewystarczająco	53 % wystarczająco często	
29% rzadko lub wcale	13% rzadko lub wcale	32% często, choć niewystarczająco	

26) wykorzystują technologie informacyjno-komunikacyjne (TIK) obejmujące m.in.: kształtowanie i rozwijanie kompetencji cyfrowych poprzez naukę programowania, myślenia logarytmicznego, z uwzględnieniem bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni i wynikających z tego tytułu zagrożeń

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
27 % wystarczająco często	71% wystarczająco często	16% regularnie	często, choć niewystarczająco
32% często, choć niewystarczająco	25% często, choć niewystarczająco	53 % wystarczająco często	
		26% często, choć	

41% rzadko lub wcale		niewystarczająco	
----------------------	--	------------------	--

27) wykorzystują różne nowoczesne pomoce dydaktyczne, np. do nauczania przedmiotów przyrodniczych

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
23 % wystarczająco często 30% często, choć niewystarczająco 45% rzadko lub wcale	50% wystarczająco często 33% często, choć niewystarczająco 17% rzadko lub wcale	16% regularnie 21% wystarczająco często 21% często, choć niewystarczająco 42% rzadko lub wcale	wystarczająco często

28) wykorzystują możliwości współpracujących ze szkołą instytucji edukacyjnych

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
10% często, choć niewystarczająco 90% rzadko lub wcale	8% wystarczająco często 21% często, choć niewystarczająco 67% rzadko lub wcale	21 % wystarczająco często 11% często, choć niewystarczająco 68% rzadko lub wcale	rzadko lub wcale

1c – działania podejmowane przez szkołę w ramach doradztwa edukacyjno-zawodowego:

13) umożliwiają uczniom poznanie ich umiejętności, zainteresowań, uzdolnień, predyspozycji zawodowych związanych z wyborem zawodu lub kolejnego etapu edukacyjnego

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
10 % wystarczająco często 41% często, choć niewystarczająco 49% rzadko lub wcale	12% wystarczająco często 71% często, choć niewystarczająco 13% rzadko lub wcale	16% regularnie 16% wystarczająco często 58% często, choć niewystarczająco 10% rzadko lub wcale	–

14) pomagają uczniom rozwijać umiejętności społeczne, w tym pracy zespołowej

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
44% wystarczająco często 32% często, choć niewystarczająco 22% rzadko lub wcale	50% wystarczająco często 42% często, choć niewystarczająco 8% rzadko lub wcale	10% regularnie 32% wystarczająco często 21% często, choć niewystarczająco 37% rzadko lub wcale	–

- 15) pomagają uczniom w planowaniu własnej ścieżki edukacyjnej i zawodowej, opartej na umiejętności poszukiwania informacji o zawodach i sytuacji na rynku pracy, a także o ofertach kształcenia na kolejnych etapach edukacyjnych

Uczniowie	Rodzice	Nauczyciele	Dyrekcja
3% wystarczająco często 34% często, choć niewystarczająco 63% rzadko lub wcale	38% wystarczająco często 33% często, choć niewystarczająco 29% rzadko lub wcale	23% regularnie 18% wystarczająco często 53% często, choć niewystarczająco 6% rzadko lub wcale	–

Obszary:

1b – rozbudzania kreatywności i innowacyjności, 1d – przełamywania barier i ograniczeń wynikających z niepełnosprawności lub z zaburzeń rozwoju oraz 1e – wyrównywania szans edukacyjnych to obszary stanowiące pole do rozwoju w przyszłości i dalszej zmiany. W szczególności naprawą należy objąć:

obszar	tak/nie	uczniowie	rodzice	nauczyciele
realizację dodatkowych zajęć	tak	54%	79%	54%
	nie	24%	13%	36%
realizację różnych form rozwijających uzdolnienia	tak	63%	88%	79%
	nie	17%	4%	21%
organizację kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów dla uczniów	tak	51%	79%	58%
	nie	29%	8%	32%
doradztwo edukacyjno-zawodowe dla uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	tak	63%	75%	44%
	nie	20%	13%	44%
nawiązywanie współpracy z otoczeniem zewnętrznym szkoły lub placówki systemu oświaty (w tym m.in.: przedsiębiorcami, zrzeszeniami przedsiębiorców) w celu realizacji programów edukacyjnych	tak	51%	67%	72%
	nie	15%	4%	28%
realizację zajęć organizowanych poza lekcjami lub poza szkołą	tak	54%	67%	56%
	nie	24%	0%	33%
nauczanie oparte na metodzie eksperymentu (n-le: 2c- wdrożenie nowych form pracy i programów, 2d – tworzenie klas o nowatorskich rozwiązaniach	tak	70%	71%	2c – 32% 2d – 58%
	nie	23%	4%	2c – 47%

programowych, metodycznych, organizacyjnych)				2d – 26%
wyposażenie szkolnych pracowni w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych lub matematyki	tak	56%	75%	–
	nie	24%	4%	
prowadzenie zróżnicowanych form pracy z uczniami w zakresie badanie predyspozycji zawodowych i planowania ścieżki edukacyjnej i zawodowej	tak	68%	71%	
	nie	17%	4%	
zapewnienie możliwości uczestnictwa uczniów w organizowanych targach edukacyjnych, wizytach w zakładach pracy, spotkaniach z pracodawcami oraz konkursach o tematyce zawodowej	tak	66%	63%	
	nie	22%	4%	
wykorzystanie narzędzi cyfrowych w trakcie lekcji	tak	68%	71%	61%
	nie	18%	0%	28%
edukację w zakresie bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni oraz bezpieczne korzystanie ze sprzętu komputerowego lub innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera	tak	44%	61%	78%
	nie	34%	9%	17%
wykorzystanie zasobów dydaktycznych dostępnych w internecie	tak	59%	75%	–
	nie	27%	0%	
organizację dodatkowych zajęć pozaszkolnych, w tym wyjazdów i wycieczek edukacyjnych	tak	85%	79%	–
	nie	12%	8%	
organizację edukacyjnych programów wakacyjnych	tak	49%	79%	–
		39%	4%	

Na podstawie analizy powyższych danych należy stwierdzić, że najbardziej wymagającym wsparcia obszarem według uczniów, rodziców i nauczycieli jest:

1. wykorzystanie nowoczesnych pomocy dydaktycznych w trakcie zajęć (w tym narzędzi cyfrowych i zasobów dydaktycznych dostępnych w Internecie) oraz wykorzystanie nowoczesnych metod nauczania, również metody eksperymentu i tworzenia klas o nowatorskich rozwiązaniach programowych, metodycznych, organizacyjnych;
2. realizacja różnych form rozwijających uzdolnienia, w tym kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów;
3. organizacja zajęć pozaszkolnych w tym wyjazdów i wycieczek edukacyjnych ze szczególnym uwzględnieniem zajęć prowadzonych we współpracy z pomorskimi organizacjami takimi jak instytucje edukacyjne (typu Centrum Nauki Experyment czy Centrum Hewelianum) oraz szkoły wyższe;
4. pomoc uczniom w planowaniu własnej ścieżki edukacyjnej i zawodowej, opartej na umiejętności poszukiwania informacji o zawodach i sytuacji na rynku pracy, a także o ofertach kształcenia na kolejnych etapach edukacyjnych.

W tych obszarach zachodzi najbardziej zbieżna ocena badanych. Ponadto zarówno uczniowie, jak i dyrekcja placówki wskazali, że należy większą wagę przykładąć do wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) obejmujących m.in.: kształtowanie i rozwijanie kompetencji cyfrowych poprzez naukę programowania, myślenia logarytmicznego, z uwzględnieniem bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni i wynikających z tego tytułu zagrożeń. Również rodzice podkreślali potrzebę edukacji uczniów na temat zagrożeń w Internecie (wykorzystanie narzędzi TIK na zajęciach uznali za wystarczające).

2. Analiza sytuacji Publicznego Gimnazjum nr 4 w Starogardzie Gdańskim w obszarze dotyczącym kompetencji zawodowych nauczycieli oraz warunków ich pracy:

Zdaniem nauczycieli funkcjonowanie szkoły w obszarze:

- organizowanie i udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w trakcie bieżącej pracy z uczniem jest regularne lub wystarczająco częste (79%),
- opracowanie i realizację w trakcie bieżącej pracy z uczniem indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego jest regularne lub wystarczająco częste (79%),
- opracowanie i realizację w trakcie bieżącej pracy z uczniem indywidualnych programów zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży posiadających orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych jest regularne lub wystarczająco częste (63%),
- uwzględnianie potrzeb uczniów, nauczycieli, psychologów i pedagogów szkolnych, opiekunów prawnych jest niewystarczająco częste lub rzadkie (52%)
- dostosowanie oferty edukacyjnej szkoły do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów, m.in. poprzez przygotowanie nauczycieli do indywidualizacji pracy z uczniem jest niewystarczająco częste lub rzadkie (58%)

Obszary szkoły, które wymagają zmian zdaniem nauczycieli to:

w obszarze realizacji zajęć dodatkowych :

- realizacja dodatkowych zajęć – projekt edukacyjny finansowany ze środków EFS może być realizowany jako projekt interdyscyplinarny, łączący wiadomości i umiejętności z różnych dziedzin (66%),
- realizacja różnych form rozwijających uzdolnienia uczniów (79%),
- nawiązywanie współpracy z otoczeniem zewnętrznym szkoły lub placówki systemu oświaty (w tym m.in.: przedsiębiorcami, zrzeszeniami przedsiębiorców) w celu realizacji programów edukacyjnych (72%),
- zapewnienie możliwości uczestnictwa uczniów w organizowanych targach edukacyjnych, wizytach w zakładach pracy, spotkaniach z pracodawcami oraz konkursach o tematyce zawodowej (78%),
- rozwijanie współpracy z instytucjami zewnętrznymi wspierającymi doradztwo edukacyjno-zawodowe, tworzenie programów zewnętrznego wsparcia szkół w obszarze doradztwa edukacyjno-zawodowego (67%).

Nauczyciele dostrzegają potrzebę rozwoju własnych kompetencji zawodowych w ramach:

- kursów i szkoleń (55%),
- wspierania istniejących, budowania nowych i moderowania sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli (47%) tak,
- programów wspomagania realizowanych bezpośrednio w szkole (79%).

Zdaniem nauczycieli funkcjonowanie szkoły w większym stopniu powinno uwzględniać potrzeby uczniów, nauczycieli, psychologów i pedagogów szkolnych oraz opiekunów prawnych. Jako możliwe formy realizowania tego obszaru wskazują: realizowanie dodatkowych zajęć jako projekt interdyscyplinarny łączący wiadomości i umiejętności z różnych dziedzin oraz realizowanie różnych form rozwijających uzdolnienia uczniów.

Oferta szkoły powinna w większym stopniu uwzględniać indywidualne potrzeby i możliwości uczniów.

Tymczasem blisko 60% nauczycieli nie jest przygotowana do indywidualizacji pracy z uczniem. Nauczyciele

widzą szansę zdobycia niezbędnych umiejętności dzięki programom wspomagania realizowane bezpośrednio w szkole, kursom i szkoleniom oraz sieciom współpracy i samokształcenia nauczycieli.

W odpowiedziach nauczycieli ponownie pojawia się potrzeba poszerzenia oferty placówki o współpracę z otoczeniem zewnętrznym: instytucjami edukacyjnymi, przedsiębiorstwami, instytucjami wspierającymi doradztwo zawodowe; oraz o możliwość uczestnictwa w takich wydarzeniach, jak targi edukacyjne, targi pracy, spotkania z przedsiębiorcami, konkursy o tematyce zawodowej.

3. Analiza indywidualnej sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym wyposażenia w pomoce dydaktyczne;

Wyposażenie szkoły w pomoce dydaktyczne, sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych przedstawiono w Załączniku nr 1. „Arkusze analizy danych zastanych i danych ilościowych”. Gimnazjum dysponuje absolutnie niewystarczającymi pomocami dydaktycznymi w stosunku do potrzeb uczniów. Są to materace, gry edukacyjno-badawcze, sprzęt komputerowy wraz z oprogramowaniem dla ucznia słabowidzącego.

Zdaniem nauczycieli działania wymagające doposażenia to:

- specjalistyczne oprogramowanie do pracy z uczniami z wykorzystaniem TIK (84%),
- materiały do diagnozy, wspomagania rozwoju i korygowania deficytów takich jak wady wymowy, dysleksja, wady postawy, zaburzenia koordynacji wzrokowo-ruchowej (72%),
- materiały do diagnozy i terapii specyficznych trudności w uczeniu się, również takich, które wynikają z potrzeb ucznia młodszego (72%),
- sprzęt specjalistyczny wspierający funkcjonowanie uczniów z niepełnosprawnością (50%),
- podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnością (50%).

W dokumencie stanowiącym Załącznik nr 1. „Arkusze analizy danych zastanych i danych ilościowych” wymieniono jako **najpilniejszą potrzebę** stworzenie miejsca, gdzie uczniowie mogliby rozwijać kompetencje kluczowe poprzez metodę eksperymentu. Z ankiet zaś wynika, że w szkole brakuje narzędzi, które nauczyciele, psycholog i pedagog mogliby wykorzystywać do pracy z uczniem, w tym pracy rewalidacyjno-wyrównawczej. Następnie organizację i wyposażenie gabinetów specjalistycznych w szkole: pedagogicznego, psychologicznego i logopedycznego, wsparcie ich w materiały diagnostyczne i materiały dydaktyczne dla niepełnosprawnych. Konieczne dla szkoły jest także ze względu na posiadanie uczniów z niepełnosprawnością doposażenie jej w sprzęt specjalistyczny, podręczniki i materiały dydaktyczne dla niepełnosprawnych.

Niezbędne jest:

- uzyskanie kompetencji nauczycieli w zakresie logopedii i socjoterapii przez cykl szkoleń, spotkania w grupie logopedów i studia podyplomowe na kierunku socjoterapia,
- doposażenie szkoły w narzędzia i materiały do pracy z uczniami z wadami wymowy (mikrofon MP3, gry logopedyczne, książki, płyty i programy), z niedostosowaniem społecznym (sprzęt audiowizualny: aparat cyfrowy z kamerą, tablica interaktywna, laptop, projektor).

Z oceny ogólnej wynika również, że niezbędne jest przeszkolenie nauczycieli w zakresie nauczania opartego na metodzie eksperymentu oraz z robotyki i programowania w celu nabycia kompetencji matematyczno-informatycznych.

IV. Podsumowanie

W diagnozie przedstawiono potencjał i problemy Gimnazjum nr 4 w Starogardzie Gdańskim w badanych obszarach oraz zaproponowano konkretne zmiany, jakie powinna wprowadzić szkoła w zakresie wyposażenia, organizacji, kompetencji oraz współpracy z instytucjami zewnętrznymi.

1. przygotowanie uczniów do dalszych etapów kształcenia i poruszania się na rynku pracy ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rozwojowych uczniów w zakresie:

1a – kształtowanie kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy

Kompetencje kluczowe są kształtowane poniżej poziomu średniej krajowej. Nauczania z wykorzystaniem narzędzi TIK oraz z wykorzystaniem nowoczesnych pomocy dydaktycznych jest niewystarczające, a w opinii części uczniów, rodziców i nauczycieli nie występuje w ogóle. W tym zakresie też wskazano na potrzebę współpracy z lokalnymi instytucjami takimi jak Urząd Miasta, Urząd Pracy, Cech Rzemiosł Różnych, Krajowy Ośrodek Wsparcia Edukacji.

1b – rozbudzania kreatywności i innowacyjności

Ponad 50% uczniów ma potrzebę wyjścia poza zajęcia lekcyjne w nauce przez zajęcia dodatkowe, formy rozwijające ich zainteresowania, kółka zainteresowań, warsztaty. Zarówno uczniowie, rodzice, jak i nauczyciele oraz dyrekcja szkoły wskazuje na potrzebę współpracy z instytucjami edukacyjnymi takimi jak Centrum Hewelianum. Zauważono również, że brakuje w najbliższym otoczeniu miejsca, które wspierało by uczniów w rozwijaniu swoich umiejętności metodą eksperymentu, i jego stworzenie uznano za priorytet wśród potrzeb szkoły.

1c – przełamywania barier i ograniczeń wynikających z niepełnosprawności lub z zaburzeń rozwoju

Obowiązki wspomagania uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych zdaniem ankietowanych są spełniane regularnie, ale na niewystarczającym poziomie. Najbardziej wsparcia wymaga dostosowanie oferty edukacyjnej szkoły do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów, m.in. poprzez przygotowanie nauczycieli do indywidualizacji pracy z uczniem przez szkolenia i wsparcie sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli. Należy zorganizować też i wyposażyć specjalistyczne gabinety do diagnozy i terapii uczniów.

1d – wyrównywania szans edukacyjnych

Szkoła posiada dużą grupę (ponad 10%) uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Konieczna jest w tym zakresie praca kompensacyjno-wyrównawcza, szczególne z uczniami z dysleksją, wadami wymowy, niedostosowaniem społecznym. Niezbędne jest doposażenie szkoły w narzędzia służące diagnozie i terapii w tym zakresie.

Niezbędna w tym obszarze jest współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Gminą Miejską Starogard Gdański, Starostwem Powiatowym Starogard Gdański, Urzędem Marszałkowskim Gdańsk, Centrum Hewelianum.

2. kompetencje zawodowe nauczycieli oraz warunki ich pracy ze szczególnym uwzględnieniem:

2a – stosowania metod pracy oraz form organizacyjnych procesu nauczania sprzyjających kształtowaniu właściwych postaw/umiejętności oraz kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy

Za kwestię wymagającą wsparcia uznano tworzenie klas o nowatorskich rozwiązaniach programowych, metodycznych, organizacyjnych. Istotne jest również organizowanie zajęć poza szkołą, umożliwiających uczniom spotkanie się z przedstawicielami różnych placówek i instytucji, w tym tych związanych z rynkiem pracy.

2b – stosowania aktywizujących metod pracy z uczniem, opartych na metodzie badawczej i doświadczalnej

Badanie wykazało, że nauczyciele częściej powinni stosować metody aktywizujące, szczególnie metodę problemową i metodę projektu, tak, by zajęcia zyskały na atrakcyjności. Za priorytetową potrzebę w tym

zakresie uznano stworzenie w najbliższej okolicy miejsca, gdzie uczniowie mogliby uczyć się metodą eksperymentu.

2c – korzystania z narzędzi TIK w nauczaniu

Istnieje potrzeba częstszego wykorzystania narzędzi cyfrowych w trakcie zajęć. Wskazano na takie możliwości jak wykorzystanie zasobów internetowych, wykorzystanie sprzętów mających funkcje komputera. Należy przy tym zwrócić uwagę na edukację w zakresie bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni.

2d – indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz wsparcia ucznia młodszego
Niezbędne jest zwiększenie kompetencji nauczycielskich w zakresie indywidualizacji pracy z uczniem przez szkolenia, kursy.

3. wyposażenia w pomoce dydaktyczne, w tym:

3a – wyposażenie pracowni szkolnych w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych

W zakresie tym szkoła wymaga doposażenia w:

1. Zestawy do robotyki
2. Mikroskop z podłączeniem do komputera
3. Modele do budowania cząsteczek
4. Maszyna elektrostatyczna lub generator van de Graffa

3b – specjalistyczny sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych oraz wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a także podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnościami

Jako najważniejszą potrzebę dyrekcja uznała zakup:

1. Testu „Wielowymiarowy kwestionariusz Preferencji”
2. Testu CSS3 – czytanie sensownych znaków dla (dysleksja)
3. Testu CSS5 – czytanie sensownych znaków (dysleksja)
4. Testu IDS – skala inteligencji i rozwoju dla młodzieży
5. Testu STAIC inwentarz stanu i cechu lęku dla młodzieży

Analiza polityki miasta Starogard Gdański w obszarze kształcenia ogólnego

Etap II

W dokumencie „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Starogard Gdański” zapewnienie systemu edukacji zapewniającej wszystkim równe szanse rozwoju było celem, którego zakończenie wyznaczono na rok 2015. W jego ramach wyszczególniono cele szczegółowe: dopasowanie systemu edukacji do potrzeb osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, tworzenie nowych form i prowadzenie działań dopasowujących system edukacji o zmieniających się warunków otoczenia, prowadzenie akcji edukacyjnych nastawionych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów społecznych, zapewnienie pomocy materialnej umożliwiającej osobom z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym dostęp do edukacji.

Założenia te są zgodne ze Strategią Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta” na lata 2013–2020.

W dokumencie tym określono za pomocą analizy SWOT mocne i słabe strony edukacji w Starogardzie Gdańskim. Do mocnych stron zaliczono: zadowalający poziom kształcenia, modernizację placówek, w tym przystosowanie ich do potrzeb uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, współpracę z organizacjami pozarządowymi w zakresie wyrównywania szans dzieci i młodzieży, wystarczającą sieć szkół, bogatą ofertę zajęć dodatkowych i pozalekcyjnych, wykwalifikowaną kadrę i efektywne wykorzystanie bazy dydaktycznej. Słabymi stronami są: niewystarczające dostosowanie szkolnictwa ponadgimnazjalnego do rynku pracy, niewystarczające doposażenie pomocy dydaktycznych w szkołach podstawowych i gimnazjalnych, niewystarczające przygotowanie dydaktyczne części nauczycieli.

W swojej Misji miasto Starogard Gdański uznało jakość kształcenia za 1. cel szczegółowy w celu głównym: Rozwój społeczny. Planowane działania miasta:

1. Modernizacja obiektów oświatowych (2013-2018)
2. Modernizacja miasteczka ruchu drogowego przy Publicznym Gimnazjum nr 2 (2013-2015)
3. Utrzymanie dostępności przedszkoli (2013-2020)
4. Projekty edukacyjne i wielopokoleniowe (2013-2020)

Założenia polityki miasta Starogard Gdański w obszarze kształcenia ogólnego są zgodne ze Strategią rozwoju Województwa Pomorskiego 2020. Planowany przez organ prowadzący zakres wsparcia uczniów, nauczycieli i szkół wpisuje się w Cel strategiczny 2. „Aktywni mieszkańcy”, Cel operacyjny 2.3. „Efektywny system edukacji”, Kierunek działania 2.3.1 „Zapewnienie wysokiej jakości edukacji na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym”.

Również oczekiwane przez miasto Starogard Gdański efekty wsparcia są skorelowane z oczekiwanymi efektami interwencji zawartymi w Strategii Województwa tj. wyższą jakością kształcenia, głównie pod kątem nabywania kompetencji kluczowych, w tym społecznych oraz ułatwiających dostęp do rynku pracy.

Założenia polityki miasta Starogard Gdański są też zgodne z zapisami Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie aktywności społecznej i zawodowej „Aktywni Pomorzanie”. Działania planowane przez Gminę na rzecz podniesienia jakości edukacji wpisują się w Cel szczegółowy 3. „Efektywny system edukacji”, Priorytet 3.1. „Edukacja dla rozwoju i zatrudnienia”, Działanie 3.1.2. „Fundamenty edukacji oraz Priorytet”, 3.2. „Indywidualne ścieżki edukacji”, Działanie 3.2.2. „Edukacja włączająca”.

**Analiza w zakresie zidentyfikowanych potrzeb
i planowanego wsparcia szkół podstawowych i
gimnazjów na terenie
miasta Starogard Gdański
Etap III**

Spis treści

I. Zakres oraz metodologia przeprowadzonych badań diagnostycznych

II. Hierarchia potrzeb szkół miasta Starogard Gdański

Załączniki:

1. Diagnoza potrzeb rozwojowych Gimnazjum nr 1 im. Mikołaja Kopernika w Starogardzie Gdańskim
2. Diagnoza potrzeb rozwojowych Gimnazjum nr 2 im. A. Mickiewicza w Starogardzie Gdańskim
3. Diagnoza potrzeb rozwojowych Gimnazjum nr 3 im. S. Staszica w Starogardzie Gdańskim
4. Diagnoza potrzeb rozwojowych Gimnazjum nr 4 im. Jana Pawła II w Starogardzie Gdańskim
5. Diagnoza potrzeb rozwojowych Szkoły Podstawowej nr 1 im. H. Sienkiewicza w Starogardzie Gdańskim
6. Szkoły Podstawowej nr 2 im. M. Konopnickiej w Starogardzie Gdańskim
7. Szkoły Podstawowej nr 3 im. W. Broniewskiego w Starogardzie Gdańskim
8. Szkoły Podstawowej nr 4 im. J. Słowackiego w Starogardzie Gdańskim
9. Szkoły Podstawowej nr 6 im. Jana Pawła II w Starogardzie Gdańskim

I. Zakres oraz metodologia przeprowadzonych badań diagnostycznych

Diagnoza obejmuje:

- a) analizę indywidualnej sytuacji szkół uwzględniającej dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze potrzeby rozwojowe uczniów oraz wynikający z tych potrzeb zakres wsparcia nauczycieli,
- b) potrzeby uczniów w zakresie ich lepszego przygotowania do dalszych etapów kształcenia i poruszania się na rynku pracy, w szczególności w obszarach dotyczących m.in.:
 - kształtowania kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy,
 - rozbudzania kreatywności i innowacyjności,
 - rozwoju doradztwa edukacyjno-zawodowego,
 - przełamywania barier i ograniczeń wynikających z niepełnosprawności lub z zaburzeń rozwoju,
 - wyrównywania szans edukacyjnych;
- c) potrzeby nauczycieli w zakresie doskonalenia kompetencji zawodowych w obszarach dotyczących m.in.:
 - stosowania metod pracy oraz form organizacyjnych procesu nauczania sprzyjających kształtowaniu właściwych postaw/umiejętności oraz kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy,
 - stosowania aktywizujących metod pracy z uczniem opartych na metodzie badawczej i doświadczalnej,
 - korzystania z narzędzi TIK w nauczaniu przedmiotowym,
 - indywidualnej pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz wsparcia ucznia młodszego;
- d) potrzeby szkoły lub placówki systemu oświaty dotyczące wyposażenia w pomoce dydaktyczne, w tym:
 - wyposażenie pracowni szkolnych w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych,
 - specjalistyczny sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych oraz wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a także podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnościami,
 - pomoce dydaktyczne oraz narzędzia TIK niezbędne do realizacji programów nauczania w szkołach lub placówkach, w tym zapewnienie odpowiedniej infrastruktury sieciowo-usługowej, zgodnie z przeprowadzoną bezpośrednio przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektu diagnozą potrzeb w tym obszarze zawierającą inwentaryzację posiadanego przez szkoły lub placówki wyposażenia – w szkołach, dla których organem prowadzącym jest miasto Starogard Gdański.

Miasto Starogard Gdański jest organem prowadzącym dla następujących placówek:

1. Gimnazjum nr 1 im. Mikołaja Kopernika w Starogardzie Gdańskim
2. Gimnazjum nr 2 im. A. Mickiewicza w Starogardzie Gdańskim
3. Gimnazjum nr 3 im. S. Staszica w Starogardzie Gdańskim
4. Gimnazjum nr 4 im. Jana Pawła II w Starogardzie Gdańskim
5. Szkoła Podstawowa nr 1 im. H. Sienkiewicza w Starogardzie Gdańskim
6. Szkoła Podstawowa nr 2 im. M. Konopnickiej w Starogardzie Gdańskim
7. Szkoła Podstawowa nr 3 im. W. Broniewskiego w Starogardzie Gdańskim
8. Szkoła Podstawowa nr 4 im. J. Słowackiego w Starogardzie Gdańskim
9. Szkoła Podstawowa nr 6 im. Jana Pawła II w Starogardzie Gdańskim

Do przeprowadzenia badania wykorzystano następujące narzędzia diagnostyczne:

- kwestionariusz wywiadu z dyrektorem szkoły badający wnioski z analizy danych zastanych i danych ilościowych dotyczących pracy szkoły w kontekście przygotowania uczniów do dalszej edukacji i poruszania się na rynku pracy, a w szczególności dokumentacji potwierdzającej kształtowanie kompetencji kluczowych, rozbudzanie kreatywności i innowacyjności oraz wyrównywania szans edukacyjnych oraz danych zastanych i danych ilościowych dotyczących sytuacji szkoły w obszarze dotyczącym oczekiwanych kompetencji zawodowych nauczycieli w zakresie stosowania metod pracy sprzyjających kształtowaniu kompetencji kluczowych, wykorzystywania narzędzi TIK oraz indywidualizacji pracy z uczniami,

- kwestionariusz ankiety dla nauczycieli badający stosowanie metod pracy oraz form organizacyjnych procesu nauczania sprzyjających kształtowaniu właściwych postaw/umiejętności oraz kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy,
- kwestionariusz ankiety dla uczniów w kontekście stosowania aktywizujących metod pracy z uczniem opartych na metodzie badawczej i doświadczalnej oraz indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz wsparcia ucznia młodszego,
- kwestionariusz ankiety dla rodziców w kontekście stosowania aktywizujących metod pracy z uczniem opartych na metodzie badawczej i doświadczalnej oraz indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz wsparcia ucznia młodszego.

Zestawienie liczbowe osób uczestniczących w badaniach ankietowych			
Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Liczba nauczycieli	Liczba rodziców (reprezentacja Rady Rodziców)
Gimnazjum nr 1 im. Mikołaja Kopernika w Starogardzie Gdańskim	130	41	16
Gimnazjum nr 2 im. A. Mickiewicza w Starogardzie Gdańskim	94	24	13
Gimnazjum nr 3 im. S. Staszica w Starogardzie Gdańskim	153	23	8
Gimnazjum nr 4 im. Jana Pawła II w Starogardzie Gdańskim	41	19	24
Szkoła Podstawowa nr 1 im. H. Sienkiewicza w Starogardzie Gdańskim	142	72	16
Szkoła Podstawowa nr 2 im. M. Konopnickiej w Starogardzie Gdańskim	34	25	12
Szkoła Podstawowa nr 3 im. W. Broniewskiego w Starogardzie Gdańskim	76	30	11
Szkoła Podstawowa nr 4 im. J. Słowackiego w Starogardzie Gdańskim	163	39	11
Szkoła Podstawowa nr 6 im. Jana Pawła II w Starogardzie Gdańskim	55	26	14

II. Hierarchia potrzeb szkół miasta Starogard Gdański

Miasto Starogard Gdański rekomenduje do udziału w projekcie wszystkie szkoły z terenu, tj.: Gimnazjum nr 1 im. Mikołaja Kopernika w Starogardzie Gdańskim, Gimnazjum nr 2 im. A. Mickiewicza w Starogardzie Gdańskim, Gimnazjum nr 3 im. S. Staszica w Starogardzie Gdańskim, Gimnazjum nr 4 im. Jana Pawła II w Starogardzie Gdańskim, Szkołę Podstawową nr 1 im. H. Sienkiewicza w Starogardzie Gdańskim, Szkołę Podstawową nr 2 im. M. Konopnickiej w Starogardzie Gdańskim, Szkołę Podstawową nr 3 im. W. Broniewskiego w Starogardzie Gdańskim, Szkołę Podstawową nr 4 im. J. Słowackiego w Starogardzie Gdańskim, Szkołę Podstawową nr 6 im. Jana Pawła II w Starogardzie Gdańskim w następującym zakresie:

Liczba porządkowa nr 1 oznacza potrzebę szkoły najwyższego rzędu, nr 4 – najniższego rzędu.

Lp.	Zidentyfikowana potrzeba	Zakres oczekiwanego wsparcia:
1.	Podniesienie poziomu kompetencji kluczowych uczniów szkół z terenu miasta Starogard Gdański z zakresu umiejętności niezbędnych na kolejnym etapie edukacji i na rynku pracy.	<u>Gimnazjum nr 1 im. Mikołaja Kopernika w Starogardzie Gdańskim</u> – dla ucznia: organizowanie dodatkowych zajęć, warsztatów podnoszących ich umiejętności w ramach treści podstawy programowej; korzystanie z narzędzi cyfrowych podczas zajęć i rozwijanie kompetencji w tym kierunku; uczestniczenie w zajęciach lekcyjnych prowadzonych metodą eksperymentu; uczestnictwo w dodatkowych zajęciach językowych w dobrze wyposażonej pracowni; uczestnictwo w zajęciach dodatkowych z informatyki w dobrze wyposażonej pracowni komputerowej; edukacja w zakresie bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni oraz bezpiecznego korzystania ze sprzętu komputerowego; – dla nauczyciela: szkoleń w zakresie zwiększenia umiejętności nauczycieli w efektywnym korzystaniu z narzędzi TIK w czasie zajęć lekcyjnych i dodatkowych, realizacji projektów interdyscyplinarnych, wdrożenia nowych form i programów nauczania, tworzenia klas o nowatorskich rozwiązaniach programowych, organizacyjnych lub metodycznych; szkolenia nauczycieli w nauczaniu opartym na metodzie eksperymentu; szkolenia z bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni oraz bezpiecznego korzystania ze sprzętu komputerowego; rozwijanie kompetencji w nauczaniu przedmiotów matematyczno-przyrodniczych, rozwijanie kompetencji w nauczaniu języków obcych; – dla szkoły: konieczność wyposażenia pracowni przedmiotowych z fizyki i chemii (modernizacja sali chemicznej – wywiewy) zgodnie z Katalogiem wyposażenia pracowni przyrodniczych w gimnazjum zamieszczonym na stronie internetowej Ministerstwa Edukacji*; stworzenie pracowni językowej. Uzasadnienie: Biorąc pod uwagę fakt, że średni wynik szkoły z egzaminów zewnętrznych od roku szkolnego 2012/2013 z przedmiotów przyrodniczych systematycznie pogarsza się, wdrożenie naprawy w wymienionych obszarach jest niezbędne. Głównym celem poprawy kształtowania umiejętności kluczowych uczniów Gimnazjum nr 1 w Starogardzie Gdańskim jest wsparcie i naprawa działań szkoły w obszarze dodatkowych zajęć, warsztatów podnoszących ich umiejętności w ramach treści podstawy programowej, które powinny odbywać się regularnie. Należy w nich uwzględnić zwłaszcza pracę z uczniem młodszy. Dla wszystkich uczniów niezbędna jest praca z wykorzystaniem

sprzętu laboratoryjnego i programów komputerowych – dzięki czemu zwiększy się prawdopodobieństwo znalezienia przez uczniów zawodu, który chcieliby wykonywać w przyszłości.

Gimnazjum nr 2 im. A. Mickiewicza w Starogardzie Gdańskim

– **dla ucznia:** korzystanie ze zindywidualizowanej oferty edukacyjnej; uczestnictwo w zajęciach dodatkowych (wyrównawczych, wspierających rozwój zainteresowań uczniów); możliwość korzystania z narzędzi cyfrowych podczas zajęć lekcyjnych, rozwijanie kompetencji uczniów w tym zakresie;

– **dla nauczyciela:** doszkalanie w zakresie obsługi oraz efektywnego wykorzystywania narzędzi TIK w edukacji (np. studia podyplomowe na uczelniach wyższych i innych placówkach pozaszkolnych); wypracowanie ścieżki współpracy z opiekunami prawnymi uczniów;

– **dla szkoły:** doposażenie szkoły w podstawowe narzędzia TIK (np. laptopy, tablety, rzutniki, tablice interaktywne i inne);

Uzasadnienie: Kompetencje kluczowe są kształtowane poniżej poziomu średniej krajowej. Wśród przedmiotów występujących na egzaminach zewnętrznych naprawy wymaga nauczanie języków obcych, matematyki oraz przedmiotów przyrodniczych. Nauczania z wykorzystaniem narzędzi TIK oraz z wykorzystaniem nowoczesnych pomocy dydaktycznych jest niewystarczające, co może wynikać z braku wyposażenia i braku niezbędnych umiejętności u nauczycieli. Absolutnie konieczne jest doposażenie szkoły niezbędne materiały oraz szkolenia nauczycieli w efektywnym wykorzystywaniu ich w edukacji.

Gimnazjum nr 3 im. S. Staszica w Starogardzie

– **dla ucznia** – organizacja dodatkowych regularnych zajęć wyrównawczych w klasach programowo najwyższych; organizacja kółek zainteresowań z przedmiotów matematyczno-przyrodniczych oraz rozwijających kreatywność i innowacyjność, pracę zespołową u uczniów (jedna z najpilniejszych potrzeb); możliwość korzystania z narzędzi cyfrowych oraz przeprowadzania doświadczeń, obserwacji, eksperymentowania podczas lekcji; możliwość uczestniczenia w zajęciach organizowanych w instytucjach pozaszkolnych;

– **dla nauczyciela** – szkolenia ze skutecznego, prawidłowego oraz atrakcyjniejszego wykorzystania narzędzi TIK na

zajęciach; szkolenia w OKE, studia podyplomowe;

– **dla szkoły** – organizacja zajęć wyrównawczych, korekcyjno-kompensacyjnych, przygotowujących do egzaminu (klasa III), kółek zainteresowań; wyposażenie pracowni przyrodniczych, wyposażenie szkoły w narzędzia cyfrowe; organizacja współpracy instytucjami zewnętrznymi wspierającymi kompetencje kluczowe u uczniów, jak poradnie psychologiczno-pedagogiczne, Okręgową Komisję Egzaminacyjną, Starogrodzkie Centrum Kultury.

Uzasadnienie: Wśród najpilniejszych potrzeb szkoła zgłosiła konieczność wprowadzenie do planu zajęć wyrównawczych, korekcyjno-kompensacyjnych, przygotowujących do egzaminu (klasa III), zwłaszcza że w szkole jest duża grupa uczniów ze SPE (43). Wyniki szkoły w egzaminach zewnętrznych są zbliżone do średniej krajowej i w roku szkolnym 2014/2015 wypadły nieco powyżej średniej krajowej i regionalnej. Nie zmienia to faktu, że średnia krajowa nie jest zbyt wysoka. Należy utrzymać wyniki zdawalności egzaminów na obecnym poziomie, ale potrzebne jest w tym celu wprowadzenie do planu regularnych zajęć wyrównawczych, korekcyjno-kompensacyjnych, przygotowujących do egzaminu (dla kl. III) – szkoła zgłosiła taką potrzebę jako jedną z najpilniejszych. Trzeba wesprzeć szkołę na dalszym rozwijaniu kompetencji cyfrowych, w rozwijaniu kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej poprzez dodatkowe koła zainteresowań w dobrze wyposażonych pracowniach. Gimnazjum dysponuje absolutnie niewystarczającymi pomocami dydaktycznymi w stosunku do potrzeb uczniów, przestarzałymi, nie dającymi możliwości pracy z nowoczesnymi treściami multimedialnymi, dlatego też konieczne jest profesjonalne wyposażenie pracowni przyrodniczych. Jako że wykorzystanie możliwości współpracujących ze szkołą instytucji edukacyjnych wypadło w badaniach jako rzadkie lub w ogóle niewystępujące (wśród uczniów i rodziców – około 50%) należy naprawić funkcjonowanie współpracy szkoły z instytucjami zewnętrznymi.

Gimnazjum nr 4 im. Jana Pawła II w Starogardzie Gdańskim

– dla ucznia: zapewnienie zajęć wyrównawczych według indywidualnych potrzeb uczniów z przedmiotów zdawanych na egzaminie zewnętrznym (w klasach III); wprowadzenie korzystania na zajęciach z narzędzi cyfrowych oraz laboratoriów badawczych (w opinii części uczniów, rodziców i nauczycieli nie występuje w ogóle taka możliwość); zorganizowanie zajęć prowadzonych metodą eksperymentu w szkole lub w ośrodku pozaszkolnych (wyjazdy do Centrum

Eksperymentu);

– dla nauczyciela: szkolenia w zakresie indywidualizacji nauczania; szkolenie nauczycieli w stosowaniu metod opartych na eksperymencie w nauczaniu, korzystanie z narzędzi TIK w nauczaniu (m.in. wykorzystania edytora grafiki w praktyce); szkolenia w zakresie organizacji, prowadzenia nowatorskich klas pod względem programowym, metodycznym, organizacyjnym; szkolenia z kształtowania kompetencji kluczowych u uczniów; szkolenia z robotyki i programowania;

– dla szkoły: tworzenie klas o nowatorskich rozwiązaniach programowych, metodycznych, organizacyjnych; doposażenie szkoły w pracownię matematyczno-przyrodnicze (m.in. zestawy do robotyki, mikroskop z podłączeniem do komputera, modele do budowania cząsteczek, maszyna elektrostatyczna lub generator van de Graffa); doposażenie szkoły w narzędzia TIK (m.in. aparat cyfrowy z kamerą, tablica interaktywna, laptop, projektor); ksero; współpraca z ośrodkami pozaszkolnymi.

Uzasadnienie: Wyniki z egzaminów zewnętrznych w szkole są zbliżone do średniej krajowej i regionalnej. Z niektórych przedmiotów wypadają nieco powyżej średniej. Konieczne jest utrzymanie tego stanu w latach kolejnych. W tym celu należy wesprzeć indywidualizowanie potrzeb uczniów wynikających ze specyficznych potrzeb edukacyjnych (w szkole jest 55 uczniów ze specyficznymi potrzebami i niepowodzeniami szkolnymi). W szkole nadal naprawy wymaga kształtowanie kompetencji cyfrowych uczniów, a także nauczycieli, rozwijanie zainteresowań i zdolności z matematyczno-przyrodniczych, wynikających z braków nowoczesnego sprzętu, pomocy dydaktycznych, zwłaszcza z przedmiotów przyrodniczych, stosowania aktywizujących form nauczania opartych na metodzie badawczej i doświadczalnej. Dlatego też szkołę należy koniecznie doposażyć w narzędzia cyfrowe oraz pracownię matematyczno-przyrodnicze, a także należy wspomóc stosowanie nowatorskich form nauczania (przez doświadczenia, eksperymenty i badania).

Szkoła Podstawowa nr 1 im. H. Sienkiewicza w Starogardzie Gdańskim

– dla ucznia: z uwagi na dużą liczbę dzieci z utrudnionym dostępem do narzędzi TIK w środowisku rodzinnym konieczne jest utrzymanie obecnego sposobu prowadzenia zajęć w ramach podstawy programowej z wykorzystywaniem narzędzi cyfrowych, wzbogacenie zajęć o przedmiotowe programy multimedialne, a także organizowanie

przedmiotowych zajęć dodatkowych z wykorzystaniem narzędzi cyfrowych, jak również zajęć informatycznych z obsługi narzędzi cyfrowych; należy rozwijać potencjał edukacyjny i zdolności uczniów w przedmiotach matematyczno-przyrodniczych, cyfrowych i językowych w ramach dodatkowych projektów, warsztatów, kółek prowadzonych we współpracy ze środowiskiem zewnętrznym (w odczuciu 42% uczniów odbywają się rzadko lub wcale i w odczuciu 32% uczniów niewystarczająco często; w opinii rodziców – 75% rzadko lub wcale; zdaniem nauczycieli: 21% rzadko/wcale, 32% niewystarczająco często): zajęcia w instytucjach specjalistycznych, zajęcia dodatkowe lub podczas lekcji prowadzone w szkole przez ekspertów z dziedzin wspierających kształtowanie kompetencji kluczowych (cyfrowych, językowych, matematyczno-przyrodniczych, informatycznych, komunikacji językowej, pracy w zespole, rozumienia tekstu czytanego); dla uczniów klas programowo najstarszych utrzymanie zajęć fakultatywnych lub organizowanie dodatkowych z matematyki i przyrody zgodnie z potrzebą wynikającą z indywidualnego poziomu możliwości uczniów; współpraca z partnerskimi miastami i szkołami w kraju, a także za granicą (np. w ramach wymiany uczniów);

– dla nauczyciela: doszkalanie i dalszy rozwój nauczycieli z wykorzystania najnowszych narzędzi cyfrowych w edukacji oraz szkolenia z nauczania uczniów posługiwania się narzędziami cyfrowymi; studia podyplomowe lub kursy prowadzone przez ekspertów z dziedziny programowania, robotyki, fizyki i chemii;

– dla szkoły: doposażenie szkoły w najnowsze oprogramowanie, w materiały multimedialne, tablice multimedialne, narzędzia i laboratoria przyrodnicze, doposażenie sal matematycznych i przyrodniczych, doposażenie szkoły w narzędzia TIK z odpowiednimi aplikacjami tematycznymi (tablety, słuchawki z mikrofonami).

Uzasadnienie: Uczniowie Szkoły Podstawowej nr 1 w Starogardzie Gdańskim w egzaminach zewnętrznych wypadają dobrze – wyniki są zbliżone do średniej krajowej, w roku 2014/2015 w części z języka obcego wypadły nieco powyżej średniej krajowej. Warto działania ukierunkować na utrzymanie obecnego poziomu kształtowania umiejętności kluczowych i jego poprawę, ale z absolutnym uwzględnieniem możliwości indywidualnych uczniów (w szkole ponad połowa uczniów objęta jest specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz jest dużo uczniów z ograniczonym dostępem do narzędzi cyfrowych w

środowiskach rodzinnych).

Szkoła Podstawowa nr 2 im. M. Konopnickiej w Starogardzie Gdańskim

– **dla ucznia:** zorganizowanie zajęć dydaktyczno-wyrównawczych poprawiających umiejętności sprawdzane na egzaminie zewnętrznym dla klas programowo najwyższych (zwłaszcza zajęcia polonistyczne, matematyczno-przyrodnicze, z języków obcych); organizacja kół zainteresowań uczniów zdolnych (5 dzieci), zwłaszcza z przedmiotów matematyczno-przyrodniczych we współpracy z ośrodkami pozaszkolnymi (Politechnika Gdańska i inne szkoły wyższe, Centrum Hewelianum i Centrum Experiment); ponadto dla klas IV–VI rozwijanie zainteresowań z przedmiotów matematyczno-przyrodniczych w wyposażonych pracowniach na terenie szkoły z wykorzystaniem nowatorskich metod dydaktycznych, zwłaszcza eksperymentu oraz z wykorzystaniem narzędzi TIK; w klasach I–III organizacja zajęć dydaktyczno-wyrównawczych; poprawa efektywności edukacji polonistycznej (umiejętność czytania ze zrozumieniem, tworzenia wypowiedzi oraz znajomość ortografii i interpunkcji);

– **dla nauczyciela:** szkolenia w zakresie prowadzenia zajęć dydaktyczno-wyrównawczych i pozalekcyjnych; realizacja szkoleń w zakresie umiejętności interpersonalnych i społecznych, niezbędne jest również zwiększenie umiejętności nauczycieli dotyczących doradztwa zawodowego (np. w CEO); objęcie wszystkich nauczycieli szkoleniem z obsługi narzędzi TIK, wykorzystania dydaktycznych materiałów w internecie i efektywnego korzystania z nich na lekcjach; szkolenia z nowatorskich metod nauczania (badawczych i doświadczalnych); warsztaty kształtujące u nauczycieli kreatywność i innowacyjność wykorzystywaną w dydaktyce; wspieranie istniejących, budowanie nowych i moderowanie sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli; współpraca z ORE, ODN, Politechniką Gdańską, Poradnią P.-P.;

– **dla szkoły:** doposażenie szkoły w pomoce dydaktyczne: sprzęt laboratoryjny do pracowni matematyczno-przyrodniczych* (np. bezwzględnie potrzebne: mierniki uniwersalne wielkości elektrycznych, elektroskopy, zestawy magnesów sztabkowych i podkowiastych, zestawy siłomierzy, narzędzia do pomiarów zjawisk atmosferycznych, wagi, mikroskopy, teleskopy, lornetki); narzędzia TIK (rzutnik, tablety, tablice interaktywne, aparaty fotograficzne, internet szerokopasmowy, programy komputerowe), pomoce dydaktyczne rozwijające sprawność logicznego myślenia;

nawiązywanie współpracy z Politechniką Gdańską, Centrum Hewelianum i Centrum Experyment, z ośrodkami szkolno-wychowawczymi, ośrodkami kształcenia nauczycieli.

Uzasadnienie: Kompetencje kluczowe są kształtowane poniżej poziomu średniej krajowej oraz poniżej średniej regionalnej. Celem działań naprawczych jest poprawa wyników nauczania z przedmiotów badanych podczas egzaminu zewnętrznego, gdyż od roku szkolnego 2012/2013 średnia wyników ulega pogorszeniu. Zdecydowanie szkołę należy doposażyć w narzędzia TIK, materiały dydaktyczne, w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczo-matematycznych, oraz przeszkolić nauczycieli w obsłudze i wykorzystaniu tychże narzędzi w edukacji i w kształtowaniu kompetencji kluczowych, gdyż szkoła posiada absolutnie niewystarczające wyposażenie do rozwijania tychże kompetencji. Konieczne jest też budowanie współpracy z instytucjami zewnętrznymi oraz szkolenie nauczycieli.

Szkoła Podstawowa nr 3 im. W. Broniewskiego w Starogardzie Gdańskim

– **dla ucznia:** modyfikacja dotychczasowej oferty edukacyjnej poprzez: organizację dodatkowych zajęć wspierających kształtowanie umiejętności komunikacji językowych (polonistycznych i z języków obcych) oraz z matematyki w postaci kółek lub zajęć wyrównawczych w klasach programowo najwyższych; dla organizację dodatkowych zajęć (np. kół zainteresowań lub projektów) z matematyki, komputerowych, rozwijających kompetencje cyfrowe, poprzez naukę programowania myślenia logarytmicznego i zastosowania matematyki w popularnych zawodach organizowanych również poza szkołą np. w Centrum Nauki Experyment, Centrum Hewelianum; organizację kół zainteresowań oraz laboratoriów wykorzystujących doświadczenia i eksperymenty z przedmiotów przyrodniczych;

– **dla nauczyciela:** kursy z rozwijania w metodach nauczania umiejętności komunikacji językowych uczniów (np. tworzenie wypowiedzi, czytania ze zrozumieniem), współpraca z ośrodkami doskonalenia nauczycieli w celu badania poziomu wiedzy i umiejętności uczniów; szkolenia z biegłego posługiwania się narzędziami i TIK i atrakcyjnego wykorzystania ich podczas zajęć (zwłaszcza w klasach I–III) oraz wykorzystania zasobów dydaktycznych dostępnych w internecie; szkolenia z prowadzenia zajęć z programowania; szkolenia pozwalające na rozwijanie umiejętności w zakresie posługiwania się nowatorskimi formami dydaktycznymi, organizacyjnymi i programowymi (nastawionymi na pracę zespołową, na zachęcanie uczniów do eksperymentowania,

na aktywizację uczniów z radzeniem sobie z trudnościami, z zadaniami wykraczającymi poza podstawę programową, a zwłaszcza stosowania przez uczniów wiedzy w praktyce);

– dla szkoły: pomoce dydaktyczne (testy diagnozujące poziom wiedzy i umiejętności dla klas I–III oraz IV–VI, gry edukacyjne, materiały z czytania ze zrozumieniem i budowania wypowiedzi, doposażenie pracowni przyrodniczych, doposażenie w specjalistyczne oprogramowanie do pracy z uczniami w z wykorzystaniem narzędzi TIK zwłaszcza w klasach I–III; współpraca z Centrum Nauki Experyment, Centrum Hewelianum i innymi podobnymi instytucjami zewnętrznymi.

Uzasadnienie: kształtowanie umiejętności kluczowych odbywa się regularnie i lepiej niż w latach poprzednich – wyniki z egzaminów zewnętrznych w latach 2014–2015 są zbliżone do średniej krajowej (wypadają nieco poniżej średniej krajowej). Celem działań naprawczych utrzymanie wyników nauczania z przedmiotów występujących na egzaminie sprawdzających kompetencje językowe oraz matematyczne. A także modyfikacja dotychczasowej oferty edukacyjnej zwłaszcza z przedmiotów językowych, przyrody i matematyki przez wprowadzanie nowatorskich metod nauczania rozwijających zainteresowania uczniów.

Szkoła Podstawowa nr 4 im. J. Słowackiego w Starogardzie Gdańskim

– **dla ucznia:** zorganizowanie zajęć wyrównawczo-dydaktycznych w klasach programowo najwyższych w celu poprawy wyników z przedmiotów sprawdzanych na egzaminach zewnętrznych; rozwijanie kompetencji cyfrowych, językowych, pracy w grupie za zajęciach lekcyjnych oraz pozalekcyjnych; udział w edukacyjnych wycieczkach, warsztatach pozaszkolnych; korzystanie z kompleksowo, atrakcyjnie wyposażonych laboratoriów i pracowni przedmiotowych;

– **dla nauczyciela:** niezbędne szkolenie z indywidualizacji nauczania; szkolenia z metod nauczania prowadzonych metodą eksperymentu, wykorzystania w nauczaniu narzędzi TIK oraz większego wykorzystania narzędzi dydaktycznych w zasobach internetu poprzez wymianę doświadczeń z innymi nauczycielami w ramach istniejących grup współpracy, i tych nowo powstałych sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli; szkolenia z zakresu motywowania uczniów do systematycznej pracy i rozwijania swoich zainteresowań;

– **dla szkoły:** doposażenie szkoły w sprzęty cyfrowe (tablice, projektory, komputery); wyposażenie pracowni

przedmiotowych, szczególnie z przedmiotów matematyczno-przyrodniczych, aby zachęcić uczniów do nauki, zaciekać i zwiększyć frekwencję w kołach zainteresowań;

Uzasadnienie: Kompetencje kluczowe uczniów Szkoły Podstawowej nr 4 w Starogardzie Gdańskim są kształtowane poniżej poziomu średniej krajowej. Celem działań jest więc poprawa wyników nauczania z przedmiotów badanych podczas egzaminu zewnętrznego. Osiągnięcie tego celu wymaga podjęcia kompleksowych działań w zakresie: poprawa indywidualizacji pracy w uczniem (szczególnie ważna w szkole tak licznej - 1283 uczniów), prowadzenie zajęć wyrównawczych zgodnie z indywidualnymi potrzebami uczniów; kształtowanie kompetencji cyfrowych u uczniów jak i u nauczycieli, wykorzystanie naukowo-dydaktycznego i psychologicznego potencjału instytucji zewnętrznych, doszkalać nauczycieli.

Szkoła Podstawowa nr 6 im. Jana Pawła II w Starogardzie Gdańskim

– **dla ucznia:** dla uczniów klas programowo najstarszych i starszych organizacja dodatkowych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych z przedmiotów sprawdzanych na egzaminie zewnętrznym (polskiego, matematyki, języków obcych); konieczne organizowanie obowiązkowych bądź dodatkowych (pozaekscyjnych) bądź pozaszkolnych zajęć kształtujących i usprawniających umiejętności kluczowe (głównie cyfrowe); możliwość uczestnictwa w różnych formach rozwijających uzdolnienia;

– **dla nauczyciela:** doskonalenie umiejętności niezbędnych do prowadzenia nauczania opartego na metodzie eksperymentu; zwiększenie kompetencji w nauczaniu umiejętności kluczowych oraz właściwych postaw (kreatywności, innowacyjności, pracy zespołowej); podnoszenie kwalifikacji nauczycieli w efektywnym wykorzystaniu narzędzi cyfrowych podczas lekcji (zwłaszcza praktycznego wykorzystywania edytora grafiki); podnoszeniu kompetencji w nauczaniu przedmiotów matematyczno-przyrodniczych z wykorzystaniem wiedzy w praktyce;

– **dla szkoły:** konieczne jest doposażenie pracowni przedmiotów przyrodniczych zarówno w podstawowy sprzęt, jak i bardziej specjalistyczny, niezbędny do przeprowadzania doświadczeń, eksperymentów i obserwacji; potrzebne są także odczynniki chemiczne i środki czystości; zaopatrzenia szkoły w pomoce dydaktyczne, takie jak mapy czy atlasy, modele Układu Słonecznego, zestawy podstawowych obwodów elektrycznych; narzędzia TIK (aparat cyfrowy z kamerą, laptop, tablica interaktywna, projektor);

doposażenie pracowni do nauki języka obcego, wyposażonej w sprzęt nagłaśniający oraz słuchawki.

Uzasadnienie: W Szkole Podstawowej nr 6 w Starogardzie Gdańskim zauważa się spadek osiągnięć uczniów w konkursach przedmiotowych, a także kształtowanie kompetencji kluczowych występujących poniżej średniej krajowej. Celem działań jest poprawa wyników nauczania z przedmiotów badanych podczas egzaminu zewnętrznego. Cel ten można osiągnąć poprzez regularną pracę na zajęciach fakultatywnych i wyrównawczych prowadzonych zmodyfikowanymi, nowocześniejszymi formami i metodami nauczania. Programem należy objąć uczniów najstarszych klas. Forma i częstotliwość zajęć powinny uwzględniać różny poziom uczniów. Dla wszystkich uczniów niezbędna jest praca z wykorzystaniem programów komputerowych (narzędzi cyfrowych) oraz poprawa komunikacji językowej w języku ojczystym i w językach obcych, jak również poprawa kompetencji matematyczno-informatycznych.

2. Zwiększenie zakresu wsparcia uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Gimnazjum nr 1 im. Mikołaja Kopernika w Starogardzie

– **dla ucznia:** organizowanie zajęć zindywidualizowanych pod względem potrzeb ucznia; możliwość korzystania podczas zajęć ze specjalistycznym sprzętów oraz materiałów terapeutyczno-dydaktycznych; korzystanie z pomocy ośrodków specjalistycznych spoza szkoły; zajęcia dedykowane uczniom z dysleksją, uczniom z zaburzeniami koncentracji uwagi, ADHD, autyzmem, w tym Zespołem Aspergera, z niepełnosprawnościami ruchu, intelektualną, widzenia słyszenia;

– **dla nauczyciela:** szkolenia Terapii Uważności, szkolenia z terapii technikami behawioralnymi w pracy z trudnym uczniem, z uczniem z autyzmem oraz Zespołem Aspergera, interpersonalne szkolenia rady pedagogicznej; kurs do prowadzenia terapii Biofeedback;

– **dla szkoły:** doposażenie w sprzęt i materiały diagnostyczne i terapeutyczne: „Bateria Metod Diagnozy Przyczyn niepowodzeń szkolnych u ucznia”, „Kwestionariusz diagnozy i narzędzia badawcze w terapii pedagogicznej” (J. Tomczak, R. Ziętara), „Test pomiaru techniki czytania głośnego” (W. Puślecki), „Akademia Umysłu: Koncentracja 1 i 2, Pamięć 1 i 2 w , szybkie czytanie 1 i 2” (EDU Sklep), 2 książki na temat dysleksji (Harmonia), książki o specyfice zaburzeń i dysfunkcji: ADHD, zespół Aspergera, zaburzenia mowy, trudny uczeń, niepełnosprawności; echokorektor, masażer logopedyczny, Komlogo, sala terapeutyczna z wyposażeniem, Biofeedback, pompa próżniowa, drukarka 3D; przenośny komputer z oprogramowaniem, odtwarzacz CD; współpraca

ze środowiskiem pozaszkolnym: Poradnią P.-P., PTD;

Uzasadnienie: Obowiązki wspomagania uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych zdaniem ankietowanych są spełniane regularnie, ale na niewystarczającym poziomie. Najbardziej wsparcia wymaga dostosowanie oferty edukacyjnej szkoły do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów, m.in. poprzez przygotowanie nauczycieli do indywidualizacji pracy z uczniem. Należy zorganizować też i wyposażyć specjalistyczne gabinety do diagnozy uczniów, a później do ich terapii. Szkoła posiada 71 uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz 12 uczniów zdolnych. Dla pierwszej grupy niezbędne jest doposażenie szkoły w materiały dydaktyczne i odpowiedni sprzęt terapeutyczny. Dla drugich – indywidualne programy. W badaniu wskazano na możliwość podjęcia współpracy z poradnią psychologiczno-pedagogiczną, PTD oraz logopedą i terapeutą pedagogicznym, aby wyżej wymienionych uczniów wspomóc w rozwoju.

Gimnazjum nr 2 im. A. Mickiewicza w Starogardzie Gdańskim

– **dla ucznia:** prowadzenie zajęć wyrównawczych, terapeutycznych z uwzględnianiem indywidualnych potrzeb uczniów; możliwość konsultacji, porad i informacji zwrotnej w grupie wsparcia ucznia (uczeń, nauczyciel, terapeuta, psycholog szkolny, specjalista spoza szkoły); możliwość uczestniczenia w zajęciach w ośrodkach specjalistycznych spoza szkoły;

– **dla nauczyciela:** niezbędnie potrzebne szkolenia w zakresie podnoszenia kompetencji w pracy z dziećmi SPE, z dziećmi z niepełnosprawnościami (ponad 80% nie posiada wystarczających kompetencji); współpraca z ośrodkami specjalistycznymi (83% badanych nauczycieli potrzebuje);

– **dla szkoły:** doposażenie bazy materialnej szkoły w pomoce naukowe służące rozwojowi uczniów ze SPE oraz narzędzia TIK; doposażenie w podręczniki i materiały dydaktyczne (książki i gry, np. gry dydaktyczne, mozaika PUZ, klocki GEO, piramidy ortograficzne i matematyczne, Bystre oczko ADAMIGO, domino obrazkowe, scrable, fiszki ortograficzne, SMART GAMES IQ FIT, kolorowy kod, kamuflaż) dla uczniów z dysleksją, z niepełnosprawnościami, zaburzeniami percepcyjno-motorycznymi, nadpobudliwością psychoruchową; doposażenie w specjalistyczny sprzęt do diagnozy i terapii deficytów takich jak wady wymowy, dysleksja, wady postawy, zaburzenia koordynacji wzrokowo-ruchowej; nawiązanie współpracy z logopedą, psychologami (m.in. w ramach terapii uzależnień, psychoterapii

indywidualna, psychoterapii poznawczo-behawioralnej), asystentem romskim.

Uzasadnienie: Szkoła posiada bardzo dużą grupę (23% ogółu) uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Konieczna jest w tym zakresie praca kompensacyjno-wyrównawcza, szczególnie u uczniów z rozwojem umysłowym w dolnej granicy inteligencji lub poniżej przeciętnej. Niezbędne jest doposażenie szkoły w narzędzia służące diagnozie i terapii w tym zakresie. Obowiązki wspomagania uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych zdaniem ankietowanych są spełniane regularnie, ale absolutnie na niewystarczającym poziomie (z powodu braku narzędzi i pomocy dydaktycznych oraz braku kompetencji nauczycieli). Wszystkie grupy badanych (n-le, dyrektor, uczniowie, rodzice) widzą potrzebę doradztwa edukacyjno-zawodowego dla uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wskazana jest współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną oraz innymi specjalistami spoza szkoły.

Gimnazjum nr 3 im. S. Staszica w Starogardzie Gdańskim

– **dla ucznia:** regularne konsultacje i porady i działania informacyjne skierowanie do opiekunów w celu budowania grupy wsparcia złożonej ze środowiska szkolne i rodzinę; prowadzenie zajęć kompensacyjno-wyrównawczych, korekcyjno-kompensacyjnych oraz terapii psychologicznej indywidualnie do potrzeb ucznia, z wykorzystaniem specjalistycznego sprzętu pomocy dydaktycznych w szkole oraz w ośrodkach pozaszkolnych;

– **dla nauczyciela:** współpraca ze specjalistycznymi ośrodkami (96% badanych nauczycieli wyraża potrzebę); szkolenia z zakresu indywidualizacji nauczania ucznia ze specjalnymi potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności lub z zaburzeń rozwoju;

– **dla szkoły:** pozyskiwanie sprzętu oraz materiałów diagnostycznych i dydaktyczno-terapeutycznych (np. opinie PPP, orzeczenia PPP, orzeczeń lekarskich, informacji ze szkół podstawowych, ankiety dla uczniów i rodziców, testy diagnostyczne oraz psychologiczne, testy badające predyspozycje zawodowe), narzędzia TIK, gry edukacyjne (komputerowe i planszowe, sprawnościowe), sprzęt muzyczny i sportowy, do zajęć plastycznym, technicznych; organizacja współpracy z placówką MOPS i GOPS Starogard Gdański, z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną.

Uzasadnienie: W szkole jest 55 uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych wynikających z niepełnosprawności

lub z zaburzeń rozwoju. Wsparcie dla tych uczniów odbywa się w Gimnazjum nr 3 w Starogardzie regularnie, ale jest niewystarczająco dostosowane do indywidualnych potrzeb ucznia. Dlatego też w obszarze wspomagania uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych szkoła ta wymaga naprawy w dostosowaniu oferty edukacyjnej szkoły do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów, m.in. poprzez przygotowanie nauczycieli do indywidualizacji pracy z uczniem, współpracę z ośrodkami specjalistycznymi. Należy zorganizować też i wyposażać specjalistyczne gabinety do diagnozy uczniów, a później do ich terapii (doposażenie pracowni terapeutycznych szkoła wskazała jako najpilniejszą potrzebę). Obecnie szkoła prowadzi działania w tym zakresie, nie można ich jednak uznać za wystarczające.

Gimnazjum nr 4 im. Jana Pawła II w Starogardzie Gdańskim

– **dla ucznia:** uczestnictwo w zajęciach zindywidualizowanych według potrzeb; uczestnictwo w zajęciach prowadzonych w salach specjalistycznych z materiałami dedykowanymi indywidualnie do potrzeb ucznia;

– **dla nauczyciela:** warsztaty umiejętności w rozpoznawaniu potrzeb dziecka; zwiększenie kompetencji nauczycielskich w zakresie indywidualizacji pracy z uczniem przez szkolenia, kursy (jest niewystarczająco częste lub rzadkie – 58%); zwiększenie kompetencji nauczycieli w zakresie logopedii i socjoterapii przez cykl szkoleń, spotkania w grupie logopedów i studia podyplomowe na kierunku socjoterapia;

– **dla szkoły:** materiały diagnostyczne i dydaktyczne (m.in. Test „Wielowymiarowy kwestionariusz Preferencji”, Test CSS3 – czytanie sensownych znaków dla (dysleksja) Test CSS5 – czytanie sensownych znaków (dysleksja), Test IDS – skala inteligencji i rozwoju dla młodzieży, Test STAIC inwentarz stanu i cechu lęku dla młodzieży; papier do ksero, brystol, markery) w tym do pracy rewalidacyjno-wyrównawczej; organizacja i wyposażenie gabinetów specjalistycznych w szkole: pedagogicznego, psychologicznego i logopedycznego, wsparcie ich w materiałach diagnostycznych i materiałach dydaktycznych dla niepełnosprawnych; podręczniki i materiały dydaktyczne dla niepełnosprawnych;

Uzasadnienie: W szkole uwzględnianie potrzeb uczniów, nauczycieli, psychologów i pedagogów szkolnych, opiekunów prawnych jest niewystarczająco częste lub rzadkie (52%). Dlatego też należy opracować system naprawczy, który pozwoli realizować potrzeby wszystkich grup ze szczególnym uwzględnieniem indywidualnych potrzeb ucznia. Program ten powinien obejmować działania obejmujące:

indywidualizację nauczania, odpowiednie szkolenia kadry szkoły, organizację sieci współpracy między grupami: pracownicy szkoły, uczniów, opiekunowie, organizację współpracy z ośrodkami pozaszkolnymi, a także wsparcie szkoły w pomoce dydaktyczne i sprzęt specjalistyczny.

Szkoła Podstawowa nr 1 im. H. Sienkiewicza w Starogardzie Gdańskim

– **dla ucznia:** modyfikacja zajęć w kierunku wykorzystania na zajęciach nowocześniejszych metod terapii oraz materiałów dydaktycznych przeznaczonych dla uczniów ze specjalnymi potrzebami, dla ucznia młodszego i niepełnosprawnego;

– **dla nauczyciela:** szkolenia w rozpoznawaniu (diagnozowaniu) specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów, szkolenia w poznawaniu metod nauczania specjalnie dedykowanych do indywidualnych potrzeb uczniów, współpraca ze specjalistami z ośrodków zajmujących się zaburzeniami rozwoju, trudnościami edukacyjnymi, niepełnosprawnościami u dzieci; szkolenia w zakresie pracy w zespole – usprawnienia współpracy w grupie wsparcia dla ucznia między: wychowawcą, opiekunami prawnymi, psychologiem, pedagogiem szkolnych, specjalistów z ośrodków specjalistycznych; wspierania istniejących, budowania i moderowania nowych sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli (potrzebuje 70% przebadanych nauczycieli);

– **dla szkoły:** wyposażenie materiały diagnozujące: w testy diagnostyczne dla uczniów rozpoczynających klasę I, dla uczniów kończących klasę III; doposażenie w specjalistyczny sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych oraz wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a także podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnościami; testy do badań psychologiczno-pedagogicznych, doposażenie w najnowsze oprogramowanie oraz multimedialne programy terapeutyczno-dydaktyczne; pomoce do zajęć z logopedii i terapii pedagogicznej, wyposażenie gabinetu terapii sensorycznej; a także klocki, puzzle, gry terapeutyczne; nawiązanie i zacieśnienie współpracy z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną.

Uzasadnienie: W Szkole Podstawowej nr 1 w Starogardzie Gdańskim spośród 912 wszystkich uczniów 538 to uczniowie o specjalnymi potrzebach edukacyjnych (w tym uczniowie zdolni). Blisko 170 uczniów (około 20%) przejawia trudności w nauce i około 100 uczniów (ponad 10%) wymaga zajęć

korekcyjno-kompensacyjne. Nauczyciele regularnie lub wystarczająco często pracują z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, ale brakuje im narzędzi i szkoleń w tym obszarze. W programie naprawczym należy szczególnie nacisk położyć na doposażenie w specjalistyczne materiały dydaktyczno-terapeutyczne i odpowiedni sprzęt terapeutyczny, a także na przeszkolenie nauczycieli w rozpoznawaniu trudności w nauce, deficytów czy możliwości psychoruchowych uczniów, szkolenia z prowadzenia terapii specjalnie dedykowanej do potrzeb ucznia, zorganizowania współpracy z innymi specjalistami w szkole oraz w ośrodkach pozaszkolnych.

Szkoła Podstawowa nr 2 im. M. Konopnickiej w Starogardzie Gdańskim

– **dla ucznia:** zindywidualizowana oferta edukacyjna opracowana na podstawie wyników badań potrzeb i możliwości uczniów; zorganizowanie zajęć dydaktyczno-wyrównawczych; modyfikacja i usprawnianie specjalistycznych zajęć stymulujących rozwój poznawczy i zmniejszających trudności w opanowaniu wiadomości i umiejętności szkolnych przez uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów młodszych w ramach zajęć: korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, socjoterapeutycznych, psychoedukacyjnych oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym – modyfikacja powinna się odbywać w zakresie doboru materiałów dedykowanych do indywidualnych potrzeb uczniów (w tym wykorzystania materiałów dostępnych na portalach edukacyjnych), form prowadzenia zajęć, liczby godzin przypadających dla ucznia, wprowadzenia regularnych porad i konsultacji dla opiekunów oraz innych osób należących do grupy wsparcia ucznia;

– **dla nauczyciela:** udział w szkoleniach, badaniach poziomu wiedzy i umiejętności uczniów; szkolenia kształtujące umiejętności rozpoznawania i różnicowania zaburzeń rozwojowych u uczniów; szkolenia rozwijające umiejętności pracy z uczniami z zaburzeniami; udział nauczycieli w sieci współpracy i doskonalenia nauczycieli; współpraca z ośrodkami doskonalenia nauczycieli i ośrodkami specjalistycznymi (ODN, P.P-P., szkoły wyższe, PTD, Polskie Towarzystwo Logopedyczne); szkolenie z treningu słuchowego metodą Thomatisa; szkolenie z metody Biofeedbacku EEG;

– **dla szkoły:** wyposażenie szkoły w materiały dydaktyczne w tym w programy interaktywne czy multimedialne do pracy z uczniami z dysleksją (Dysleksja pakiet profesjonalny – Wyd. Harmonia, Ortograffiti z Bratkiem – wyd. Operon, Język

polski pakiet – YDP, pakiety EduSensus, słowniki); wykupienie abonamentów na portalach i platformach edukacyjnych (np. MiMOwa, SuperKId, Printoteka); oprzyrządowanie do treningu słuchowego metodą Thomatisa; oprzyrządowanie do terapii metodą Biofeedbacku EEG; wyposażenie szkoły w internet bezprzewodowy szerokopasmowy, kserokopiarka do kopiowania kart pracy do zajęć specjalistycznych oraz drukarka ze skanerem, tablice interaktywne, rzutnik, tablety, odtwarzacz CD, sprzęt nagłaśniający, ruchoma roleta do rzutnika, wizualizer; zorganizowanie sieci współpracy z terapeutycznymi instytucjami specjalistycznymi.

Uzasadnienie: Absolutnie niezbędne jest wsparcie szkoły w indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, wsparcie ucznia młodszego i zdolnego oraz niepełnosprawnego (17 uczniów), czyli łącznie obecnie 254 uczniów ze specjalnymi potrzebami stanowiących zdecydowaną większość ogólnej liczby uczniów (409). Zdecydowanie szkołę należy doposażyć w narzędzia TIK, materiały dydaktyczno-terapeutyczne, oraz przeszkolić nauczycieli w obsłudze i wykorzystaniu tychże narzędzi w terapii i wyrównywaniu deficytów, gdyż szkoła posiada absolutnie niewystarczające wyposażenie do wyrównywania szans i indywidualizacji nauczania.

Szkoła Podstawowa nr 3 im. W. Broniewskiego w Starogardzie Gdańskim

– **dla ucznia:** zindywidualizowana oferta edukacyjna opracowana na podstawie wyników badań potrzeb i możliwości uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (w tym uczniów młodszych w ramach zajęć uzupełniających ofertę szkoły) oraz uczniów z niepełnosprawnością, a także dużej grupy dzieci (57 uczniów) z zaburzeniami komunikacji językowej; zajęcia specjalistyczne: dydaktyczno-wyrównawcze, terapeutyczne, psychoedukacyjne, kompensacyjno-korekcyjne, logopedyczne, socjoterapeutyczne, budowanie sieci wsparcia dla uczniów o specjalnych potrzebach (konsultacje nauczycieli z opiekunami, przekazywanie informacji zwrotnych); organizacja obozów terapeutycznych w czasie wolnym od nauki; wycieczki przedszkolaków ostatnich roczników do szkoły celach adaptacyjnych;

– **dla nauczyciela:** szkolenia z metod rozpoznawania dysfunkcji rozwojowych i edukacyjnych występujących u dzieci (np. w Polskim Towarzystwie Dysleksji); szkolenie nauczycieli, psychologów, pedagogów, terapeutów rozpoczynających pracę w szkole; współpraca z ośrodkami oraz ekspertami zewnętrznymi specjalizującymi się w niepełnosprawnościach dzieci i zaburzeniach rozwoju,

specjalnych potrzebach edukacyjnych np. z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną czy Polskim Towarzystwem Terapii Poznawczej i Behawioralnej Dzieci, Młodzieży i Rodzin, Polskim Towarzystwem Dysleksji, Ośrodkiem Rozwoju Osobowości Dzieci i Młodzieży w Gdańsku; udział nauczycieli w sieci współpracy i doskonalenia;

– **dla szkoły:** zorganizowanie pracowni specjalistycznych przeznaczonych do zajęć z uczniami objętymi specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, uczniami młodszymi, z uczniami niepełnosprawnymi (także ruchowo); doposażenie szkoły w pomoce dydaktyczne do pracy dydaktyczno-wyrównawczej, terapeutycznej (diagnostyczne, wspomagające rozwój, kompensujące deficyty, korygujące wadę postawy, zaburzenia koordynacji wzrokowo-ruchowej, psychologiczne, logopedyczne, materiały dla ucznia z dysleksją i z ryzykiem dysleksji, gry edukacyjne, urządzenie wielofunkcyjne składające się ze skanera, drukarki i kserokopiarki); współpraca z instytucjami zewnętrznymi (PTD, PP-P, Polski Towarzystwem Terapii Poznawczej i Behawioralnej..., przedszkola w Starogardzie Gd.) .

Uzasadnienie: W badaniach wykazano, że indywidualizacja pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami oraz ucznia młodszego i niepełnosprawnego odbywa się regularnie, ale wymaga naprawy diagnozowanie (rozpoznawanie) potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów oraz niezbędne jest poprawna efektywności zajęć specjalistycznych (terapeutycznych). W tym celu konieczne jest podniesienie kompetencji nauczycieli, psychologów, pedagogów w rozpoznawaniu specyficznych potrzeb uczniów poprzez szkolenia oraz doposażenie w niezbędne materiały dydaktyczno-terapeutyczne oraz pracownie terapeutyczne, a także współpraca z instytucjami zewnętrznymi.

Szkoła Podstawowa nr 4 im. J. Słowackiego w Starogardzie Gdańskim

– **dla ucznia:** możliwość korzystania z zindywidualizowanych zajęć terapeutycznych, prowadzonych z wykorzystaniem profesjonalnych sprzętów i pomocy dydaktycznych;

– **dla nauczyciela:** szkolenia w zakresie rozpoznawania dysfunkcji rozwojowych, terapii dostosowanych do indywidualnych potrzeb;

– **dla szkoły:** organizacja i wyposażenie gabinetów w narzędzia i materiały diagnostyczne i dydaktyczne (specjalistyczny sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych

oraz wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a także podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnościami; a także różnego rodzaju testy psychologiczne, specjalistyczne oprogramowanie do pracy z uczniami z wykorzystaniem TIK, materiały do korygowania deficytów takich jak wady wymowy, dysleksja, wady postawy, zaburzenia koordynacji wzrokowo-ruchowej,

materiały do diagnozy i terapii specyficznych trudności w uczeniu się, również takich, które wynikają z potrzeb ucznia młodszego, sprzęt specjalistyczny wspierający funkcjonowanie uczniów z niepełnosprawnością, podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnością; zakup i zamontowanie windy; zestawy Metoda Dobrego Startu, chusty, szafy, gry dydaktyczne, logiczne, układanki, łamigłówki, klocki do robotyki, instrumenty muzyczne, książki, filmy, programy komputerowe, w tym do diagnozy niedowidzenia, testy diagnostyczne, psychologiczne.

Uzasadnienie: Z uwagi tendencję wzrostową w ciągu ostatnich lat w liczbie dzieci z dysfunkcjami w zakresie uczenia się, rozwojowymi, zaniedbanymi środowiskowo, wymagających specjalnych potrzeb edukacyjnych należy wesprzeć w kolejnym roku szkolnym Szkołę Podstawową nr 4 w Starogardzie Gdańskim w obszarze wyrównywania szans i indywidualizacji nauczania dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz z uwagi na dużą liczebność uczniów w szkole (obecnie 1283 uczniów) poprzez: zatrudnienie dodatkowego psychologa lub ścisłą współpracę z psychologiem z zewnątrz oraz zacieśnienie współpracy z okoliczną poradnią psychologiczno-pedagogiczną; doposażenie szkoły w narzędzia i materiały specjalistyczne, .

Szkoła Podstawowa nr 6 im. Jana Pawła II w Starogardzie Gdańskim

– **dla ucznia:** uczestnictwo w regularnych zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych, z terapii pedagogicznej; opracowanie indywidualnych programów nauczania dla ucznia z określonymi potrzebami i możliwościami; korzystanie z nowoczesnych pomocy dydaktycznych oraz sprzętu terapeutycznego na zajęciach; uczestnictwo w obozach rehabilitacyjnych, terapeutycznych, wyrównawczych; korzystanie z zasobów i pomocy lokalnych instytucji specjalistycznych poza szkołą; utrzymanie prowadzenia regularnych konsultacji z opiekunami, specjalistami w szkole, a także dodanie konsultacji specjalistów z instytucji zewnętrznych (indywidualnie według potrzeb ucznia); uczestnictwo w zajęciach z socjoterapii

uczniów niedostosowanych społecznie; indywidualizowane zajęcia logopedyczne;

– **dla nauczyciela:** podnoszenie kompetencji poprzez budowanie nawiązywanie współpracy z instytucjami zewnętrznymi; podnoszenie kompetencji z indywidualizacji pracy z uczniem i rozpoznawania możliwości i deficytów ucznia;

– **dla szkoły:** wyposażenie gabinetów specjalistycznych, w tym sali do socjoterapii – doposażenie, w materace i sprzęt audiowizualny; doposażenie w sprzęt oraz materiały dydaktyczno-terapeutyczne i diagnostyczne dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi: test „Wielowymiarowy kwestionariusz preferencji”, test CSS3 – czytanie sensownych znaków dla klas III (dysleksja), test CSS5 – czytanie sensownych znaków dla klas V (dysleksja), test IDS – skala inteligencji i rozwoju dla dzieci w wieku od 5 do 10 lat, test STAIC inwentarz stanu i cechy lęku dla dzieci; sprzęt, podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnościami; doposażenie pracowni logopedycznej w: specjalistyczny mikrofon MP3 oraz gry logopedyczne, odpowiednie książki, płyty i programy; doposażenie w materiały przeznaczone do terapii koordynacji wzrokowo-ruchowej oraz wad postawy.

Uzasadnienie: Wśród uczniów Szkoły Podstawowej nr 6 22% uczniów stanowią uczniowie o specjalnych potrzebach edukacyjnych (78 na 350 ogólnej liczby uczniów) w tym jest 4 uczniów zdolnych. Do szkoły uczęszcza duża grupa uczniów z dysharmonijnym rozwojem funkcji poznawczych oraz uczniów z wadami wymowy. Konieczne jest poprawienie dostosowanie oferty edukacyjnej szkoły do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów, m.in. poprzez, rozpoznawanie potrzeb uczniów, przygotowanie nauczycieli do indywidualizacji pracy z uczniem, nawiązanie współpracy z poradnią psychologiczno-pedagogiczną obejmującą konsultacje i prowadzenie zajęć indywidualnych (zwłaszcza z socjoterapii).

3. Rozbudzenie kreatywności i innowacyjności u uczniów poprzez wprowadzenie atrakcyjnych form nauczania i działania w szkole.

Gimnazjum nr 1 im. Mikołaja Kopernika w Starogardzie Gdańskim

– **dla ucznia:** udział w zajęciach pozalekcyjnych w szkole rozwijających zainteresowania ekologią, ochroną środowiska, zjawiskami chemicznymi i fizycznymi w przyrodzie, głównie w formie eksperymentu – pomoce i treści powinny uwzględniać różny poziom uczniów; „aż 69% uczniów ma potrzebę wyjścia poza zajęcia lekcyjne w nauce” – możliwość uczestnictwa w zajęciach rozbudzających kreatywność i innowacyjność organizowanych przez np. Gdańskim Centrum Hewelianum,

Centrum Eksperymentu w Gdyni; rozwijanie zainteresowań informatycznych; zajęcia ruchowe usprawniające twórczą pracę mózgu (np. rajd po Kociewiu, rajd brzegiem morza Gdynia–Sopot);

– **dla nauczyciela:** szkolenia, studia, warsztaty i kursy z kształtowania umiejętności nauczycieli w zakresie stosowania aktywizujących metod pracy z uczniem oraz doskonalenia umiejętności i kompetencji, w tym nauczycieli przedmiotów przyrodniczych niezbędnych do prowadzenia procesu nauczania opartego na metodzie eksperymentu; szkolenia ze sprawniejszego i efektywniejszego stosowania narzędzi TIK, zasobów internetu podczas lekcji i zajęć dodatkowych; szkolenia z kompetencji kształtowania u uczniów umiejętności twórczego myślenia;

–**dla szkoły:** doposażenie pracowni przedmiotowych do przeprowadzania eksperymentów zgodnie z katalogiem MEN**, drukarka 3D, programy multimedialne (komputerowe) Edusensus; rozwinięcie współpracy z Politechniką Gdańską, Centrum Hewelianum, Centrum Eksperyment; organizacja zajęć ruchowych pozaszkolnych w czasie wolnym dla uczniów.

Uzasadnienie: W szkole konieczna jest naprawa działań obszarach rozbudzania kreatywności i innowacyjności. W tym celu należy przede wszystkim wzbogacić ofertę warsztatów, kółek zainteresowań, laboratoriów w szkole w ramach zajęć dodatkowych, a także organizowanych w instytucjach zewnętrznych. Niezbędne jest wówczas wyposażenie pracowni przedmiotów matematyczno-przyrodniczych i informatycznych, a także przeszkolenie nauczycieli w prowadzeniu zajęć metodą eksperymentu.

Gimnazjum nr 2 im. A. Mickiewicza w Starogardzie Gdańskim

– dla ucznia: organizacja zajęć rozwijających ich zainteresowania, kółkach zainteresowań, warsztatach, zajęciach organizowanych poza szkołą (ponad 50% badanych uczniów), np. w Starogardzkim Centrum Kultury, Ognisku Pracy Pozaszkolnej, Centrum Nauki Experiment, Centrum Hewelianum oraz w szkołach wyższych; realizacja zajęć, warsztatów, laboratoriów organizowanych poza lekcjami w szkole prowadzonych w różnych formach rozwijających uzdolnienia uczniów;

– dla nauczyciela: szkolenia z kształtowania kompetencji w nauczaniu opartego na metodzie eksperymentu, w nauczaniu z wykorzystaniem nowoczesnych pomocy dydaktycznych, zwłaszcza w przedmiotach matematyczno-przyrodniczych, np. w ramach POWER; współpraca ze specjalistami z

pomorskich instytucji edukacyjnych; wspieranie istniejących, budowanie nowych, moderowanie sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli;

– dla szkoły: wyposażenie pracowni do nauk matematyczno-przyrodniczych w sprzęt niezbędny do przeprowadzanie doświadczeń, eksperymentów, obserwacji, w tym narzędzi TIK z odpowiednimi aplikacjami tematycznymi; budowanie nowych, moderowanie sieci współpracy ze środowiskiem pozaszkolnym.

Uzasadnienie: Ponad 50% uczniów ma potrzebę uczestnictwa w zajęciach rozwijających ich zainteresowania, kółkach zainteresowań, warsztatach, zajęciach organizowanych poza szkołą. Popierają ich nauczyciele, którzy również widzą tu duże możliwości realizacji nowych form aktywności. Ale szkole wymagane jest doposażenie pracowni do prowadzenia eksperymentów. Konieczne jest również przeszkolenie nauczycieli w prowadzeniu zajęć rozwijających kreatywność i innowacyjność u uczniów, a także u nauczycieli. Naprawy wymaga również budowanie współpracy z instytucjami zewnętrznymi. Tak współpraca praktycznie nie istnieje. We wszystkich grupach badanych większość odpowiedzi (ponad 50%) w obszarze wykorzystanie możliwości instytucji pozaszkolnych wykazała, że taka współpraca odbywa się rzadko lub wcale.

Gimnazjum nr 3 im. S. Staszica w Starogardzie Gdańskim

– **dla ucznia:** organizacja dodatkowych zajęć pozaszkolnych w instytucjach zewnętrznych, które wsparłyby kreatywność uczniów i ich rozwój w posiadanych przez nich predyspozycjach; modyfikacja zajęć lekcyjnych w kierunku aktywizującej metody badawczej i doświadczalnej, zwłaszcza w przedmiotach przyrodniczych; organizacja dodatkowych zajęć pozalekcyjnych (warsztatów, laboratoriów) rozwijających zainteresowania; udział w Pomorskim Projekcie Mecze Matematyczne, wyjazdy do teatrów w Trójmieście czy Elblągu;

– **dla nauczyciela:** szkolenie prawidłowego, skuteczniejszego, atrakcyjniejszego wykorzystania narzędzi TIK w czasie lekcji; doskonalenie umiejętności zawodowych w prowadzeniu zajęć metodą eksperymentu;

– **dla szkoły:** profesjonalne wyposażenie gabinetów (zwłaszcza matematycznego, chemicznego, fizycznego, biologicznego i geograficznego) w sprzęt służący do przeprowadzania eksperymentów; konieczne nawiązanie współpracy z takimi instytucjami, jak m.in. Polskie Towarzystwo Informatyczne;

Uzasadnienie: W obszarze dotyczącym rozbudzania kreatywności i innowacyjności konieczne jest organizowanie kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów dla uczniów oraz przygotowanie oferty dodatkowych zajęć pozaszkolnych, w tym wyjazdów i wycieczek edukacyjnych. W szkole jest potrzeba realizacji różnych form rozwijających uzdolnienie ucznia, np. metodą eksperymentu, ale by ten cel osiągnąć niezbędne jest doposażenie pracowni przyrodniczych w nowoczesne sprzęty laboratoryjne (zwłaszcza chemicznego, fizycznego, biologicznego i geograficznego to jedna z pilniejszych potrzeb szkoły) oraz narzędzia TIK. Działania naprawcze powinny nie tylko przynieść poprawę wyników uzyskiwanych na egzaminach wewnętrznych, ale też rozwinąć lub wzmocnić wśród uczniów kreatywność i innowacyjność – czynniki pożądane i wysoko cenione na rynku pracy. W obszarze rozwoju kreatywności i innowacyjności szkoła widzi też konieczność współpracy z instytucjami zewnętrznymi.

Gimnazjum nr 4 im. Jana Pawła II w Starogardzie Gdańskim

– **dla ucznia:** kształtowanie i rozwijanie kompetencji cyfrowych, myślenia algorytmicznego, z uwzględnieniem bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni i wynikających z tego tytułu zagrożeń; organizowanie zajęć z prowadzonych metodą eksperymentu zarówno na lekcji, jak i dodatkowych (w szkole i poza szkołą); możliwość bycia członkiem klas prowadzonych w sposób nowatorski (organizacyjnie, programowo, metodycznie); możliwość do korzystania szerokiej oferty materiałów dydaktycznych służących do przeprowadzania doświadczeń, badań, obserwacji, eksperymentów; możliwość uczestniczenia w kółkach z programowania i robotyki (rozwijania zainteresowań matematyczno-informatycznych); możliwość rozwijania kreatywności i pracy zespołowej w ramach projektów pozalekcyjnych; udział w maratonie matematycznym;

– **dla nauczyciela:** szkolenia z zakresu robotyki, programowania; szkolenie kompetencji w nauczaniu metodami nowatorskimi, eksperymentalnymi, warsztatowymi; szkolenia z wykorzystania narzędzi TIK na lekcjach;

– **dla szkoły:** zorganizowanie maratonu matematycznego; zakup niezbędnych narzędzi i pomocy (zestawy do robotyki, mikroskop z podłączeniem do komputera, modele do budowania cząsteczek, maszyna elektrostatyczna lub generator van de Graffa); współpraca z Centrum Hewelianum, Centrum Nauki Experiment, ze szkołami wyższymi.

Uzasadnienie: W Gimnazjum nr 4 w Starogardzie Gdańskim zauważalny jest od lat spadek liczby finalistów i laureatów konkursów przedmiotowych, ale jednocześnie jest duże zainteresowanie udziałem w kółkach matematyczno-informatycznych. Ponad 50% uczniów ma potrzebę wyjścia poza zajęcia lekcyjne w nauce przez zajęcia dodatkowe, formy rozwijające ich zainteresowania, kółka zainteresowań, warsztaty. Zarówno uczniowie, rodzice, jak i nauczyciele oraz dyrekcja szkoły wskazują na potrzebę współpracy z instytucjami edukacyjnymi. Zauważono również, że brakuje w najbliższym otoczeniu miejsca, które wspierało by uczniów w rozwijaniu swoich umiejętności metodą eksperymentu, i jego stworzenie uznano za priorytet wśród potrzeb szkoły. Warto udzielić wsparcia Gimnazjum nr 4 w Starogardzie Gdańskim w obszarze rozbudzania kreatywności i innowacyjności z uwagi na duży potencjał matematyczno-informatyczny i jednocześnie brak środków na realizację rozwijania zainteresowań uczniów w tym kierunku.

Szkoła Podstawowa nr 1 im. H. Sienkiewicza w Starogardzie Gdańskim

– **dla ucznia:** organizacja dodatkowych zajęć w placówkach zewnętrznych (np. Centrum Eksperyment, Politechnika Gdańska, Edupark, Centrum Hewelianum, Centrum Nauki Kopernik, wymiana uczniów z innymi szkołami w Polsce i za granicą), w szkole organizowanie dodatkowych warsztatów, kółek zainteresowań z dostępem do sprzętów cyfrowych zaopatrzonych w najnowsze oprogramowanie, a także z wykorzystaniem sprzętu w pracowniach matematyczno-przyrodniczych; organizowanie wakacyjnych zajęć w ramach zielonych szkół;

– **dla nauczyciela:** umożliwienie nauczycielom stałego dostępu do wiedzy i szkoleń z nowatorskich form i programów nauczania z wykorzystaniem metody eksperymentu, nauczania poszukiwania (także niekonwencjonalnych) rozwiązań problemów samodzielnie lub w grupie; organizacja współpracy nauczycieli ze specjalistami z środowisk pozaszkolnych (uczelni wyższych, instytutów naukowo-technicznych, centrów edukacji matematyczno-przyrodniczej) – potrzebuje 80% przebadanych nauczycieli; doszkalanie nauczycieli obsługi i wykorzystania na lekcjach narzędzi TIK; studia podyplomowe lub kursy prowadzone przez ekspertów z dziedziny programowania, robotyki, fizyki i chemii;

– **dla szkoły:** doposażenie pracowni matematyczno-przyrodniczych w nowoczesne pomoce dydaktyczne; doposażenie klas w tablice multimedialne oraz przedmiotowe materiały multimedialne; doposażenie szkoły

w tablety; nawiązanie, wypracowanie procedur oraz zacieśnienie współpracy z Centrum Eksperyment, uczelniami wyższymi, Eduparkiem, Centrum Hewelianum, Centrum Nauki Kopernik, z zielonymi szkołami.

Uzasadnienie: Szkoła prezentuje wysoki potencjał w zdolnościach uczniów, wysoki potencjał w wyposażeniu sprzętowym (narzędzia TIK), a także w umiejętnościach nauczycieli. Naprawy wymaga organizacja współpracy ze środowiskiem zewnętrznym w ramach dodatkowych zajęć oraz zorganizowanie kółek zainteresowań zwłaszcza rozwijających zdolności z przedmiotów matematyczno-przyrodniczych, informatycznych na terenie szkoły. Wymagana jest także modyfikacja metod nauczania zwłaszcza w kierunku warsztatowym, eksperymentalnym, a także większe usprawnienie korzystania z narzędzi cyfrowych przez nauczycieli jak i uczniów.

Szkoła Podstawowa nr 2 im. M. Konopnickiej w Starogardzie Gdańskim

– **dla ucznia:** weryfikacja celowości stosowanych form i metod nauczania; tworzenie i realizacja różnych form pracy z uczniem zdolnym; organizowanie kół, warsztatów, laboratoriów szczególnie w obszarze nauk matematyczno-przyrodniczych; uczestnictwo w zajęciach szkolnych w zmodyfikowanej nowatorskiej formie (np. z wykorzystaniem metod eksperymentu, z wykorzystaniem narzędzi cyfrowych oraz w pracowniach specjalistycznych wyposażonych w odpowiednie narzędzia, prowadzonych w formie warsztatowej, z zastosowaniem pracy zespołowej, rozwijających kreatywność i innowacyjność w rozwiązywaniu problemów i pokonywaniu trudności samodzielnie lub w zespole); uczestnictwo w dodatkowych zajęciach pozaszkolnych (wyjazdach i wycieczkach, projektach) organizowanych przez instytucje edukacyjne oraz szkoły wyższe specjalizujące się w naukach matematyczno-przyrodniczych;

– **dla nauczyciela:** szkolenia lub studia podyplomowe kształtujące u nauczycieli nowatorskie metody nauczania (warsztatowe, metoda eksperymentu), szkolenia w używaniu oraz efektywnym wykorzystaniu narzędzi cyfrowych w nauczaniu i rozwijaniu zainteresowań, kształtowanie nauczycieli kreatywności i innowacyjności;

– **dla szkoły:** doposażenie pracowni matematyczno-przyrodniczych w podstawowy sprzęt laboratoryjny niezbędny do przeprowadzania doświadczeń, eksperymentów, obserwacji, pomiarów (bezwzględnie potrzebne m.in.: mierniki uniwersalne wielkości

elektrycznych, elektroskopy, zestawy magnesów sztabkowych i podkowiastych, zestawy siłomierzy, narzędzia do pomiarów zjawisk atmosferycznych, wagi, mikroskopy, teleskopy, lornetki; modele i szkielety: człowieka, ssaka, ptaka, gada, płaza, ryby); narzędzia TIK (rzutnik, tablety, tablice interaktywne, aparaty fotograficzne, internet szerokopasmowy, programy komputerowe), pomoce dydaktyczne rozwijające sprawność logicznego myślenia; nawiązywanie współpracy z Politechniką Gdańską, Centrum Hewelianum i Centrum Experyment, z ośrodkami szkolno-wychowawczymi, ośrodkami kształcenia nauczycieli.

Uzasadnienie: Szkoła Podstawowa nr 2 w Starogardzie wymaga kompleksowego systemu naprawczego w obszarze rozbudzania kreatywności i innowacyjności u uczniów. W tym celu naprawy wymaga: kształtowanie i rozwijanie kompetencji uczniów w zakresie przedmiotów matematyczno-przyrodniczych, stosowanie metod i form nauczania, organizowanie kółek zainteresowań rozwijających uzdolnienia uczniów, podniesienie kompetencji cyfrowych zarówno u uczniów jak i u nauczycieli, wyposażenie pracowni specjalistycznych przynajmniej w podstawowy niezbędny sprzęt, doposażenie w narzędzia cyfrowe. Należy także wypracować pełny i skuteczny system współpracy z instytucjami zewnętrznymi.

Szkoła Podstawowa nr 3 im. W. Broniewskiego w Starogardzie Gdańskim

– **dla ucznia:** organizowanie zajęć pozalekcyjnych za terenie szkoły oraz w instytucjach zewnętrznych (np. Centrum Hewelianum i Centrum Experyment, Starogardzkie Centrum Kultury, Ognisko Pracy Pozaszkolnej), rozwijających kreatywność, zainteresowania i uzdolnienia uczniów przeprowadzane metodą warsztatową, metodą eksperymentu, projektu, z wykorzystaniem narzędzi cyfrowych i pomocy dydaktycznych znajdujących się w internecie, a także z wykorzystaniem materiałów potrzebnych do przeprowadzania doświadczeń i obserwacji z przyrody; zorganizowanie kółek zainteresowań (warsztatów) z matematyki, zajęć komputerowych, rozwijających kompetencje cyfrowe, poprzez naukę programowania myślenia logarytmicznego i zastosowania matematyki w praktyce; konieczne zorganizowanie zajęć z edukacji w zakresie bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni oraz bezpiecznego korzystanie ze sprzętu komputerowego lub innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera; zorganizowanie zajęć ruchowych (wspierających wg najnowszych badań naukowych twórczą pracę mózgu) na terenie szkoły lub w innych ośrodkach do tego

przygotowanych (np. Klub Beniaminek, OSiR, AWF);
organizacja obozów sportowych, wyjazdów wakacyjnych
rozwijającym kreatywne myślenie, zainteresowania
przyrodnicze.

– **dla nauczyciela:** warszaty i szkolenia przygotowujące do nowatorskiego prowadzenia zajęć: do rozwijania kreatywności i innowacyjności uczniów do pokazywania uczniom, jak wykorzystywać wiedzę w praktyce, do postrzegania szkoły przez uczniów jako atrakcyjnego miejsca do rozwijania zainteresowań, szkolenia z nauczania metodą eksperymentu, obsługi sprzętu laboratoryjnego oraz narzędzi TIK i efektywnego wykorzystania ich na zajęciach;

– **dla szkoły:** doposażenie pracowni przyrodniczych i matematycznych; doposażenie w narzędzia TIK, zwłaszcza w klasach I–III, współpraca z instytucjami zewnętrznymi.

Uzasadnienie: Ponad 50% (53%, 57%) uczniów wyraża potrzebę realizowania swoich uzdolnień i zainteresowań na zajęciach pozalekcyjnych. W tym zakresie oczekują wykorzystania na zajęciach metody eksperymentu, narzędzi cyfrowych i pomocy znajdujących się w internecie, ale też edukacji w zakresie bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni oraz bezpieczne korzystanie ze sprzętu komputerowego lub innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera. W tym zakresie pożądana jest współpraca z Starogardzkim Centrum Kultury, Ogniskiem Pracy Pozaszkolnej, Szkołą Muzyczną, Centrum Hewelianum i Centrum Experiment, SANEPID-u, ZOO, Nadleśnictwem Starogard Gd., OSiR-em, klubem sportowym Beniaminek, KP, SKS, KMK, SOS, AWF w Gdańsku.

Szkoła Podstawowa nr 4 im. J. Słowackiego w Starogardzie Gdańskim

– **dla ucznia:** organizowanie zajęć opartych na metodzie eksperymentu; organizowanie kół zainteresowań, laboratoriów, warsztatów prowadzonych w doposażonych pracowniach matematyczno-przyrodniczych; zorganizowanie dodatkowych zajęć ruchowych (zgodnie z zasadą potwierdzoną badaniami naukowymi z zakresu neurobiologii, że zajęcia ruchowe wspomagają twórczą pracę mózgu);

– **dla nauczyciela:** niezbędne szkolenia z korzystania z narzędzi cyfrowych i pomocy znajdujących się w internecie; szkolenie kompetencji nauczania metodą eksperymentu;

– **dla szkoły:** doposażenie w sprzęty multimedialne (laptopy, projektory i tablice multimedialne), przybory i przyrządy do

wykonywania doświadczeń i eksperymentów, technicznych klocki lego oraz stanowiska z komputerem do budowania konstrukcji; materiały zabezpieczające podłogi do sali gimnastycznej; sprzęty do obsługi pracowni fotograficznej; wyposażenie pracowni komputerowej dla klas I–III; ścieżki zdrowia dla dzieci starszych; współpraca z Centrum Experiment, Centrum Hewelianów itp.

Uzasadnienie: Ponad połowa uczniów wyraża potrzebę organizacji kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów dla uczniów, a także dodatkowych zajęć pozaszkolnych, w tym wyjazdów i wycieczek edukacyjnych. Jednakże potrzeba uczniów do rozwijania zainteresowań, rozbudzania kreatywności oraz innowacyjności, a także eksperymentowania nie jest zaspokajana z uwagi na brak środków finansowych. Należy w tym obszarze podjąć kompleksowy program naprawczy: wykorzystanie na zajęciach metody eksperymentu, narzędzi cyfrowych i pomocy znajdujących się w internecie; szkolenia dla nauczycieli w prowadzeniu takich zajęć; doposażenie pracowni przedmiotowych, nawiązanie współpracy z ośrodkami pozaszkolnymi.

Szkoła Podstawowa nr 6 im. Jana Pawła II w Starogardzie Gdańskim

– **dla ucznia:** pobudzanie zainteresowań, zachęcanie do rozwijania zainteresowań poprzez odpowiednie systemy motywacyjne, ciekawą ofertę edukacyjną w szkole, atrakcyjne formy pracy (w tym wykorzystanie narzędzi cyfrowych i pomocy dydaktycznych w internecie, eksperymentu, materiałów dydaktycznych) podczas lekcji i zajęć pozalekcyjnych, a także zorganizowanie regularnych zajęć poza szkołą w atrakcyjnych lokalnych ośrodkach edukacyjnych, gdzie można uczyć się, bawiąc (niewiele, bo tylko ponad połowa uczniów wyraża chęć uczestnictwa w zajęciach pozaszkolnych); udział w konkursach przedmiotowych;

następnie organizowanie kółek zainteresowań rozwijających predyspozycje i zdolności uczniów zwłaszcza w naukach matematyczno-przyrodniczych oraz wykorzystania wiedzy w praktyce; uczestnictwo w zajęciach pozaszkolnych, które zachęciłyby do kreatywności, innowacyjności, eksperymentowania;

– **dla nauczyciela:** warsztaty z umiejętności rozpoznawania zdolności i możliwości ucznia i zachęcania ucznia o rozwijania tychże zdolności; szkolenia rozwijające kompetencje z zakresu nauczania programowania, robotyki; szkolenia, warsztaty i studia podyplomowe z kształtowania

umiejętności z wykorzystania w edukacji metod opartych na eksperymencie, ciekawych i nowatorskich metod nauczania;

– **dla szkoły:** wyposażenie pracowni matematyczno-przyrodniczych; materiały dydaktyczne z zakresu dziedzin matematyczno-przyrodniczych; współpraca z instytucjami zewnętrznymi rozwijającymi kreatywność, zainteresowania matematyczno-przyrodnicze poprzez metodę eksperymentu: Centrum Eksperyment w Gdyni, Centrum Hewelianum w Gdańsku, Edupark w Gdańsku.

Uzasadnienie: W dokumencie „Arkusze analizy danych zastanych i danych ilościowych” Szkoły Podstawowej nr 6 w Starogardzie Gdańskim wymieniono jako najpilniejszą potrzebę stworzenie dobrze wyposażonego centrum eksperymentów w Starogardzie Gdańskim. Poza tym we wszystkich grupach badanych zdecydowana większość odpowiedzi wskazuje na konieczność rozbudzenia kreatywności i innowacyjności u uczniów poprzez wprowadzanie nauczania opartego na metodzie eksperymentu, realizację nowatorskich metod nauczania, tworzenia klas o nowatorskich rozwiązaniach programowych, metodycznych, organizacyjnych, tworzenie kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów oraz zachęcanie uczniów do udziału w konkursach przedmiotowych (od kilku lat zauważono spadek osiągnięć uczniów w konkursach). W tym celu należy doposażyć pracownie przedmiotów przyrodniczych zarówno w podstawowy sprzęt, jak i bardziej specjalistyczny.

4. Rozbudzenie u uczniów własnych zainteresowań, predyspozycji i uzdolnień do planowania dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej.

Gimnazjum nr 1 im. M. Kopernika w Starogardzie Gdańskim

– **dla ucznia:** prowadzenie zróżnicowanych form pracy z uczniami w zakresie badania predyspozycji zawodowych i planowania ścieżki edukacyjnej i zawodowej; zapewnienie możliwości uczestnictwa uczniów w organizowanych targach edukacyjnych, konkursach o tematyce zawodowej; uczestnictwo w wycieczkach do zakładów pracy, zajęcia Ochothiczym Hufcu Pracy, spotkania z przedstawicielami różnych zawodów, zajęcia prowadzone przez przedstawicieli różnych zawodów; konsultacje w Powiatowym Urzędzie Pracy oraz w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej; prowadzenie działań informacyjnych skierowanych do opiekunów prawnych;

– **dla nauczyciela:** uzyskiwanie kwalifikacji doradców edukacyjno-zawodowych przez osoby realizujące zadania z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkołach, warsztaty z programów autorskich w tym zakresie;

– **dla szkoły:** rozwój doradztwa edukacyjnego i zawodowego;

współpraca z Powiatowym, Urzędem Pracy, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną.

Uzasadnienie: W obszarze doradztwa edukacyjno-zawodowego szkoła potrzebuje znacznego wsparcia instytucji zewnętrznych, a także pomocy przy tworzeniu i wyposażeniu Szkolnych Punktów Informacji i Kariery. W obszarze dotyczącym rozwoju kompetencji zawodowych nauczycieli test niezbędne przeprowadzenie szkoleń i kursów. W Gimnazjum nr 1 w Starogardzie Gd. nie funkcjonuje system wsparcia planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej.

Gimnazjum nr 2 im. A. Mickiewicza w Starogardzie Gdańskim

– **dla ucznia:** organizacja Szkolnych Punktów Informacji i Kariery dla uczniów klas III; wizyty na targach uczelni wyższych, wizyty w zakładach pracy, organizacja zajęć zawodoznawczych realizowanych przez PPP (Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną) dla uczniów klas I-III, organizacji zajęć zawodoznawczych we współpracy ze szkołami ponadgimnazjalnymi;

– **dla nauczyciela:** uzyskiwanie kwalifikacji doradców edukacyjno-zawodowych przez osoby realizujące zadania z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkołach, warsztaty z programów autorskich w tym zakresie;

– **dla szkoły:** zaopatrzenie w materiałów sprawdzające predyspozycje zawodowe uczniów, współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy, z powiatowymi przedsiębiorstwami oraz z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną.

Uzasadnienie: Szkoła nie zapewnia żadnych form doradztwa edukacyjno-zawodowego większości swoich uczniów oraz nie włącza w doradztwo nauczycieli ani rodziców, co skutkuje brakiem umiejętności dalszego pokierowania swoją karierą edukacyjno-zawodową przez uczniów.

Gimnazjum nr 3 im. S. Staszica w Starogardzie Gdańskim

– **dla ucznia:** możliwość korzystania z porad Szkolnych Punktów Informacji i Kariery; wizyty na targach pracy, zawodów i edukacji (np. w Młodzieżowym Centrum Kariery, Targach Edukacyjnych), na targach uczelni wyższych, wizyty w zakładach pracy;

– **dla nauczyciela:** uzyskiwanie kwalifikacji doradców edukacyjno-zawodowych przez osoby realizujące zadania z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkołach; podniesienie kompetencji nauczycieli we wspieraniu uczniów w procesie samopoznania w tym obszarze, wzmacnianiu ich

umiejętności pracy zespołowej, komunikacji społecznej;

– **dla szkoły:** zorganizowanie Szkolnych Punktów Informacji i Kariery współpraca z takimi instytucjami, jak m.in. szkoły średnie z powiatu starogardzkiego, Młodzieżowe Centrum Kariery, Targi Edukacyjne.

Uzasadnienie: Organizację doradztwa edukacyjno-zawodowego dla uczniów (ze szczególnym uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi) jako jedną z najpilniejszych potrzeb szkoły. Obecnie szkoła podejmuje działania w tym zakresie, ale nie są one na satysfakcjonującym poziomie. Kierunek działań naprawczych powinien być nastwiony na wzmocnienie kompetencji nauczycieli w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego, stworzenie w szkole przestrzeni nie tylko dla lepszego samopoznania uczniów w tym obszarze, ale także wzmacniania w nich umiejętności społecznych i nauki pracy zespołowej (jest to ważne zwłaszcza w kontekście dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości na rynku pracy), nawiązaniu współpracy z instytucjami zewnętrznymi.

Gimnazjum nr 4 im. Jana Pawła II w Starogardzie Gdańskim

– **dla ucznia:** możliwość korzystania z doradztwa edukacyjno-zawodowego; możliwość rozwijania kompetencji niezbędnych na rynku pracy poprzez kształtowanie tych umiejętności na lekcjach, zajęciach dodatkowych i pozaszkolnych; zapewnienie oceny kompetencji zawodowo-edukacyjnych poprzez indywidualną analizę; udział w targach edukacyjnych i zawodowych;

– **dla nauczyciela:** uzyskiwanie kwalifikacji doradców edukacyjno-zawodowych przez osoby realizujące zadania z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkołach, warsztaty z programów autorskich w tym zakresie;

– **dla szkoły:** pozyskiwanie testów sprawdzającym predyspozycje zawodowe i edukacyjne uczniów; współpraca z instytucjami zajmującymi się doradztwem zawodowym (Urzędem Pracy, Urzędem Miasta, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Środowiskowym, Hufcem Pracy, Cechem Rzemiosł Różnych, Młodzieżowym Centrum Kariery, Krajowym Ośrodkiem Kariery w Starogardzie Gd., Spółką STEICO w Czarnej Wodzie) zakładami pracy;

Uzasadnienie: Należy zapewnić uczniom Gimnazjum nr 4 w Starogardzie Gd. kompleksową pomoc w planowaniu własnej ścieżki edukacyjnej i zawodowej, opartej na umiejętności poszukiwania informacji o zawodach i sytuacji na rynku pracy, a także o ofertach kształcenia na kolejnych etapach

edukacyjnych, gdyż szkoła nie dysponuje żadną formą wsparcia w tym obszarze. Cel można osiągnąć poprzez współpracę z instytucjami pozaszkolnymi, szkoleniu nauczycieli, wprowadzeniu regularnych procedur oceny możliwości kompetencji uczniów.

Szkoła Podstawowa nr 1 im. H. Sienkiewicza w Starogardzie Gdańskim

– **dla ucznia:** organizacja spotkań z przedstawicielami zakładów pracy i różnych zawodów, wycieczki do zakładów pracy, uczestnictwo w targach edukacyjnych,

– **dla nauczyciela:** wzmocnienie kompetencji nauczyciela w: efektywniejszym kształceniu kompetencji uczniów niezbędnych na dalszych etapach edukacji i rynku pracy, rozpoznawaniu predyspozycji uczniów, kształceniu u uczniów umiejętności pracy w grupie,

– **dla szkoły:** rozwijanie współpracy z instytucjami zewnętrznymi wspierającymi doradztwo edukacyjno-zawodowe, tworzenie programów zewnętrznego wsparcia szkół w obszarze doradztwa edukacyjno-zawodowego

Uzasadnienie: W szkoła prowadzone są koła zainteresowań przez nauczycieli, ale nie organizuje się współpracy z instytucjami zewnętrznymi wspierającymi planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej. Nie funkcjonuje w niej też żaden system wspierania planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej dla uczniów (w tym też dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi).

Szkoła Podstawowa nr 2 im. M. Konopnickiej w Starogardzie Gdańskim

– **dla ucznia:** zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z kształtowania kompetencji niezbędnych do podjęcia nauki na dalszych etapach edukacji i kluczowych niezbędnych na rynku pracy; organizacja doradztwa edukacyjno-zawodowe dla uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;

– **dla nauczyciela:** warsztaty i kursy z podniesienia kompetencji nauczycieli w rozpoznawaniu zdolności i predyspozycji zawodowych uczniów;

– **dla szkoły:** zorganizowanie doradztwa edukacyjno-zawodowego dla uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Uzasadnienie: W funkcjonowaniu szkoły należy zorganizować system rozpoznawania indywidualnych zdolności i

predyspozycji uczniów; u uczniów słabszych oraz ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi trzeba naprawić system wyrównywania kompetencji kluczowych niezbędnych do podjęcia nauki na dalszych etapach edukacji i niezbędnych na rynku pracy.

Szkoła Podstawowa nr 3 im. W. Broniewskiego w Starogardzie Gdańskim

– **dla ucznia:** dla uczniów klas IV-VI organizowanie badania predyspozycji zawodowych i zainteresowań, organizacja zajęć i spotkań z uczniami szkół ponadgimnazjalnych; zorganizowanie uczestnictwa w targach edukacyjnych; dla klas I-III spotkania z przedstawicielami różnych zawodów (Strażą Pożarną, Strażą Miejską, Komendą Powiatową Policji, leśnikiem, informatykiem, lekarzem itp.) oraz wycieczki do różnych zakładów pracy; dla klas I-III badanie gotowości szkolnej uczniów do nauki na kolejnym etapie nauczania, wycieczki ostatniego rocznika przedszkolaków w szkole; dla wszystkich organizowanie działań informacyjnych skierowanych do opiekunów prawnych w obszarze doradztwa edukacyjnego i zawodowego;

– **dla nauczyciela:** powołanie nauczycieli lub osób z instytucji współpracujących ze szkołą do przygotowania programów autorskich z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego; dla nauczycieli klas I-III współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną;

– **dla szkoły:** współpraca z Poradnią Pedagogiczno-Psychologiczną oraz instytucji specjalistycznych, zakładami pracy i wykonawcami zawodów, ze szkołami ponadgimnazjalnymi,

Uzasadnienie: Szkoła Podstawowa nr 3 w Starogardzie Gdańskim nie prowadzi żadnych działań w zakresie wsparcia uczniów w planowaniu swojej ścieżki edukacyjnej czy rozwoju zawodowego.

Szkoła Podstawowa nr 4 im. J. Słowackiego w Starogardzie Gdańskim

– **dla ucznia:** dla uczniów klas IV-V organizowanie badania predyspozycji zawodowych, organizacja zajęć i spotkań z uczniami szkół ponadgimnazjalnych; dla klas I-III obserwacja i ocena psychologa i pedagoga postępów w nauce i funkcjonowania w systemie szkolnym;

– **dla nauczyciela:** powołanie nauczycieli lub osób z instytucji współpracujących ze szkołą do przygotowania programów autorskich z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego. Dla nauczycieli klas I-III konsultacje z psychologiem,

badającym gotowość i dojrzałość ucznia do nauki w klasach IV-VI.

– **dla szkoły:** profil zainteresowań zawodowych dla uczniów z obniżonymi możliwościami intelektualnymi, nawiązanie współpracy z zakładami pracy z okolicy, współpraca z poradnią psychologiczno-pedagogiczną.

Uzasadnienie: Szkoła Podstawowa nr 4 w Starogardzie Gd. nie dysponuje profesjonalnym wsparciem uczniów do nauki na dalszych etapach edukacyjnych oraz w planowaniu swojej ścieżki rozwoju zawodowego.

Szkoła Podstawowa nr 6 im. Jana Pawła II w Starogardzie Gdańskim

– **dla ucznia:** korzystanie z oferty Szkolnych Punktów Informacji i Kariery – SPInKa; korzystanie z pomocy doradców edukacyjno-zawodowych szkolnych i pozaszkolnych; korzystanie z programów zewnętrznego wsparcia szkół w obszarze doradztwa edukacyjno-zawodowego; prowadzenie działań informacyjnych o ofercie edukacyjno-zawodowej skierowanych do opiekunów prawnych;

– **dla nauczyciela:** uzyskiwanie kwalifikacji doradców edukacyjno-zawodowych przez osoby realizujące zadania z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkołach i placówkach, które nie posiadają kwalifikacji z tego zakresu oraz podnoszenie kwalifikacji doradców edukacyjno-zawodowych, realizujących zadania z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkołach;

– **dla szkoły:** tworzenie i wyposażenie Szkolnych Punktów Informacji i Kariery – SPInKa; organizowanie szkoleń dla nauczycieli w zakresie podnoszenia kwalifikacji doradców edukacyjno-zawodowych; współpraca z instytucjami zewnętrznymi w celu wsparcia szkół w obszarze doradztwa edukacyjno-zawodowego.

Uzasadnienie: W Szkole Podstawowej nr 6 w Starogardzie Gdańskim nie funkcjonują żadne formy doradztwa edukacyjno-zawodowego.

* Katalog wyposażenia pracowni przyrodniczych w szkole podstawowej:

<http://efs.men.gov.pl/attachments/article/2090/Katalog%20wyposa%C5%BCenia%20pracowni%20przyrodniczych%20w%20szkole%20podstawowej.pdf>

** Katalog wyposażenia pracowni przyrodniczych w gimnazjum:

<http://efs.men.gov.pl/attachments/article/2090/Katalog%20wyposa%C5%BCenia%20pracowni%20przyrodniczych%20w%20gimnazjum.pdf>